

Manqat Mbomambaqape Zion gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Zion ndøpeawám. Yesu-gi paev ezoqam tuelv, nøme ndégo tegoám.

Zion nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, ezoqa ewaqape nonqo ndøpeawám, manqei-manqei ate nqægo ndisokhoeapet. Ndego teqa emanqat ande ge:ngaz, ndógo tene-manqaté, av Yesu Eve namba oskia vøegoam-a, atema manqei-qape-te vøfakhan. Mbumbukiam ni ekezan-qa yaq-te, Keliso mokho-té genøñiveáz, ni teqa yaq-te, mokho bizi:ndapem. Zion nqanek manqat ezoqa ewaqape nonqo, ta zapaya nqáneq gene-peawám: Ezoqa ewaqape, tñabiti-unimanqatiním: Yesu ndego Kelisó. Mbumbukiam-gé Yó. Yaq ndigu tiqa yage, teqá zenda-té giabenø-veém, neka te mokho-te, unimanqatin khandi betēndapem.

Yaq nakémbá, Zion manqat kandambaqape, ambá taqa yaq-te ndøgo tene-peawām, matev vinivinimba, Yesu gematønumam. Geté ndego manqat kandambaqape, Yesu-qá manqat-qá yaq-té gene-peawám, av ndego ezoqa emanqat vøzømbē-vototupam-a, vøe-zømesimam.

*Manqat ndøgo, khandi nqani-etoam, qamø-
ezoqam-ev*

Nqanek Manqat, Yesu Kelisó

¹ Ibugukhokhof, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Manqat ndøgo, oskia ndøgoám. Nqanek Manqat Mbumbukiám namba me:goám, neka ndøgo Mbumbukiám. ² Ngenek ezoqam, ngenek Manqat nqago, ndego Mbumbukiam namba oskia ndøgoám, ibugukhokhof, atema ndakin.

³ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, te mokho-té genø-khakheinumát. Gigiap kopø mbaín, ndego te mokho-te khakheinøpøteav qagoam. ⁴ Te mokho-te, khandi ndøgoám. Neka nqanek khandi, ezoqam-qá wæv. ⁵ Nqanek waev bøivun-té qanuwaév. Yaq bøivun, kopømba mbaín, nqanek waev vøe-khoutāv.

⁶ Yaq ezoqa ndowáv. Mbumbukiam ndokho-fotáv. Teqa iz Zión. ⁷ Ndego ezoqa zømesim-qa ndøgeavún. Waev-qá yaq-té gené-zømesím. Yaq te mokho-te ndego, ezoqa ewaqape, tiabiti-unimanqatiním. ⁸ Zion ndego ekezan, wæv mbá. Ndego ezoqa waev-qa yaq-te zømesim-qa mba ndøgeavún. ⁹ Ta waev ndøgo, unimanqatin wæv. Ezoqa ewaqape-té qanøwá. Nqanek waev, manqei-qape-té qanøfakhán.*

¹⁰ Ngenek ezoqam, ndego Manqat ndøgo, ndego manqei-qape-té goáoám. Ta manqei-qape, te mokho-té qando-fakhán. Geté manqei-qape ezoqam, gèbi:nám. ¹¹ Ndego ekeza ezoqam-té genøgeavún. Geté ndigu khatoweáv. ¹² Geté gekha ezoqām ndigu, gikhatowem neka ndego vø-unimanqatinim, ndego iz zø-etoám. Ndigu

1:1 1:1 Zion 17:5; 1 Zion 1:1-2; Veve 19:13 **1:3** 1:3 1 Ko 8:6; Kol 1:16-17; Iblu 1:2 **1:4** 1:4 Zion 5:26 **1:5** 1:5 Zion 3:19 **1:6** 1:6 Met 3:1; Luk 1:13-17, 76 **1:9** 1:9 Zion 8:12 * **1:9** 1:9 Nqanek waev, Yesu Kelisó.

kopømbá, gemø-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz.
 13 Nginik ambá av nqægo, evøndipakha-qā kouk-tē
 o kha-qā poev-tē o zivis-qā poev-tē ginøqāz. Geté
 Mbumbukiam mokho-té ginøqáz.

14 Nqanek Manqat gèmø-ezoqam-év, ni namba
 vizimiyag. Ni teqa bazaføgakh neka waev
 møiqeivím. Ndøgo Yo kopo-qá bazaføgákh neka
 wáev. Eve-té qandowáv. Te mokho-te, kuku
 matev neka unimanqatin manqat, møndømø-
 tøvá.

15 Zion ndégo tene-manqatám. Teqa yaq-te,
 ndego áv gene-akhá nqægo, “Ezoqam ngének, no
 qate-manqatam av nqægo: Ndego ezoqam, noqa
 zita-te tegeav, ndego no ùnime:løvumbám. Zapa
 ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até gegoám.”

16 Teqa kuku matev-te, te mokho-te qamu-
 tøva, ni ezoqa ate nqazi:gu, kuku matev oskia
 zi-upøgimatún, miavmiav. 17 Mozes mokho-te,
 Mbumbukiam guguna manqat ni-etoám. Geté
 Yesu Keliso mokho-te, kuku matev neka uniman-
 qatin manqat ndofakhán, ni-te. 18 Ezoqa kopo
 Mbumbukiam ometeáv. Geté tege Yo kopo, ndego
 ekezán, Mbumbukiám. Neka ndego Evé namba
 me:yagé. Ngének, gini-ovøyám, teqa yaq-te.

*Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa
 Keliso-qa yaq-te ge:zømesimam*

(Met 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

19 Zu megetapak, Zelusalem taon-te ndøgo,
 Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka Livai ezo-
 qam ndøkhofotáz, Zion-te, vømømbō-bevøpem, av

1:13 1:13 Zion 3:3-6; Zion 2:11; 1 Pita 1:23 **1:14** 1:14 Filip 2:7

1:17 1:17 Exo 34:28; Lom 6:14 **1:18** 1:18 Exo 33:20; Zion 6:46;

1 Tim 6:16

nqægo, “Gê, qo gekha ezoqâm?” ²⁰ Yaq Zion, ndego naopøteáv. Sègezø-eín, “No Mesayá mbá.”

²¹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Av tægoat ndægo, qo gekha ezoqâm? Ilaizá?”

Yaq Zion gezø-qavøiu, “Mbaín. No Ilaizá mbá.”

Yaq gimbo-bevøpem, “Gê, qo Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqâm, ni nqazimbøe-keoge?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Mbaín. No teoká ndego.”

²² Yaq ndigu gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, yaq qo gekha ezoqâm? Ni qavøiwat manqat batikhæ-ndapém, ni tømizømas, ndigu, ni ma gindi-khofotan. Gê, qo qakezan-qa yaq-te gekhā qoté-manqate?”

²³ Yaq Zion gezø-ein, “No ndégo, ezoqam-qá manqa wág, leg-av manqei-te ndø-akhayam, av nqægo, ‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinám.’ Av Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ge:peawam.”

²⁴ Ti mokho-te ndigu, Zu megetapak gindukhofotaz, nøme Felisi ezoqám. ²⁵ Yaq ndigu Zion gimbo-bevøpem, “Qo Mesaya neka Ilaiza neka Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam goneav ndoqogo, yaq qo gekha zapá, ezoqa ibøkha iz ndoqozø-etoam?”

²⁶ Yaq Zion gendo-qavøiu, “No ezoqa ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoám. Geté zo mokho-te, ezoqam ngêgó. Zo ndego zøtezøtezák. ²⁷ Ezoqam ndégo, noqa zita-te ngegeav. Ndego no ùnime:løvumbám. No ezoqa khåpe nøte-khapelavøqase-én.

Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín.”

²⁸ Nqanek matev, Betani vemiav-té qafakhán. Zoden kea yaq-keoqá, ta manqei ndøgo, Zion ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam.

Yesu, ndego Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám

²⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zion Yesu ndø-omét. Te-té genømat. Yaq Zion ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám. Ngenek manqei-qape ezoqam-qá manqa-zapazapa ndøndáp. ³⁰ Ezoqam ngének,

no qate-manqatam av nqægo, ‘Noqa zita-te, ezoqa ndøgeáv. Ndego no ùnime:løvumbám. Zapa ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até gegoám.’ ³¹ No bugukhokhof ngenek nøtenateáv. Geté no qægeavun, ezoqam ibøkha iz nqazø-etoam, no nqáneq qatøndenáv, Izlael ezoqam gí:zøtéz, ezoqam ngének.”

³² Yaq nqanek matev-qa yaq-te, taqa zita-te qafakhan, Zion ezoqa āv gezømbe-manqatám nqægo, “No āv qateqeív nqægo: Yan-te nqo:go, Nqova Mbomambaqape ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te vø:qom.

³³ No bugukhokhof nøtenateáv, ndego gekha ezoqām. Geté Mbumbukiam, ndego no gendo-khofotan, ezoqa ibøkha iz tæzø-etoumat, āv genenømand nqægo, ‘Qo ezoqam toqo-omet, Nqova Mbomambaqape te-te ndego tendovís, yaq te-te vø:qōm, ezoqam nándev. Ndego ezoqa ibøkha iz, Nqova Mbomambaqape-té genøzø-etoumat.’

34 No mðeqeív, nqanek matev. Yaq no nð-unimanqatintét, av nqægo, ndego Mbumbukiam-gé Yó.”

Yesu-gi bugukhokhofpaev ezoqam

35 Yaq khøuwa nøme qandopave, Zion manqei kopo-te ndøgo, nqawá genø-itán. Ekeza paev ezoqa menás namba me:goám. 36 Yaq Zion Yesu ge-omet, gegeavun, ndego āv gene-eín nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám.”

37 Yaq ndigu Zion-gi paev ezoqa menas, nqanek manqat giyogem, até gindigonem, Yesu vømbø-paevem. 38 Yaq Yesu gendoqambun, gezømet, gimbo-pavam, ndego āv gezømbø-beváp nqægo, “Zo gekham-qā zóvawet?”

Yaq gindu-qavøinam, “Lábai, qo gekham-tē qoqó-qomat?” (Lábai, taqa manqa mokho, “Nømendim ezoqám.”)

39 Yaq gendo-qavøiu, “Zøtøndézāv. Zomøqeivím.”

Yaq ndigu namba me:zāv, vøqeivim, ma ge:qotam ndøgo. Ndøgo khagús. Khøuwa iz ande āv 4 oklók ndægó. Yaq ndigu Yesú namba me:goát, ate khøuwa vømøsinan.

40 Ndigu ezoqa menas, Zion-qa manqat giyogem, yaq Yesu gimbo-paevem, ezoqa nøme Endlú. Saemon Pita-gé namba qawán. 41 Endlu Yesu ge-ivav, yaq até gendego, ekeza namba qawan-qa møváo, Saemon, vø-omet, gembo-ein, “Ni Mesaya ni-ometám, ndego Mbumbukiam manqa mbusa geve, tendo-khofotav.” (Nqanek manqat, Mesaya,

Glik manqat-te, Keliso mbo-akhayám.) ⁴² Yaq ndego Yesu-té genø-itú.

Yesu Saemon ge-omet, yaq āv gembøe-eín nqægo, “Qo Saemon, Zion-ge yo, iz Sifas qá-akhaemát.” (Sifas neka Pita, ndøgo mokho kopó, nandí.)

Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat

⁴³ Yaq khøuwa nøme qandopave, Yesu matavap āv genegó nqægo: Gelili plovins-té qatónáv. Ate av-té ge:mat, yaq ezoqam ndø-omét. Teqa iz Filip. Yaq āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.”

⁴⁴ Filip, ndego Betsaida vemia-ák. Até Endlu neka Pitá-ya, vemia-ák kopó. ⁴⁵ Yaq Filip Natanael ndø-omét. Gembo-ein, “Ni ndégo tei-ometám, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, teqa yaq-te. Ndego iz nqambógo, Yesú. Zosef-gé yó. Nazalet vemia-ák.”

⁴⁶ Geté Natanael gendo-ein, “Gê, Nazalet vemia-av-te, matev qanimav kopo ndøfakhan? Géfakhanák.”

Yaq Filip gendo-qavøiu, “Qotøndéqāv. Qakeza qó-omét.”

⁴⁷ Yesu Natanael ge-omet, gegeavun, yaq teqa yaq-te āv gene-eín nqægo, “Ngé! Ngenek uni-manqatin Izlael ezoqám. Te mokho-te, khavozam mbaín.”

⁴⁸ Yaq Natanael Yesu gembobevap, “Ge qô, no áv khoqotéqateq?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Filip qo okhokho-té genøqa-eín. No é-møeqamékh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.”

⁴⁹ Yaq Natanael gembo-qavøiu, “Nøméndim ezoqam. Qo unimanqatín Mbumbukiam-gé yó. Qo ni Izlael ezoqam-gé kawá.”

⁵⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo ndógo toqote-unimanqatín, no av qataqambe-ein nqægo, ‘No ē-møeqamékh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.’ Geté qo matev uni kandakanda-in nøme ndògoqeivít.”

⁵¹ Yaq Yesu manqat nøme gembo-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo yan mboqoat zóqeivím. Yaq Mbumbukiam-gi enzol ezoqam segé-vesendát, Ezoqam-ge Yo-te vøevisit neka vøe-qavigít.”

2

Yesu ibøkha ge-enend, sa qamø-waen

¹ Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat, yaq khøuwa menas-qa zita-te, ezoqa kopo sævam ndø-okí. Keina vemiaiv-té, ndøgo Gelili plovins-te. Yesu-gu evo møndøgoám, ndøgo lou loge-te. ² Neka ate Yesú-a, tegi paev ezoqa namba, vøzø-akha, lou loge-te ndøgo.

³ Yaq waen gümü-navøém, ta lou loge-te ndøgo. Yesu-gu evo ndøgo matev guqeiv, yaq tunøwáv ndøgo, Yesu vømømbø-ein, “Ezoqa waen nøme mbáin. Møndømu-navøém.”

⁴ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Evo. Qo gekha zapá, nqanek manqat ndoqonø-manqate? Nogi khøuwa khantøzateáv. Zuá.”

⁵ Geté Yesu-gu evo, ndigu lou loge tøke ezoqam, āv guzømbe-ein nqægo, “Gekha manqāt ndøgo, tezø-ein, sègembo-paevém.”

⁶ Ta khoev-te ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo kandakanda møndø-asazám. Ate qægoam síks. Mbaqambaqá gini-khakheinømém. Ndøgo Zu ezoqam-qá kha sunguzam matev nonqó. Kha ti:sunguzat, yaq Mbumbukiam-qa bøi-te gé-ndaføyamba-éz. Ibøkha ziøvem nonqo kopokopo-te, kopømba ande āv 100 litás ndægó.

⁷ Yaq Yesu ndigu lou loge tøke ezoqam gezø-ein, “Nqanek ibøkha ziøvem nonqo ate nqægo, ibøkhá qazøté-tøtvøemém.” Yaq ndigu ibøkha mu:qouzømém, até vømø-tøtvøyam.

⁸ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Ibøkha-qase vøtakhaém. Yaq tozombó-etøomém ndégo, ma lou loge-te nde:megeat.” Yaq ndigu até gindigonem, ibøkha-qase vømømbō-etøomem, ⁹ yaq ndego lou loge megeat ezoqam vøekhamas. Geté ta ibøkha ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo-te qøugoam, møndø-qambúi, vømø-waen. Ndego otevatéav, nqanek waen gekham-tē qanøgeavun. Geté ndigu tøke ezoqam, ibøkha ma ginditakhaemem, møndæzøté. Yaq ndego lou loge megeat ezoqam, ndégo tembo-akhá, sævam ndakin ge-oki, ¹⁰ vømbō-ein, “Ezoqa waen giyogimatun, bugukhokhof waen eqeieqei-qape, fia kandakanda ndøyogememín. Yaq ezoqa kawa qazø-okiiin, waen fia khapelavøqase zøyogemín. Geté qo waen eqeieqei-qape, sòqo-mendewát, atema ndakin.”

¹¹ Yesu teqa umingiap matanam matev, nqáneq genøngáz, Keina vemiaiv-te, Gelili plovins-te. Ta

mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezomās nqægo: Teqa bazaføgakh kandambá neka teqa iz, tò:-eqavét. Yaq tegi pæv ezoqam matev giqeivim, ndigu gè-unimanqatiním ndego.

¹² Taqa zita-te, Yesu, evo neka namba-qaniap neka tegi pæv ezoqa namba, Kapenaum taon-té ginøzāv. Yaq khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndøgo.

Yesu ezoqa gengeasam, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te giqiap giwiam

(Met 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape, Pasova, avønín qagoám. Yaq Yesu Zelusalem taon-té genøqavíg. ¹⁴ Yaq Mbumbukiam-qa khoev uta-te gemø-on, ndego ezoqa tezømét ndøgo. Ndigu kao neka sip neka kuvøkuvu ndøwiát, neka ezoqa nøme, lou-qasis-té giqonavát. Moni ndø-enendtát. ¹⁵ Yaq Yesu até gendego, ezoqa febam nonqo ndølvønáz, yaq ndigu ezoqam vøngeasam, bavokho, tigi kao neka sip namba, neka moni enend ezoqam, moni mokho vøzø-nqagivem, lou-qasis sasa zøqambugim. ¹⁶ Yaq ezoqam ndigu, kuvøkuvu giwiat, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Giqiap mōzo-upøgím! Mōzofakház! Noge Tat-qa khoev, kopømba mbaín tozo-enendem, vømø-giqiap-wi-nonqo-khøev.”

¹⁷ Yesu nqanek matev gematanam, yaq tegi pæv ezoqam timbo-matøvømém ndøgo. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp

nqægo, “No poev khàpe nømbe-khouwév, qoqa khoev-te. Ndøgo no mbøni nølóg.”

¹⁸ Yaq Zu megetapak, Yesu āv gimboe-bevøpém nqægo, “Ge qô, gekha umingiap matev qómatanām, ni vøtínøtēn av nqægo, qo iz akhaē, nqanek matev ndoqo-matønumit?”

¹⁹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa khoev nqanek, vø-evøzømém. Yaq khøuwa misika mokho-te, no nqawa ndæwév.”

²⁰ Geté ndigu gindu-qavøinam, “Nqanek khoev giwevat, viav foti-síks giniwevát. Yaq gê, qo khøuwa misika mokho-te, áv khoqotéwév? Nakhoa mbáin!”

²¹ Geté Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge:ein, ndego ekeza kha me:-éin. ²² Vaev-te, Mbumbukiam Yesu løvøte-te nango ge:khandi:v, tegi pæv ezoqam, teqa manqat gèmbomatøvemém. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vø-unimanqatinim-a, Yesu-qa manqat vø-unimanqatinim.

Yesu ezoqam-qa matavap møndæ-otév

²³ Yesu Zelusalem taon-te gegoam, ndøgo Pasova khøuwa kandambaqape qamat, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatiním, umingiap matev gigeivam, gematønumam. ²⁴ Geté Yesu ekezan, unimanqatinteáv, ndigu ezoqam. Zapa ndøgo, ndego ezoqa ewaqape møndæ-otév. ²⁵ Ezoqa te-te manqat einiav tøgoat, ezoqa nømme-qa yaq-te, ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, ndego ezoqam-qa matavap, é-møndæ-otevín.

3

Nikodemus Yesu-te gegevun

¹ Zu megeat ezoqam m̄ndøgoám. Iz nqambógo. Nikodemús. Ndego Felisi ezoqám. ² Yaq khøuwa nøme, lová, Yesu-té genøwáv, vømømbō-ein, “Nøméndim ezoqam. Ni m̄tinøtén. Qo Mbumbukiam ndokhofotáq, ni toqote-nømendimat. Ezoqa kopømba mbáin, umingiap matev tematanam, av qo ndoqote-matanam, getē Mbumbukiam te namba te:goat.”

³ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Ezoqa kopømba mbáin, Mbumbukiam-qa Megeat Matev temøqeiv, getē ndego nqawa teqan.”

⁴ Yaq Nikodemus gendo-ein, “Gê, ezoqa temu-khouwev, nqawa áv kenéqān? Kopømba mbáin, evo-qa emu-te nqawa te-on, yaq nqawa sasa ndøqān.”

⁵ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Ezoqa kopømba mbáin, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te te-on, getē ndego ibøkha-te neka nqova-te teqan.

⁶ Ezoqa geqanin, ndego ezoqam-té gendo-fakhanín. Geté yage ndakinak nqova-te, Nqova Mbomambaqape-té qandowavín. ⁷ Qo nqova betaqándáf, qataqa-ein av nqægo, qo nango vøqāq. ⁸ Khamøe ndøgo tønø-feain, av ekezan tømboe-pøovet. Qo, a, ndòqombo-ewagát. Geté qo qotéqateqák, āv khandē-feain o āv khanēfetet. Yaq ezoqam-qa yaq-te, ndigu Nqova

Mbomambaqape-te, yage ndakinak gindapem, matev até kopó.”

⁹ Yaq Nikodemus gendobevap, “Gê, matev av nqægo, áv khanégo?”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo Izlael ezoqam-ge nømendim ezoqam ndoqogo, qo qateqateáv, taqa yaq-te? ¹¹ No unimanqatín nqataqamanqate. Matev ndøgo, ni ezoqa nqeizømbe-manqate, ni møtinøtén. Neka ni nqati-zømesim ndøgo, ni møiqeivím. Geté zo niqa manqat upøgimáv. ¹² Zo noqa manqat unimanqatinteav qagoam, no manqei-qape matev-qa yaq-te qazømbe-manqatam, gê, zo noqa manqat áv khazøté-unimanqatiním, no yan-qa matev-qa yaq-te, manqat tæzømbe-manqatat? ¹³ Ezoqa kopo yan-te qavigiáv. Yan-te nqo:go, sa ndégo tegoám, ndego yan-te gendovis. Ezoqam-gé Yó.

¹⁴ Mozes leg-av manqei-te, auli wazeam ge-eqei, tae-te vøtøkeo, yaq Ezoqam-ge Yo áv tiabiti-eqeinám. ¹⁵ Yaq ta matev mokho-te, gekha ezoqām ndego, Ezoqam-ge Yo te-unimanqatin, khandi miavmiav ndøndáp.

¹⁶ Mbumbukiam ni manqei-qape ezoqam, teqa kuku matev kandambaqape, áv gininømánd nqægo: Ndego ekeza Yo kopo ni-etoám. Yaq gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin, ndego soqaqape géqeivák, geté khandi miavmiav ndøndáp. ¹⁷ Mbumbukiam ekeza Yo, nqanek

3:14 3:14 Num 21:9; Zion 8:28; 12:32 **3:15** 3:15 Zion 20:31

3:16 3:16 Zion 3:36; 10:28; Lom 5:8; 8:32; 1 Zion 4:9-10 **3:17**
3:17 Luk 19:10

manqei-qape-te, ambá ta zapaya ndōgo tendē-khofotav, manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-tē genø-āb. Geté ndōgo tende-khofotáv, manqei-qape ezoqam, te mokho-te gékhandí:z. ¹⁸ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego yaq-fia nqosøgeap géqeivák. Geté ezoqam ndego, unimanqatinteav ndego, teqa yaq-te Mbumbukiam møndø-eín, ndego soqaqape ndøqeiv. Zapa ndōgo, ndego Mbumbukiam-ge Yo kopo unimanqatinteáv. ¹⁹ Mbumbukiam ezoqa yaq-fia nqosøgeap ta zapaya nqáneq gezømbé-etoám: Waev møndø-geavún, nqanek manqei-qape-te. Geté ezoqa poev bøivun-té qazøgoám, ambá ndøgo, waev-te. Zapa ndōgo, tiqa matev matanam soqain. ²⁰ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, matev soqøsoqa ndematanam, ndego waev gèmbøeqasí:v. Ndego waev-te fakhanumáv. Zapa ndōgo, ndego poeveáv, teqa matev soqøsoqa tevøndaz. ²¹ Geté ezoqam ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego waev-té gendo-fakhanín. Yaq ezoqa āv giníqeivát nqægo: Ndego matev, Mbumbukiam-qá mokho-té genø-matanám.”

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa ekezan-qa yaq-te neka Yesu-qa yaq-te ge:zømas

²² Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba Zudia plovins-té ginøzáv. Yaq ti namba khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndōgo, neka ezoqa ibøkha iz vømøzø-etoam.

²³ Até Zión-a, ezoqa ibøkha iz vøzø-etoumam. Aenon manqei-té gezø-etoumám, Salim vemiaav

avønin-te. Zapa ndógo, ibøkha kandambá qaçonavam, ta manqei-te ndógo. Yaq ezoqa kopoáv tinø-okhoám ndógo, ibøkha iz vøndapemin. ²⁴ (Ta khøuwa-te ndógo, Zion ndimbula-te utøveav ndógoám. Zuá.)

²⁵ Yaq manqa itumbam ndøfakhán, Zion-gi paev ezoqa nøme neka Zu ezoqa kopo. Kha sunguzam matev-qá yaq-té gini-itumbám, toqote-ndaføyamba-eq Mbumbukiam-qa bøi-te. ²⁶ Yaq ndigu Zion-té ginøzáv, vømømbø-einim, “Nøméndim ezoqam. Ndego ezoqam, qo namba Zoden kea yaq-keoqa qazøtegoam, teqa yaq-te manqat qoqote-manqatam, nqáe! Ndego ndakin ezoqa ibøkha iz zø-etoumít neka ezoqa ewaqape te-té tinø-apét.”

²⁷ Yaq Zion gezø-qavøiu, “Qanimáv. Ezoqa kopømba mbaín, matev tendap, vógð, Mbumbukiam ndego etopøteav tøgoat. ²⁸ Zo zøkezan mðzoyogém, ndógo manqat, no av qate-ein nqægo, ‘No Mesayā mbā. Getē Mbumbukiam no bugukhokhof ndokhofotān. No nakhoa nombo-khakheinumít’. ²⁹ Ezoqa sævam te-oki, ndugu tegú sævám. Tege zifu segembóyát. Yaq ndego teqa manqat te-ewag, ndego khanakhanakh mbá genégoát. No ndakin até kopó, noqa khanakhanakh møndømø-tøvá. ³⁰ Yesu ndego yà bekhouwév. Geté no yà banø-khapelavøqase-én.

³¹ Ezoqam ndego ova gendovis, ndego ùnime:-løvubám, ezoqa nøme ate ndi:gu. Geté ezoqam ndego, manqei-qape-te gendowav,

av no nqate-go, ndego manqei-qape ezoqám neka ndego manqei-qape-qá manqat mba me:manqatatún. Geté ndego yan-te gendovis, ndego ezoqa ewaqape møndø-løvubám. ³² Ndego manqat ndógo tene-manqaté, ndego bøi vøe-qeivam-a, gea vøe-ewagam. Geté ezoqa teqa manqat upøgimáv. ³³ Geté gekha ezoqám ndego, teqa manqat gendap, ndego āv gene-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam-qa manqat unimanqatín. ³⁴ Ndego ezoqam, Mbumbukiam gendo-khofotav, ndego Mbumbukiam-qá manqat ndømanqaté. Mbumbukiam ekeza Nqova mbo-etoám. Kandambá gembo-etoam. Khapelavøqasé mbá.

³⁵ Eve kukú Yo-te. Ndego gigiap neka matev ate ndægo, teqá zenda-té genø-áo. ³⁶ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav ndømbôgó. Geté ezoqam ndego, Yo-qa manqat o-mba ndapeav ndøgo, ndego khandi géqeivák. Mbumbukiam-qa qaqa, oskia ndøgoát te-te.”

4

Yesu Samalia sævam namba, manqa gimanqatam

¹ Felisi ezoqam āv giniyogém nqægo: Ezoqa kandambá, Yesu-té ginønøzáz, ibøkha iz vøzø-etoam. Ndigu ezoqa møndø-løvubám, ndigu ezoqam, Zion ibøkha iz gezø-etoumam. ² (Geté unimanqatín, Yesu ekezan, ezoqa ibøkha iz etopøteáv. Ekeza paev ezoqam mba zø-etoumám, ibøkha iz.)

³ Yesu nqanek manqat ge-ewag, gimanqatam, ndego Zudia plovins gè-iváv. Yaq ekeza paevezoqa namba, Gelili plovins-té ginøveséz. ⁴ Yaq nakhoa ndøgo gegeveat, Samalia manqei mokho-té sugu:-apát, ⁵ yaq Samalia manqei-te ndøgo, vemia v nøme-te vømøfakhaz. Taqa vemia v iz Siká. Manqei ndøgo, ibugukhokhof Zekop tege yo Zosef gembo-etoam, avønín qagoám. ⁶ Ndøgo Zekop-qá ibøkha ozu ndø-ozám. Yaq ande av khøuwa muin ndægo, Yesu gèmbø-ewéz, ge:geavun. Yaq ibøkha ozu-té genøwáv, vømøqom.

⁷ Yaq geqotam ndøgo, Samalia sævam ibøkha takhae-qa ndowáv. Yaq Yesu ndugu sævam gumbo-ein, “Ambá ibøkha qonø-etoamín. Nø-íz.” ⁸ (Tegi paevezoqam, vemia v-té ginø-apát. Lou loge nonqo wi-qa ndøzáv.)

⁹ Yaq ndugu Samalia sævam gundu-qavøiu, “Qo Zu ezoqám. Geté no Samalia sævám. Gekha zapá, no ibøkha manqat nqoqonø-manqate?” Ndugu nqanek manqat gu-ein, zapa ndøgo: Zu ezoqam neka Samalia ezoqam, tøkua-táv.

¹⁰ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qo amba Mbumbukiam-qa etoam matev toqote-qateqin, neka voqotē-qateqin, ngenek gekha ezoqám, qo ibøkha manqat ngeqa-manqate, yaq qo ambá qombo-viamín, yaq ngenek ambá khandi ibøkha qa-etoamín.”

¹¹ Yaq ndugu sævam gumbo-qavøiu, “Khanánqa. Qo ibøkha takhayam nonqo mbain neka ibøkha nqanek møndøsiná. Qám-bá ndøndovaev. Gê, qo gekham-tē qoqótakhā, nandav khandi ibøkha?

4:5 4:5 Gen 33:19; Josh 24:32
Zion 7:37-38; Veve 21:6

4:9 4:9 Ezra 4:1-5

4:10 4:10

¹² Nqanek ibøkha ozu, nigi atanakha-zapa Zekop ni-etoám. Ndego nqanek ibøkha ekezan ndølogám, tegi nakheis neka tegi søvakha gigiap nanak namba. Yaq gê, qo ndego Zekop qóløvu?”

¹³ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, nqanek ibøkha te-izumat, ndego ibøkha naq nango ndømbopáp. ¹⁴ Geté gekha ezoqām ndego, nqanek ibøkha te-iz, no tæmbo-etoam, ndego ibøkha naq nango gembópapák. Geté nqanek ibøkha, no tæmbo-etoam, te møkho-te andé kea kumbutøve me mé:goát. Yaq ndøgo oskia ndómbatát, neka khandi miavmiav vømbó-etoám.”

¹⁵ Yaq ndugu sævam gundu-qavøiu, “Khanánqa. Nandav ibøkha nandoqote-manqate, gènø-etoám. Yaq no ibøkha naq nango genópapák, neka no ibøkha takhaemav tåbategó, nqanek ibøkha ozu-te.”

¹⁶ Yaq Yesu gumbo-ein, “Qanimáv. Vøkhæqáv, qeivis vømøndø-khato.”

¹⁷ Yaq ndugu gundu-qavøiu, “No anganeam mbaín.”

Yaq Yesu gumbo-ein, “Qo unimanqatín ndoqo-manqate, av nqægo, ‘No anganeam mbaín.’ ¹⁸ Qo angana fáev, qoqozø-qonumat. Yaq ndego anganeam, qo ndakin namba nandoqote-yage, ndego uni qeivis-ín mbá. Manqat ndøgo, qoqo-ein, unimanqatín.”

¹⁹ Yaq sævam gundu-ein, “Khanánqa. No ndakin møtenøtén, qo Mbumbukiam-gé manqa vevezam

ezoqám. ²⁰ Nigi Samalia atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-qa iz, ta olol-te nqáneq gimbo-eqatám. Geté zo Zu ezoqam, āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa Mbumbukiam-qa iz, Zelusalem taon-te mbá giabe-eqawát.’ ”

²¹ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam! Noqa manqat vø-unimanqatín. Khøuwa nqágeáv. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, zo nqanek olol-te o Zelusalem taon-te zóqavigák, Tat-qa iz vozomø-eqanēm. ²² Zo Samalia ezoqam zøtezateáv, zo gekha ezoqam-qā iz zō-eqawat. Geté ni Zu ezoqam møtinøtén, gekha ezoqam-qā iz nī-eqawat. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev, Zu ezoqam-té qando-okhó. ²³ Geté khøuwa nqágeav. Unimanqatín. Khøuwa møndø-fakház. Yaq gekha ezoqām ndigu, Tat-qa iz uni ti-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té ginø-eqatát. Mbumbukiam-qa iz eqawat ezoqam egeiegei av ngí:gu. Tat ezoqam av ngí:gu gezøvawét. ²⁴ Mbumbukiam ndego Nqová. Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa iz ti-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té giabenø-eqawát.”

²⁵ Yaq ndugu sævam gundu-ein, “No møtenøtén, Mesaya ndøfakhán, ndego Keliso ndimbo-akhayam. Yaq tefakhan, ndego ni matev ate nqægo génømendimát.”

²⁶ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No nándev, ndakin manqat ngeqa-manqate.”

4:20 4:20 Deut 12:5-14; Psa 122:1-5 **4:22** 4:22 2 King 17:29-41; Isa 2:3; Lom 9:4-5 **4:24** 4:24 2 Ko 3:17; Lom 12:1; Filip 3:3 **4:25** 4:25 Zion 1:41 **4:26** 4:26 Mak 14:61-62

Yesu-gi paev ezoqam ginduvesez

²⁷ Yesu ndugu Samalia sævam namba, ate av-té manqat gi:manqatam, yaq ekeza paev ezoqam tin̄ofākhāz. Yaq ndigu nqova z̄ondáf, gi-ometam, ngunuk sævam namba manqat gimanqatam. Geté ndigu ezoqa kopo, manqat einiáv te-te, av nqægo, “Gekhā qápoev, tu-te?” ó “Gekha zapâ, nandu manqat namba ndoqotē-manqatet?” Mbain.

²⁸ Yaq ndugu sævam, tuqa ibøkha takhayam nonqo sège-iváv. Yaq taon-té gunowáv, ezoqa v̄om̄z̄ō-ein, ²⁹ “Z̄ot̄ondézāv. Ezoqa zó-ometám. Ndego no matev ate qægoam, qæmat̄onumam, sègen̄-v̄ondazát. Eisa, ndego Mesayá, pen̄omakhaya?” ³⁰ Yaq ndigu até gindigonem, taon v̄ō-iv̄ovem, Yesu-te sasa nd̄ozav.

³¹ Ndugu sævam gui-ewawam, Yesu-gi paev ezoqam āv gimboe-pouwém nqægo, “N̄oméndim ezoqam. Lou mòqológ.”

³² Geté Yesu gez̄o-qav̄oiu, “No lou nqan̄ógó, tælog. Geté ta lou nd̄ogo, zo z̄otezateáv.”

³³ Yaq tegi paev ezoqam, ekeza mokho-mba gi-bond, “Eisa? Ezoqa lou p̄omb̄é-ndapavun-a?”

³⁴ Yaq Yesu gez̄o-ein, “Noqa lou nqáneq: No teqá poev matev nógó, ndego ma gende-khofotan, neka teqa sasae v̄øekhōu, ma gen̄ombe-etoam. ³⁵ Zo āv qaz̄ote-manqatatún nqægo, ‘L̄ov̄oyak foa mba mu:yozá. Yaq av̄øe zindúpeá.’ Geté no nqaz̄o-manqate: Gèqeiví. Av̄øe gigiap m̄ond̄omu-umiá. Kop̄ombá. Z̄ot̄ondó-peá. ³⁶ Unimanqatín. Até ndakín-a, sasae ezoqam av̄øe gigiap nd̄ope:tét, neka yaq-fia nd̄indāpēt. Ta av̄øe gigiap nd̄ogo,

ndipewat, ndøgo ezoqám. Yaq ndigu khandi miavmiav møndapém. Yaq ezoqa ndigu vø-ogeakhāt-a, vøndó-peanēm, ndigu khanakhanakh sugumú-ndapém. ³⁷ Taqa yaq-te, nqanek manqat unimanqatín, ezoqa av gi:manqatatun nqægo: Ezoqa nøme gè-ogeakhín, neka ezoqa nøme vøndó-peain. ³⁸ No zo avøe gigiap pewat nonqo nokhofotáz. Ta avøe ndøgo, zo zøkezan ogekhexáv. Ezoqa vini ndø-ogeákh. Zo nango nangó sozotø-peain.”

Samalia ezoqa kopoav, Yesu gi-unimanqatinim

³⁹ Ta taon-te ndøgo, Samalia ezoqa kopoáv, Yesu gè-unimanqatiním. Ndigu tini-unimanqatiním ndøgo, sævam av guzømbe-ein nqægo, “Ndego no matev ate qægoam, qæmatønumam, sègenø-vøndazát.” ⁴⁰ Yaq ndigu Samalia ezoqam, te-te gifakhaz, āv gimboe-viømém nqægo, “Elavøqase vøkhæqóm nqanek, ni-te.” Yaq Yesu namba me:sokhoám. Khøuwa menás.

⁴¹ Yaq Yesu ge:zømesimam, ezoqa kopoav nøme mba mo:-unimanqatiním. ⁴² Yaq ndigu, ndugu sævam āv gimboe-einím nqægo, “Ni ndakin ambá ta-mba ndøgo tøti-unimanqatiním, manqat ndøgo, qo qoqonimbi-ein. Geté ni manqat nikezan nim-boyogém neka ni møtinøtén, ngenek unimanqatín manqei-qape ezoqam-gé khandi etoam ezoqám.”

Yesu gaman ezoqam-ge yo gekhandi:v

⁴³ Yesu khøuwa menas gumukhoub, Samalia manqei-te geqotam, gewav, yaq nakhoa até gegeveát, atema Gelili plovins-te. ⁴⁴ (Yesu bugukhokhof ekezan, manqat āv gene-eín nqægo,

“Ekeza manqei-te, ezoqa Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam vizupáv.”)

⁴⁵ Geté Yesu ndakin Gelili plovins-te gemøfakhan, ndigu khanakhanakh mbogoném. Zapa ndógo, Yesu Pasova khøuwa kandambaqape-te, Zelusalem taon-te gegoam, até ndigú-a, møndøgoám ndøgo, neka teqa matev ate qægoam vøqeivim, ndøgo gematønumam. ⁴⁶ Yaq Gelili plovins-te ndøgo, ndego nqawa Keina vemiavté gemøwáv. Ta vemiavté ndøgo, ibugukhokhof ibøkha ge-enend, vømø-waen. Ta khøuwa-te ndøgo, Kapenaum taon-te, gaman ezoqam møndøqotám. Tege yo, enqoni kandambaqape ndøqeív. ⁴⁷ Yaq ndego eve, ge-ewag av nqægo, Yesu Zudia plovins møndø-ivāv, yaq Gelili plovins-tē gegō, ndego tenøwáv ndøgo, vømømbō-ein, “Ambá Kapenaum taon-tē qotøndo-qavīn. Noge yo qomø-khakheinøvém. Ndego avønín é-ndønaním.”

⁴⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Zo umingiap matev qeivi-qa mba zogó. Geté zo qeiviav tøgoat, zo no zó-unimanqatinímák.”

⁴⁹ Geté ndego gaman ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. Vøndoqáv! Soqaín ndøgo, noge yo é-ndo:naním.”

⁵⁰ Yaq Yesu gembo-ein, “Qanimáv. Qo vøqáv. Qoge yo géyagét.”

Yaq ndego ezoqam, Yesu-qa manqat gè-unimanqatín, sasa ndøwav. ⁵¹ Ndego ate av-té ge:mat, yaq nakhoa livin-te ndøugu, tegi sasae

ezoqam ndozáv, vømbō-einim, “Qoge yo, enqoni møndømbo-navøém. Gèyagèt.”

⁵² Yaq ndego gezøbevap, “Gê, enqoni gekha khøuwa iz-tē qanømbó-navøem?”

Yaq āv gindi-qavøinám nqægo, “Ngusu tatas enqoni, nømøkhaiya, khaiya wan oklók qanømbonavøém.”

⁵³ Yaq ndego eve tenø-matøvéem ndøgo. Tege yo gekhandi:v, até ta khøuwa iz-té ndøgo, Yesu manqat gembo-ein, av nqægo, “Qoge yo gēyagèt.” Yaq ndego, ekeza ezoqa namba ate gi:goam, khoev-te gimboyagam, tini-unimanqatiním ndøgo.

⁵⁴ Yesu Zudia plovins gende-ivav, Gelili plovins-te ge-okhoam, yaq umingiap matev gematanam, ta manqei-te ndøgo, ndakin gømbo-menás.

5

Yesu kewan-qasi-te, ezoqa gekhakheinøvem

¹ Taqa zita-te, Zu ezoqam-qá pindap khøuwa kandambaqape ndøgoám. Yaq até Yesú-a, Zelusalem taon-te vøqavig. ² Zelusalem taon-te ndøgo, kewan-qasi ndígú. Taon mboqog ndigu, Sip mboqog ndimbo-akhayam, avønin-té gigú. Iblu manqat-te, nginik kewan-qasi-qa iz, Betesda* mbo-akhayám. Yaq nginik kewan-qasi-te, lou-qasis ndølvøtupám. Fáev qaløvøtupam. Kewan-qasi mba ndøkhøogavát. ³ Ta lou-qasis-te ndøgo, enqoni-us ezoqa mo:sømbiapát. Kopoav-qapí. Nøme ndigu, bøi waev mbain ezoqám, neka nøme ndigu, kagi ezoqám, neka nøme ndigu,

4:54 4:54 Zion 2:11 * 5:2 5:2 Iz nøme “Betsata” mbo-akhaemám

kha zəwauwauám.† ⁵ Yaq enqoni-us ezoqa nøme møndøgoám. Ndego enqoni nupøkhán mbá qambogo. Viav 38. ⁶ Yesu ngenek ezoqam getomet, geqeam, ndego møndæ-otév, ngenek enqoni nupøkhán mbá qambogo. Yaq Yesu āv gembøbeváp nqægo, “Gê, qo eqeieqeiqat-qa qógo?”

⁷ Yaq ndego enqoni-us ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. No eqeieqeinat-qa nqægó. Geté no ezoqam mbáin, ibøkha-te vøendapān, ibøkha wa təqavat. No bafe-qa tətəgoat, ezoqa nøme é-møndøbafín.”

⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Ság. Mòqo-itán, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz!” ⁹ Yaq nqova mbáin. Ndego ezoqam, sège-eqeieqei-év, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz. Ta khøuwa-te ndøgo, matev qafakhan, Sabat khøuwá. ¹⁰ Yaq Zu megetapak, ndego ezoqam gekhakhæv, āv gimbø-einím nqægo, “Nqægo khaiya, Sabat khøuwá. Khafeáp nandav, Sabat khøuwa-te, kita nandoqo-ndapavet.”

¹¹ Geté ndego gezø-qavøiu, “Ndego ezoqam, no gekhakheinømbem, āv genømbe-ein nqægo, ‘Kita vøkhazó, okho sasa ndøngaz!’ ”

¹² Yaq gimbo-bevøpem, “Ndego gekha ezoqām, geqa-ein av nqægo, ‘Kita vøkhazō, okho sasa

† 5:3 5:3 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneq: Nginik ezoqam, ibøkha wa qaev-qa mo:kewagám. 4Zapa ndøgo, khøuwa kopokopo-te, Evezøza-gé enzol ezoqam ndowavín, ibøkha kha vømbō-khanazin. Yaq ate av-té, ibøkha wa təqavat, yaq gekha enqoni-us ezoqām ndego, bugukhokhof gebafín, ndego enqoni sègembo-navøemín.

5:8 5:8 Met 9:6 5:10 5:10 Jer 17:21-22; Neh 13:19

ndøngaz!?” ¹³ Geté ndego ezoqam, ge-eqeieqei-ev, otevatéáv. Zapa ndógo, Yesu é-møndøwáv. Yaq gèmbøe-navøém. Ezoqa khàpumu-khouwéz, ta manqei-te ndøgo. ¹⁴ Vaev-te, Yesu ndego ezoqam, enqoni qambogoam, Mbumbukiam-qá khoev-té ge-omét, gembo-ein, “Nqáe! Qo ndakin mòqo-eqeieqei-éq. Geté manqa-zapa matanam qó-iváv. Soqáin ndøgo, matev soqaqape nøme mba tømøqa-fakhan.” ¹⁵ Taqa zita-te, ndego ezoqam, Zu megetapak-té genøwáv. Yaq āv gemezømás nqægo, “Ezoqam ndego, no gekhakheinømbem, Yesú.”

Yesu, ndego khandi zapá

¹⁶ Yesu Sabat khøuwa-te, matev av nqægo gego, yaq Zu megetapak, ngi:wat matev ndøngazém, te-te.

¹⁷ Geté Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Noge Tat oskia ndøsasaeát. Até ndakín-a. Yaq até nó-a, no oskia nosasaeát.”

¹⁸ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu megetapak, qaqa nøme mba zømboløwáz. Yaq ambá gelaemín. Zapa ndógo, ndego ambá av nqægo, Sabat khøuwa khafeap mba ndønqawá. Geté ndego Mbumbukiam ekeza eve me:veó. Yaq av nqægo, ndego ekezan, Mbumbukiám namba sugumu-víam.

¹⁹ Taqa yaq-te, Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Yo kopømba mbaín, ekeza mokho-mba, matev tematanam. Ndego sa ndógo tématønumát, av Eve nde-omete, ndematanam. Eve ande āv kené-matanām, Yo āv tené-matanám. ²⁰ Eve kukú Yo-te. Ndego

matev ate ndægo møndæ-ometimatún, av ekezan nde:matanam. Yaq ndego matev kandakanda nøme mba mó:-ometimít. Ndøgo ndømø-løvuám, av ndakin qazøte-qeivim. Yaq zo nqova zøndafát, matev tozo-qeivimat. ²¹ Kopømba ande av eve, løvøte ezoqam ndetiæzoat neka khandi ndēzō-ētōám, até Yó-a, ezoqa khandi zø-etoumát, av ekezan ndømbøe-poev. ²² Neka nøme nqáneq: Eve ndego, ezoqam-qa manqa ovøyam yogeapáv. Geté manqa ovøyam matev ate ndægo, Yo-qá zenda-té genøvé. ²³ Mbumbukiam tenegó ndógo: Ezoqa Yo av tiabembøe-vizáp, av Eve ndimbøe-vizap. Gekha ezoqām ndego, Yo vizøpøteav tøgoat, ndego até Evé-a, gembó-vizapák, ndego Yo gendo-khofotav.

²⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewagat neka ndego vø-unimanqatintāt, ndego no gendo-khofotan, ndego khandi miavmiav møndøndáp. Ndego yaq-fia nqosøgeap gemøndapák. Geté ndego løvøte møndø-iváv, khandi vøndap.

²⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Khøuwa nqágeav. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, løvøte ezoqam, Mbumbukiam-gé Yo-qá manqat ndøyogém. Yaq gekha ezoqām ndigu, tiyogimat, khandi ndøndapemát. Nginik khøuwa møndø-fakház.

²⁶ Av Eve ekeza mokho-te khandi ndømbøego, ndego até Yó-a, khandi møndømbo-etoám. Yaq até Yó mokho-té-a, khandi ndøgú. ²⁷ Eve até manqa ovøyam matév-a, Yo-qá zenda-té genøvé. Zapa ndógo, ndego Ezoqam-gé Yó.

5:22 5:22 Zion 5:27; Kel 10:42
2:23 **5:24** 5:24 Zion 3:15-18

5:23 5:23 Filip 2:10-11; 1 Zion

28 Zo nqova bezøndáf, taqa yaq-te. Khøuwa nqâgeáv. Yaq løvøte ezoqam ate ndi:gu, tiqa manqei ozap-te, teqá manqat ndøyogém,²⁹ neka vøndó-fakház. Gekha ezoqām ndigu, matev egeiegei gimatønumam, ndigu tisuz, yaq khandi ndøndapém. Geté gekha ezoqām ndigu, matev soqøsoqa gimatønumam, ndigu tisuz, ndigu manqa ovøyam-té genówán, yaq-fia nqosøgeap vøndapēm.

30 No nakhapus-mba, kopømba mbáin, matev kopo tæmatanam. No manqa ovøyam sa ndógo tæyogé, av Tat ndenømbe-manqate. Noqa manqa ovøyam matev, egeiegeí. Zapa ndógo, no ambá av nqægo, nøkeza poev mba nombopaæv. Geté no teqá poev mba nombopavét, ndego ma gendekhofotan.”

Yesu ndego uni Mbumbukiam-gé-Yo-in

31 Yaq Yesu manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No nøkezan-qa yaq-te manqat tøte-manqatat, yaq ezoqa kopømba mbáin, ti:zøtez av nqægo, noqa manqat unimanqatín tøpøtégo-a. 32 Geté ezoqa nøme ndégó, ndego noqa yaq-te manqat nde:manqate. Yaq no møtenøtén, manqat ndøgo, ndego noqa yaq-te nde:manqate, unimanqatín.

33 Zo Zion-te, u-anim zokhofotáz. Yaq ndego zo noqa yaq-te, unimanqatin manqat me:zømás. 34 Geté no ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam benøgō, ndego noqa yaq-te, ezoqa te:zømesimat. No nqanek manqat sa ndógo tæzømbe-eín, zo tønèkhandí:z. 35 Zion andé lampa me me:goám, ezoqa

waev vøzø-etoam. Zo elavøqase møndøzø-gawám, nqanek waev. Khøuwa khapémbá.

³⁶ Geté matev nøme ndøgó, noqa yaq-te ndæmanqate. Ta matev ndøgo møndølvú, Zion-qa manqat. Matev nqáneq, sasae, no Tat genø-etoam, tægo. Matev vinivinimba, no nqæmatanam, ndøgo tønne-zømesím, av nqægo, no Tat ndokhofotán.

³⁷ Até Tát-a, ndego no ma gende-khofotan, noqa yaq-te, manqat ndemanqáté. Zo teqa manqa wag yogeáv neka bugug qeiviáv. ³⁸ Zoqa mokho-te, teqa manqat mbaín. Zapa ndøgo, zo ndego unimanqatinteáv, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav. ³⁹ Zo Mbumbukiam-qa Manqat mðzo-geve:matún. Zapa ndøgo, zo áv qazøte-matavupatún nqægo: Ndøgo zo khandi miavmiav zøtéqeivím. Ta manqat ndøgo, noqá yaq-té qane-manqaté. ⁴⁰ Geté zo gèzømbo-qasí:v, no-te tozotøndozav, khandi miavmiav vozøndapëm.

⁴¹ No ambá av nqægo, ezoqam-qa nogō, ndigu noqa iz ti-eqatát. ⁴² Geté zo viní. No møtenøtén, zo andē gekha ezoqām. Neka no møtenøtén, zoqa mbøni mokho-te, zo Mbumbukiam-te poev mbaín.

⁴³ No Tat-qá iz-té qatøgeavún. Yaq zo no zosan-qambém. Geté ezoqa nøme, ekeza iz-te tendowav, zo ndòzo-khatowém. ⁴⁴ Zo no unimanqatinteav ndøgo tøzøtegó, zoqa poev nqáneq. Zoqa iz, ezoqa ndø-eqatát. Geté Mbumbukiam zoqa iz te-eqatat, ndøgo zo gèzømbo-qasí:v.

⁴⁵ Geté zo ndømatàváp, av nqægo, ezoqam nō, Tat-qa megemege-te, zoqa manqa tæsøkus.

5:36 5:36 Zion 3:2; 14:11

5:37 5:37 Met 3:17; Zion 5:32; 8:18

5:39 5:39 Luk 24:27

Av taoká. Geté zoqa manqa, Mozes ndøsøkús, ndego zo ndozoto-vintøzat. ⁴⁶ Zo Mozes amba uni tøzøte-unimanqatinimin, yaq zo no ndòzo-unimanqatinimín. Zapa ndógo, ndego møndø-peawám, noqa yaq-te. ⁴⁷ Geté zo teqa manqat unimanqatinteáv. Yaq nakémbá, zo até noqá manqát-a, unimanqatinimáv.”

6

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef
(Met 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Khøuwa nøme, taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba, Gelili kewan yaq-keoqá ginøqantáv. Nginik kewan, iz nøme ndimbo-akhayam, Taibelias Kewán. ² Ezoqa bawan-qape até gembopavát. Zapa ndógo, ndigu teqa umingiap matev ndøqeivím, enqoni-us ezoqam-te gematønumam. ³ Yaq Yesu manqei poyat-té genøqavíg, ekeza paev ezoqam namba, vømøqonav. ⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám.

⁵ Yaq Yesu bøi ge-eqa, ezoqa bawan-qape mba mo:zømét, gipitavun. Yaq ndego Filip áv gembø-eín nqægo, “Gê, lou gekham-tē qaziwiim, ezoqa bawan-qape tizi:zøkef?” ⁶ Ndego nqanek manqat ge-ein, Filip gè:khamás. Geté Yesu é-møndæ-otév, ndego ande áv kenégō.

⁷ Yaq Filip gendo-qavøiu, “Nakhoa mbaín, lou tizizøwi. Taqa fia khàpumu-khouwév. Ni amba 200 moni mokho tinigunin, kopømba ande av løvøyak eit-qa sasae yaq-fia, yaq até ndøgó-a,

kopømba ambá mbaín, lou tiziwi:min, nginik ezoqa bawan-qape vizi:-zøkefín.”

⁸ Yaq tege paev ezoqa nøme, iz nqambogo Endlu, Saemon Pita-ge namba qawan, gendo-ein, ⁹“Opønakam ngêgó, nqanek. Ndego bali flawa faev neka zonga menas ndimbôgó. Geté ndøgo gigiap khapémhá, ezoqa ewaqape zøkefe nonqo.”

¹⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa gèzø-eín, yà beqonáv.” Ta manqei ndøgo, gagayag kopoáv. Yaq ezoqa tinøqonáv ndøgo. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gu.* ¹¹ Yaq Yesu até gendego, flawā ge-upøzō, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, ezoqa sasa zø-etoam, ndøgo giqonavam. Yaq até zonga-té-a, matev āv tene-matanám. Yaq ezoqa ewaqape lou kandambaqape, āv tinilóg, av ekeza qazømbe-pøovat. ¹² Yaq lou gumulog, qazø-ewez, Yesu ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Lou mbegeap, ezoqa gi-ivøvem, vøpizømém. Gigiap-qase bizingiĩnám.” ¹³ Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, ndigu ta bali flawa løvusap faev-te gilouzim, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

¹⁴ Ezoqa nqanek matev bøi gi:qeivim, Yesu gematanam, ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego ni nqazimbøe-keoge.”

¹⁵ Yesu gematøvem, av nqægo, ndigu avønín gendōzāv, ndego vøndafēm, yaq kawa iz mbō-

* **6:10** 6:10 Sakheis neka nakheis møndøgoám. Geté ndigu gevebøpøteáv. **6:15** 6:15 Zion 18:36

akhaēm, yaq ndego nango manqei poyat-té genøwáv, vømø-yakhapus-mba-ev.

*Yesu ibøkha mumat go:geavun
(Met 14:22-33; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, pu-té ginø-ová. ¹⁷ Yaq khagua-té ginøketáb, vøsøkuzim. Kewan yaq-keoqá ginø-qantavát. Kapenaum taon-qa mbo-izumát. Ndakin møndøpøis. Geté gisøkuzim, Yesu mbaín. ¹⁸ Yaq khamøe ndovumá. Khamøe kandakandá qa-okhoam. ¹⁹ Yesu-gi paev ezoqam, ande av faev o siks kilomita ndægo gitiamat, yaq Yesu ndø-ometám. Ibøkha mumát genøgeavún. Khagua khamba mbo-ovát. Yaq ndigu møe ndøgoném. ²⁰ Geté Yesu gezø-ein, “Nó! Zo møe ndøgòném.” ²¹ Yaq ndigu gëmbo-tøkeém, khagua-te vøzømbū-ketao. Yaq nqova mbaín, tiqa khagua, ta manqei-te ndøgo tømøfakhán, ma gimboe-pøotat ndøgo.

Ezoqa Yesu gimbovawem

²² Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu ezoqa ewaqape, kewan yaq-keoqa sa gizuvaz, Yesu-qa ndøvawém. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøté, Yesu tegi paev ezoqam namba gi:tiamavun, khagua kopó gini-tiamavún. Yaq tegi paev ezoqam, nqawa giqavaz, Yesu ketøweáv ti-te.

²³ Ndakin khagua nøme, Taibelias manqei-té qandobøín, ta manqei avønin-te vø-aseam, ma Yesu Mbumbukiam ike manqat gembo-ein, yaq ezoqa ewaqape lou vølog. ²⁴ Yaq ndigu ezoqa bawan-qape gi:zøtez av nqægo, Yesu mbaín ndøgo, neka atē tegí paev ezoqām-a, mbaín, yaq ndigu

ta khagua-te ndógo tinoguvím, Kapenaum taon-te sasa ndoqantam, Yesu vømømbō-vawem.

Yesu ndego khandi lóu

²⁵ Ndigu ezoqam, Yesu gimbovawat, yaq-keoqa gimø-ometam, āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qo nqanek gekha khøuwa iz-tē qotégeavun?”

²⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo no ta zapaya mba ndógo tøzønømbe-vawét, zo lou kandambaqape qazøtelog, até vøzø-ewez. Geté ta matev ndógo, Mbumbukiam zo noqa umingiap matev mokho-te zømesim-qa ndego, zo poev mbain, taqa mokho tozondapem. ²⁷ Zo lou-qa mbosasæát ndógo, sa tølänqayat. Geté ta lou-qa ndógo tømbo-sasæát, lanqalanqaumav ndógo, neka khandi miavmiav vøzø-etoám. Nqanek lou, zo Ezoqam-ge Yo zø-etoám. Mbumbukiam, nigi Tat, mbusa ndømøpá te-te, av nqægo, ndego kopømbaqapé, matev tematanam.”

²⁸ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, Mbumbukiam-qa poev gekhâm? Ni gekha matev nígonēm?”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam-qa poev nqánek: Zo ndégo tozó-unimanqatíním, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

³⁰ Yaq ndigu gindu-einim, “Ge qô, gekha umingiap matev qómatanām, ni vøiqeivím neka qo vøtí-unimanqatíním? Gekha qógō? ³¹ Nigi atanakha-zapazapa-za leg-av manqei-te gigoam,

mana ndølogám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Ndego lou zø-etoumám, tiqa loge nonqo. Ta lou ndøgo, yan-té qando-visigimám.’ ”

³² Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Matev ambá av nqægo, lou Mozes zø-etoumām, yan-te qando-visigimam. Geté unimanqatin lou, yan-te ndøndo-okho, zo noqe Tat zø-etoám. ³³ Lou ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ndezø-etoam ngének, ndego yan-te gendovis neka manqei-qape ezoqam khandi ndēzø-ētōám.”

³⁴ Yaq ndigu gimbo-einim, “Evézøza. Lou av nandægo, ni oskia ni-etoám.”

³⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó. Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, ndego ifi nqawa gembóvinák. Neka gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, ndego ibøkha naq nqawa gembópapák. ³⁶ Geté no møezø-eín, av nqægo. Zo no mðzo-nømendám, matev vinivinimba qæmatønumam. Geté zo no unimanqatinteáv. ³⁷ Ezoqa ewaqape, noqe Tat tenø-etoam, ndigu no-té gindúzáv. Yaq gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, no nósanqawák. ³⁸ Zapa ndógo, no yan-te ambá ndøgo tətøndēvis, nøkeza poev tæmbopavat. Geté no nqáneq qatøndevís, no teqá poev nombópavát, ndego ma gende-khofotan. ³⁹ Ndego no ma gende-khofotan, teqa poev nqáneq: No ezoqa kopo bate-khambùü, ndigu no genø-etoam. Geté no løvøte-té qabatø-khandí:z, vaev khøuwa-te. ⁴⁰ Noge Tat-qa poev

nqáneq: Gekha ezoqām ndego, tege Yo-te tekewagat neka ndego vø-unimanqatintāt, ndego khandi miavmiav tēabetendáp. Yaq no ndego vaev khøuwa-te nòkhandí:v.”

⁴¹ Zu megetapak nqanek manqat giyogem, yaq ndigu manqa ndøgeveømém, teqa yaq-te. Zapa ndøgo, Yesu āv gene-eín nqægo, “Lou ndøgo, yan-te qandovis, nó.”

⁴² Yaq ndigu gi-einim, “Ngenek Yesu, ndego Zosef-gé yó. Ni mizi:nøtén, tege eve neka evo. Yaq gekha zapá, av nde:manqate, av nqægo, no yan-tē qatøndovis?”

⁴³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo manqa ndøgevèét.
⁴⁴ Ezoqa kopo kopømba mbaín, no-te tendowav, Tat no-te ituiav tøgoat, ndego no gendokhofotan. Yaq no ndego ezoqam, vaev khøuwa-te nòkhandí:v. ⁴⁵ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, āv gini-peaomém nqægo, ‘Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam ekezan mé:zømesím.’ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, Tat-qa manqat te-ewag neka manqa mokho vøndáp, ndego no-té gendówáv. ⁴⁶ Geté unimanqatín. Ezoqa kopo, Tat ometeáv. Ezoqa sa ndégo te-omét, ndego Mbumbukiam-te gendowav. ⁴⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav møndøndáp. ⁴⁸ Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó. ⁴⁹ Zogi atanakha-zapazapa-za, leg-av manqei-te ndøgo, mana ndølogám. Geté vaev-te, ndigu gèpakhaetát.

6:42 6:42 Met 13:55 **6:44** 6:44 Zion 6:65 **6:45** 6:45 Isa 54:13

6:46 6:46 Zion 1:18 **6:47** 6:47 Zion 3:15-16 **6:48** 6:48 Zion 6:32, 58

⁵⁰ Geté lou nqanek, yan-te qandovis, vini. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego gēnanimák. ⁵¹ Nqanek khandi lou nó, yan-te qandovis. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndóyagát. Nqanek lou, ezoqa tæzø-etoam, ndøgo noqá khá. Yaq manqei-qape ezoqam, khandi mé:ndapém.”

⁵² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu ezoqam, gēponqombém, gi-einim, “Ngenek ezoqam ekeza kha áv kinimbí-etoām, tizilogem?”

⁵³ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo Ezoqam-ge Yo-qa kha logeav tøgoat neka teqa kouk izøpøteav vøgoāt, zo khandi gezógoák, zoqa mokho-te. ⁵⁴ Gekha ezoqām ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-iz, ndego khandi miavmiav ndøndáp. Yaq no vaev khøuwa-te ndækhandí:v. ⁵⁵ Zapa ndøgo, noqa kha unimanqatin lóu, neka noqa kouk unimanqatin ibøkhá. ⁵⁶ Gekha ezoqām ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-iz, ndego noqá mokho-té gunu:gú neka no teqá mokho-té qatu:gú. ⁵⁷ Av no khandi Tat gende-khofotan, neka no te mokho-te nqæyage, yaq matev até kopó. Gekha ezoqām ndego, no teloutan, ndego géyagét, no mokho-te. ⁵⁸ Lou yan-te qandovis, nqánek. Nqanek lou vini. Av taoká, av lou ndægo, ndigu atanakha-zapazapa-za gilogam. Vaev-te, ndigu gēpakhaetám. Geté gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndóyagát.”

⁵⁹ Yesu nqanek manqat ndøgo te-ein, ezoqa Kapenaum taon-te, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gē:zømesimam.

Yesu-qa manqat, khandi miavmiav manqát

⁶⁰ Ezoqa nøme, Yesu gimbo-pavam, nqanek manqat giyogem, teqa kha loge-qa yaq-te, yaq ndigu kopoáv, áv gini-einím nqægo, “Nqanek manqat mokho mbaín. Av khazí:-ndapēm, teqa manqat?”

⁶¹ Yesu é-møndæ-otév, ndigu tegi paev ezoqam, manqa ndøgeveát, teqa manqat-qa yaq-te. Yaq gezø-ein, “Ge zô, nqanek manqat wema zómiviz?”

⁶² Av tægoat ndægo. Yaq gê, zo áv khazøté-zæyáz, Ezoqam-ge Yo tozo-ometam, nango teqavig, ma bugukhokhof ge:goam? ⁶³ Ezoqa khandi, Mbumbukiam-gé Nqova zø-etoám. Kha yakhapus-mba, kopømba mbaín tøkhandi:v. Manqat ndøgo, zo qazø-manqatam, ndøgo Mbumbukiam-gé Nqova-ús neka khandi-ús. ⁶⁴ Geté zo mokho-te, ezoqa nøme no unimanqatinteáv.”

Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ndego sasae ande ge:ngaz, ndego é-møndæ-otév, gekha ezoqām ndigu, te-te unimanqatinteav tigoat neka gekha ezoqām ndego, qaqa ezoqam-qa zenda-te vóvē. ⁶⁵ Yaq Yesu manqat nøme áv gene-eín nqægo, “No nakémbá qazø-ein, av nqægo, ezoqa kopømba mbaín no-te tinduzav, ndigu noge Tat ituzaeav tøgoat.”

⁶⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqa kandambá, zitá gini-wuowém. Yaq ndigu ndego sekemba paeveáv.

⁶⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqa tuelv gezøbevap, “Gebá zo? Até zó-a, ndozó-nøuvønem?”

⁶⁸ Yaq Saemon Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. Gê, ni qo teiqouvøqem, yaq gekha ezoqam-tē

qetitóniāv? Qoqa manqat, ezoqa khandi mi-avmiav zø-etoám. ⁶⁹ Ni mõi-unimanqatiním neka møtinøtén, av nqægo, Ezoqa Ndaføyamba-qape qó, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

⁷⁰ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo ezoqa tuelv, no nøkezan nøvevesám. Geté zo mokho-te, ezoqa kopo, ndego ezoqa soqaqapé.”

⁷¹ Yesu nqanek manqat, Zudas me:-eín. Saemon Iskaliot-gé yó. Yesu-gi paev ezoqa tuelv, nøme ndégo tegoám. Geté vaev-te, ndego sègembo-qambún, qaqa ezoqam-qa zenda-te vøve.

7

Yesu-gi namba-qaniap, ndigu ndego unimanqat-inteav gigoam

¹ Taqa zita-te, Yesu Gelili plovins-té ge-okhoám. Ndego poeveáv, Zudia plovins-te tewav. Zapa ndøgo, ta manqei-te ndøgo, Zu megetapak, laelae-qa mbogoám. ² Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda, ndøgo khoev-qasis gipuanu-matun, avønín qagoám.

³ Yaq Yesu-gi namba-qaniap, āv gimbøe-einím nqægo, “Nqanek manqei vø-iváv. Zudia plovins-té qonóqáv. Yaq qogi paev ezoqam, umingiap matev ndóqeivím, qoqo-matønumatun. ⁴ Ezoqa tømbo-pøovat, ezoqa ewaqape teqa yaq-te ti:zøtez, yaq kopømba mbáin, tekhonao. Qo unimanqatin, matev kandakanda ndoqo-matanam, yaq ezoqa ewaqape bèqamekhám.” ⁵ Yesu-gi namba-qaniap, nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Até ndigú-a, ndego unimanqatinteáv.

⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Nogi khøuwa eqeieqei fak-hazaneáv. Zuá. Geté zo-te, khøuwa ate ndigu, eqeieqei. ⁷ Manqei-qape ezoqam, kopømba mbain, zo tisanqabat. Geté ndigu no, gèsanqaná. Zapa ndógo, no ndigu āv qazømbe-manqaté nqægo: Tiqa matev soqain. ⁸ Zo vøzāv ndøgo, møvøna kandambaqape-te. No naqanøká nónavák. Zapa ndógo, nogi khøuwa eqeieqei fakhazaneáv. Zuá.”

⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Gelili plovins-té segeqóm.

Yesu ezoqa Zelusalem taon-te, møvøna kandambaqape-te gezømesimam

¹⁰ Yesu-gi namba-qaniap, møvøna kandambaqape-te gi:zav, yaq vaev até Yesú-a, vøwav. Geté ndego ambá ezoqa ewaqape-qā bøitē genø-okhoām, geté khonoam-té genø-okhoām. ¹¹ Yaq møvøna manqei-te ndøgo, Zu megetapak gèmbovawém. Gibevoþem, “Ngenek gekham-té gégo?”

¹² Ezoqa kopoáv, teqa manqat mokho-mbá gunu-manqatám. Ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Ngenek ezoqa qanimáv.” Geté ezoqa nøme gi-einim, “Mbaín. Ngenek ezoqa ewaqape gètubumít.” ¹³ Geté ezoqa kopo, teqa yaq-te manqat bavokho einiáv. Zapa ndógo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoám.

¹⁴ Møvøna khøuwa livin-mba møndømuwán. Yaq Yesu Mbumbukiam-qá khoev-té genøwáv, ezoqa vømē-zømesim. ¹⁵ Yaq Zu megetapak teqa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Gi-

einim, “Ngenek otevat gekham-tē géndap? Ndego skul kandambaqape-te okhoeáv.”

¹⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Manqat ndøgo, no nqate-zømesim, ambá av nqægo, nøkeza nømendim manqāt. Geté teqa ndégo, no ma gende-khofotan.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa poev matev paev-qa tego, ndego segé:-otév, av nqægo, manqat ndøgo, no nqate-zømesim, Mbumbukiam-tē qando-okhō, ō, no nøkeza matavap-tē qate-zømesim. ¹⁸ Gekha ezoqām ndego, ekeza manqat mba ndemanqate, ndego ekeza iz eqawat-qa mba ndøgo. Geté ndego ezoqam, ndego teqa iz eqawat-qa ndego, ma gende-khofotav, ndego unimanqatin manqat ndømanqaté. Neka te mokhote, manqa-zapa mbaín. ¹⁹ Zo Mozes, guguna manqat zø-etoám. Geté zo ezoqa kopo, teqa guguna manqat pøpøvumáv. Zo gekha zapá, no lambe-qa ndozogo?”

²⁰ Yaq ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Nandav manqat, mokho mbaín. Gekha ezoqām, qo løvøqa-qa ndego? Qo nqova soqa qambu:gú, manqat av nandoqote-manqate.”

²¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No Sabat khøuwa-te, ezoqa kopo qækhakheinøvem, yaq zo ate ndøzøte:go, nqova nøzøndáf. ²² Geté até zó-a, zo sasae sozogoatún, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, até Sabat khøuwa-té-a, zogi nakhei angana ngusu zozø-qogavatún, av Mozes zo guguna manqat gezømbe-etoam. (Geté unimanqatin. Mozés mbá, nqanek matev gengaz. Atanakha-zapazapa-za

7:16 7:16 Zion 12:49; 14:10 **7:18** 7:18 Zion 8:50 **7:19** 7:19
 Kel 7:53; Lom 2:21-24 **7:20** 7:20 Zion 8:48; 10:20 **7:22** 7:22
 Lev 12:3; Gen 17:9-13

ndøngazém. Mozes okhokho-té genøfakhán.) ²³ Zo até Sabat khøuwa-té-a, nakhei angana ngusu zozø-qogøzát. Zapa ndógo, Mozes zo guguna manqat, āv tezømbe-etoám. Neka zo poeveáv, tozo-nqaonem. Av tægoat ndægo, yaq zo gekha zapá, qaqa ndozogo no-te, no Sabat khøuwa-te, ezoqam-qa kha ate ndægo qækhakheinam. ²⁴ Zo matev mumat-te mba mo:gevèwát. Geté ùnime:-gevewát, gekha matēv ndøgo, eqeieqei o soqain.”

Ezoqa Yesu-qa yaq-te go:bevøpem

²⁵ Zelusalem taon-ak nøme, āv gini-einím nqægo, “Gê, ezoqam ngénèk, laelae-qa ndimbogo?” ²⁶ Nqáe! Ndego manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té genø-manqaté. Geté ezoqa kopo, manqat-qase einiáv, taqa yaq-te. Gê, ndigu megetapak, peté-matøvemem-a, av nqægo, ndego unimanqatīn Mesayā? ²⁷ Geté ngenek ezoqam-qa yaq-te, ni mīzi:nøtén, gekham-tē gendówav. Geté Mesaya tendowav, ezoqa gézøtezák, ndego ākendēwav.

²⁸ Yaq Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te ge:zømesimat, āv gene-akhá nqægo, “Ge zô, no unimanqatīn møzøté-zøtez? Neka zo møzøté-zøtez, no gekham-tē qatøndónav? No ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatøgeavūn. Ndego, no ma gende-khofotan, ndego unimanqatin-qapé. Geté zo zøtezteáv ndego. ²⁹ No møtenøtén ndego. Zapa ndógo, no te-té tøtøndonáv neka ndégo tendokhofotán.”

³⁰ Zu megetapak, nqanek manqat giyogem, yaq ambá gemøvøinamín. Geté ezoqa kopo zenda veeáv te-te. Zapa ndógo, teqa khøuwa khantøzateáv. ³¹ Geté ezoqa kopoáv, ezoqa bawanqape mokho-te ndøugu, møndø-unimanqatiním. Gi-einim, “Ngenek amba Mesaya goneav tøgonin. Yaq gê, unimanqatin Mesaya tendowavín, ndego amba umingiap matev nøme mba mó:matanamín, av ngenek nge:matanam? Av taoká. Yaq nakémbá, ngenek Mesayá agegó.”

Zu megetapak, Yesu møvøiwat-qa gimbogoam

³² Yaq Felisi ezoqam nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape khonoam-te Yesu-qa yaq-te gi:manqatat, yaq ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam ndøkhofotáz. Yesu ambá gemøvøinamín.

³³ Yaq Yesu ezoqa gezø-ein, “No khapé nøtégoák, zo namba. Yaq no te-te ndégo tøtøqaván, no ma gende-khofotan. ³⁴ Zo no zonøvawát. Geté zónømendamá. Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndozav.”

³⁵ Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gi-bond, “Gê, ngenek gekha manqei genøwāv, yaq ni amba tizimbøe-vawēm, getē zī-ometamāk? Gê, ngenek Glik manqei-te okho-qa mbógo, ndøgo nigi ezoqa nøme ndindu-yageapet, neka Glik ezoqa vømé-zømesim? ³⁶ Neka gê, ngenek gekhā mé:manqate, av ge-ein nqægo, ‘Zo no zonøvawāt, getē zōnømendamá,’ neka, ‘Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndozav.’”

Khandi ibøkha-qa yaq-te

³⁷ Møvøna-qa vaev khøuwa gimø-khantøzem, ndøgo khøuwa uni kandambaqape, yaq Yesu ezoqa ewaqape-qa megemege-té genø-itán. Yaq āv gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, ndego no-té geabetøndo-wáv, bē-iz. ³⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, te-te ndego, khandi ibøkha ndóqouvát.’”

³⁹ Yesu nqanek manqat, Nqova Mbomambaqape me:-eín, ezoqa tindafemat, ndigu ndego ti-unimanqatinim. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqam-te, tege Nqova naqanaqá etopøteáv. Zuá. Zapa ndøgo, Yesu iz kandambaqape ndapeav zua ndøgoám.

Ezoqa Yesu zapaya giqatønem

⁴⁰ Ezoqa nøme, ezoqa bawan-qape mokho-te gu:goam, nqanek Yesu-qa manqat gimboyogem, yaq ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego tendo-khofotav!”

⁴¹ Neka ezoqa nøme, āv gini-einím nqægo, “Ngenek ezoqam, Mesayá!”

Geté ezoqa nøme gi-einim, “Av taoká. Mesaya Gelili plovins-te gendówavák. ⁴² Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat āv qane-eín nqægo, ‘Mesaya ndego Deivid-gé Zeo ndógoát, ndego nigi kawa ezoqam kandambaqape. Neka ndego

7:37 7:37 Lev 23:36; Isa 55:1; Zion 4:14 **7:38** 7:38 Isa 58:11

7:39 7:39 Zion 16:7; 20:22; Kel 2:4 **7:40** 7:40 Zion 6:14 **7:41**

7:41 Zion 1:46 **7:42** 7:42 Psa 89:3-4; Mica 5:2

Betliem vemiaiv-té géqán, ta vemiaiv ndøgo, ma Deivid ge:yagam.’ ”

⁴³ Yaq ezoqa géqatøném, Yesu zapaya. ⁴⁴ Ezoqa nøme, ndego møvøiwat-qa mbogoám. Geté ezoqa kopo, zenda veeáv te-te.

Zu megetapak, Yesu unimanqatinteav qagoam

⁴⁵ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam-te giqavaz, yaq ndigu āv gizømbe-beváp nqægo, “Gekha zapâ, zo ndego ni-te ndafeav ndozogo?”

⁴⁶ Geté ndigu gindu-qavøinam, “Ezoqa kopo nøme, manqat manqatemáv, av ndego manqat nde:manqate.”

⁴⁷ Yaq Felisi ezoqam gezø-qavøiu, “Gê, ndego até zó-a, gétubam? ⁴⁸ Ni megetapak o Felisi ezoqam-qa mokho-te, ezoqa kopo mbaín, ndego Yesu nde-unimanqatinat. ⁴⁹ Nginik ezoqa ewaqape, ndego ndi-unimanqatinat, ndigu Mozes-qa guguna manqat zøtezateáv. Mbumbukiam ndigu ndøngiæzó.”

⁵⁰ Yaq ndego Felisi ezoqa nøme, Nikodemus, ndego bugukhokhof Yesu-te gemat, ndigu āv gezømbe-eín nqægo, ⁵¹ “Gê, niqa guguna manqat gekhā ndó-ein? Kopømbâ, ezoqa løvøte-te tiziveem, ni teqa manqa yogeav tøgoat neka teqa manqa-zapa qeiviav vøgoāt? Kopømba mbaín.”

⁵² Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Gê, até qó-a, Gelili plovins-âk? Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-geveám. Yaq soqóqeív ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa kopo gendøwavák, Gelili plovins-te.”

* ⁵³ Taqa zita-te, ezoqa ewaqape sège-qavøním.

8

Sævam mambe guiwav, Yesu-te gindu-ituim

¹ Ezoqa ewaqape giqavønim, yaq Yesu Oliv manqei pøyat-té genøwáv. ² Yaq khøuwa nøme qandopave. Qanaqanus lovølova-ús. Ndego Mbumbukiam-qá khoev-té genøveséz. Yaq ezoqa kopoáv, gindupia, te-te. Yaq ndego tenøqóm ndógo, ndigu vøe-zømesim.

³ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, sævam ndo-ituím. Ngunuk āv giniqatém nqægo, nøkenøkem matev ndøngiú. Mambe me:wáv. Yaq ndugu ezoqa ewaqape-qá megemege-té ginøveém.

⁴ Yaq ndigu Yesu gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Ngunuk sævam āv qatiqatém nqægo, nøkenøkem matev ndøngiú. ⁵ Niqa guguna manqat-te, Mozes manqa āv ginimbi-løvuá nqægo, ‘Sævam av nguigu, mbaqambaqá qotépóu, bēnanim.’ Yaq ndakin qo gekha manqat qó-ein, tuqa yaq-te?” ⁶ Nqanek manqat timbøe-einím ndógo, Yesu matemateam-qa mbogoám. Ndego amba manqat soqain te-einin, ndigu ambá manqa ovøyam-té ginø-veemín.

Geté ndego sègefoé. Yaq manqei-te kokosóv gene-peawám. ⁷ Yaq ndigu sekembá segembo-sinøzumát. Yaq Yesu kawa nango gendo-eqa, gezø-ein, “Zo nqazowani, gekha ezoqām ndego, manqa-

* **7:52** 7:52 Ibugukhokhof nqanek manqat Glik manqat-te gi-peaomem, mbuk nøme-te, 7:53 atema 8:11 mbaín. **8:5** 8:5 Lev 20:10; Deut 22:22-24 **8:7** 8:7 Deut 17:7

zapa mbain ndego, bugukhokhof mbaqambaqa tèabe-ogezó ndego, tu-te.” ⁸ Yaq ndego nangó genøfoé, manqei-te vøpeawam.

⁹ Yaq ndigu nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape sège-panqaním. Ezoqa kopokopo ndøkhofatám. Ibugukhokhof, laombøkik ndø-ivøvém. Yaq vaev-te, Yesu yakhapus mbá sege-ivøvém, ndugu sævam vømbøyam. ¹⁰ Yaq Yesu kawa nangó gendo-eqá, ndugu sævam vømbøein, “Nginik ezoqam kinøqapi? Gê, ezoqa nøme mbaín, qoqa yaq-te ndimanqate, av nqægo, qo vønanaqaním, qakeza manqa-zapa zapaya?”

¹¹ Yaq ngunuk sævam gundu-qavøiu, “Khanánqa. Ezoqam nøme mbaín.”

Yaq Yesu gumbo-ein, “Até nó-a, no nó-einák, av nqægo, qo vønanaqaním. Mòqoqáv. Geté manqa-zapa nango møgó.”

Yesu ndego manqei-qape-qá wæv

¹² Khøuwa nøme, Yesu ezoqa manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No manqei-qape-qá wæv. Gekha ezoqām ndego, no tenøndo-paev, ndego bøivun-te sekemba gé-okhoák. Geté ndego waev mbógoát, ta waev ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam.”

¹³ Yaq Felisi ezoqam, āv gimbøe-einím nqægo, “Nandav manqat, qo qakeza qote-manqaté, qoqa yaq-te. Yaq kopømba mbaín, tei-unimanqatinim.”

¹⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín. No nøkeza nøte-manqaté, nqanek manqat. Geté, noqa manqat unimanqatín. Zapa ndøgo, no møtenøtén,

8:11 8:11 Zion 5:14 **8:12** 8:12 Isa 49:6; Zion 1:4-9; 9:5; 12:46

8:14 8:14 Zion 5:31-32; 7:28

no gekham-tē qatōndōnav neka no gekham-tē qatōma. Geté zo zøtezeát, no ma qatōndenav neka no ma nqatēma. ¹⁵ Zo ezoqa nøme, manqei-qape ezoqam-qá matavap-té qazonø-gevezoát. No ezoqa gevezoát. ¹⁶ Geté no tægevezo, yaq noqa gevezoat matev unimanqatín. Zapa ndógo, no ezoqa ambá nakhapus mbā sægevezoat. Geté no Tát namba niti-gevezoát, ndego ma gendekhofotan. ¹⁷ Zoqa guguna manqat-te, āv qanepeawáp nqægo: Ezoqa menas matev bøi ti:qeivim, yaq ndigu manqa ovøyam-te manqat kopo ti-einim taqa yaq-te, yaq ta manqat ndógo, unimanqatín. ¹⁸ Até noqa yaq-té-a, matev kopó. Ezoqa nøme, noqa yaq-te tezø-ovøyam, nó, neka ezoqa nøme, noqa yaq-te tezø-ovøyam, nogé Tát.”

¹⁹ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Ge qô, qave kenøqáqape?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo no zøtezeát, neka zo até nogé Tát-a, zøtezeát. Zo no amba tøzøte-zøtezin, yaq zo até nogé Tát-a, ndøzøte-zøtezin.”

²⁰ Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te ge:zømezimat, nqanek manqat ate nqægo ta kouwat-te ndógo temanqatám, ma ezoqa Mbumbukiam-te moni gi:-abumam. Geté ezoqa ndego møvøiwateát. Zapa ndógo, tege khøuwa fakhazaneát, ndigu ti:møvøinam. Zuá.

Yesu ová gendovís, ambá av nqægo, manqei-qape-tē gendowāv

²¹ Yaq Yesu ezoqa manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No ndænáv. Yaq zo no ambá ndøzønømbe-vawát. Yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøté-pakhaetát. Zo kopømba mbaín, tozotøndoav, no ma nqatema.”

²² Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ndego ekeza kha ndøngiū, yaq nakêmbà, ge-ein av nqægo, ‘Zo kopømba mbaín, tozotøndoav, no ma nqatema.’?”

²³ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo manqei-qape-ák. Geté no ova-yák. Zo manqei-qape ezoqám. Geté no manqei-qape ezoqám mbá. ²⁴ Yaq nakêmbá, no zo qazø-ein av nqægo, zo zøkeza manqa-zapazapā nambā søzøtē-pakhaetāt. Zo unimanqatinteav tøgoat, av nqægo, no ndêgo, yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøté-pakhaetát.”

²⁵ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, qo gekha ezoqām?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No zo oskia nøzø-manqatám, no gekha ezoqām. ²⁶ No manqat kandambá nqanøgo, no amba zoqa yaq-te tøte-manqatatin neka vøe-gevezoatin. Geté no manqei-qape ezoqam sa ndógo tæzømbe-manqaté, no te-te qæ-ewagam, ndego no gendo-khofotan. Ngenek ezoqam, teqa manqat unimanqatín.”

²⁷ Yesu nqanek manqat gezø-ein, ndigu mokho ndapeáv, av nqægo, Eve-qā yaq-tē gezømbe-manqatām.

²⁸ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Ezoqam-ge Yo tozotumu-eqeinam, yaq zo zøté-zøté, no ndêgo, neka no ambá av nqægo, matev nøkeza

matavap-te mbā qatø-matanām. Geté no sa nqáneq qæmanqaté, av Tat ge:nømand. ²⁹ Ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ngêgó no namba. Ndego no nøuvørateáv. Zapa ndøgo, no oskia ndøgo tægoatún, av ndego poev ndømbøego.”

³⁰ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatiním.

Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat, ezoqa génqovotáz

³¹ Ndigu Zu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim, ndego av gezømbe-eín nqægo, “Zo noqa manqat mokho-te tozotu-yagat, yaq zo uni nogí pæv ezoqam-in zógoát. ³² Yaq zo unimanqatin manqat zøtéztézté. Yaq nqanek unimanqatin manqat, zo génqovotáz. Yaq zo bavokhó qazonø-fakház.”

³³ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ni Eibleem-gí zí. Ni ambá av nqægo, ezoqam-gí yaq-fia mbain sasae ezoqām, neka ndigu ni gètøkønāt. Gekha zapá, nqoqo-manqate av nqægo, ni bavokho seífakhān?”

³⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatin nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndigu, manqa-zapazapa ndimatanam, ndigu manqa-zapazapa-gí yaq-fia mbain sasae ezoqām. Ndøgo gètøkøzát. ³⁵ Geté unimanqatin, yaq-fia mbain sasae ezoqam, ezoqam-qa khoev-te ate nonqo gú:goák. Geté khoev eve-ge nakhasam, oskia mú:goát. ³⁶ Zo Mbumbukiam-ge Yo mboqog tezø-mboqozo, zo vozófakház, yaq zo ùni ndøzøte-fakház. Zo manqa-zapazapa-gi yaq-fia mbain sasae ezoqam, sekemba zógoák.

³⁷ No mòtenòtén, zo Eibleem-gí zí. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonógó. Zapa ndógo, noqa manqat, zo mokho-te mbáin. ³⁸ No ndógo tæmanqaté, no Tat ge:nømand. Geté zo ndógo tozomanám, av zoge zøve ge:zømas.”

³⁹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Nigi tat Eibleém.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Zo amba Eibleem-gi zi tozogonin, zo matev amba āv tøzøte-matanámín, av ndego ge:matønumam.* ⁴⁰ No zo unimanqatin manqat mba nøzø-manqatám, ndógo no Mbumbukiam-te qæ-ewagam. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonógó. Eibleem matev av nqægo matanapøteáv. ⁴¹ Zo āv tøzøte-matanám, av zoge zøve nde:matanam.”

Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Av taoká. Ni mambe nakheís mbá. Nigi Tat, Mbumbukiam yakhapús.”

⁴² Yaq Yesu gezø-ein, “Mbumbukiam amba zoge zøve tegonin, zo ambá kuku zogonín no-te. Zapa ndógo, no Mbumbukiam-té qatøndonáv, atema zo-te. No ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatøgeavūn. Geté no ndégo tendokhofotán. ⁴³ Zo gekha zapâ, mokho ndapeav ndozogo, no manqat nqazø-manqate? Zo ndapeav tøzøtegó ndógo, zo kopømba mbáin, noqa manqat tozondapem. ⁴⁴ Zapa ndógo, zo nqova soqaqapegí nakheís. Zoge zøve ndégo. Gekha matēv

8:39 8:39 Met 3:9 * **8:39** 8:39 Yesu nqanek manqat tene-eín ndógo. Zapa ndógo, Eibleem Mbumbukiam møndø-unimanqatín. Geté ndigu Yesu unimanqatinteáv. **8:41** 8:41 Isa 63:16

8:44 8:44 1 Zion 3:8

ndøgo, ndego ndømbøe-khaneat, zo matanam-qa zogó. Ibugukhokhof, atema ndakin, ndego pakhapakha khaneam ezoqam oskia ndøgó, neka ndego elavøqase nøzøneáv unimanqatin-te. Zapa ndøgo, te mokho-te unimanqatin mbaín. Ndego gekhavozaín, ndego ekeza matev mba mbopaevín. Zapa ndøgo, ndego khavozam ezoqám neka khavozam manqat ate ndægo, ndego évé. ⁴⁵ Geté no unimanqatin manqat nomanqaté. Yaq nakémbá, zo no unimanqatinteáv. ⁴⁶ Gê, zo mokho-te, ezoqa kopo kopømbâ, noqa yaq-te te-ein, av nqægo, ngenek manqa-zapa ndøgō. Kopømba mbaín. Av tægoat ndægo, no unimanqatin manqat nqæmanqate, yaq gekha zapá, zo nō unimanqatinteav ndozogo? ⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-gē, ndego Mbumbukiam-qa manqat gèyogé. Geté zo Mbumbukiam-gé mbá. Yaq nakémbá, zo manqat yogeapáv.”

Yesu gò:megeát, Eibleem gèpáev

⁴⁸ Yaq Zu megetapak, Yesu gimbo-einim, “Ni mòi-einím. Qo Samalia ezoqám. Neka qo nqova soqa qambugú.”

⁴⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No ambá av nqægo, nqova soqa nømbugū. Av taoká. No Tat nombovizáp. Geté zo noqa iz, zòvoát. ⁵⁰ No ambá av nqægo, nøkeza iz eqawat-qa nogó. Geté ezoqa ndêgó, noqa iz eqawat-qa ndego. Ndego no eqeieqeí me:næná. ⁵¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, noqa nømendim

manqat tembopavat, ndego miavmiav løvøte géqeivák.”

⁵² Yaq ndigu Zu ezoqam gimbo-einim, “Ndakin ni møtinøtén, av nqægo, qo nqova soqa nandeqambú:gu! Qoqa manqat, mokho mbaín. Eibleem møndønaním neka até Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqám-a, vøpakhaez. Geté qo āv qoqote-manqaté nqægo: Gekha ezoqām ndego, qoqa nømendim manqat tembopavat, ndego miavmiav løvøte géqeivák. ⁵³ Gê, qo nigi atanakha-zapa Eibleem neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, moqóløvub, ndigu gipakhaez? Qo qakeza kha gekha qotévewe?”

⁵⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No amba nøkeza iz tæeqawatín, ta iz eqawat mokho ambá mbaín. Geté noqa iz, noge Tat ndø-eqawát. Ezoqa ndégo, zo ndøzøte-manqate, av nqægo, ndego nigí Mbumbukiām. ⁵⁵ Zo ndego zøtezateáv. Geté no ndego møtenøtén. No amba av tøte-manqatein nqægo, no ndego nøtenøtenāk, yaq no ambá khavozam ezoqam nogonín, av zo ndøzøte:go. Geté no ndego møtenøtén, neka no teqa manqat o-mba notondapé. ⁵⁶ Zoge atanakha-zapa Eibleem, ndego noqa fakhane khøuwa-qa khanakhanakh-us mo:kewagám. Yaq ndego møndøqeív. Yaq khanakhanakh kandambá gendap.”

⁵⁷ Yaq ndigu gimbo-einim, “Qoqa manqat nandav, mokho mbaín. Qo viav fifti ndapeáv. Zuá. Yaq gê, qo Eibleem áv khoqoté-omet?”

⁵⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Eibleem qaneav gegoam, no nõgoám.”

59 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu mbaqambaqa mba ndøpitáz. Ambá gepouimín. Geté Yesu é-møndøpeó, Mbumbukiam-qa khoev vø-ivav.

9

Yesu ezoqam gekhakheinøvem, ndego bøi waev mbain geqan

¹ Yesu gewav, yaq bøi waev mbain ezoqam ndø-omét. Ndego āv teneqán. Bøi waev mbaín. ² Yaq ekeza paev ezoqam gimbo-bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Gê, ndego bøi waev mbain geqan, ndøgo gekha ezoqam-qâ manqa-zapà? Ndøgo ekezâ manqa-zapà, ó, evøndipakha-qâ manqa-zapà?”

³ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Ndego bøi waev mbain geqan, ndøgo ambá av nqægo, ekeza manqa-zapa zapayā, o evøndipakha-qā manqa-zapa zapayā. Geté te mokho-te, Mbumbukiam-qâ bazaføgakh tabete-qeiví. ⁴ Ate av-te paveat ndægo, ni teqa sasae, ndego no gendo-khofotan, é-bizigoném. Geté bøivun nqâgeáv. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kopo kopømba mbaín, sasae tego. ⁵ No manqei-qape-te nqægo, no manqei-qape-qâ wáev.”

⁶ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq manqei-te, køse ndøpisí. Yaq gèqøozó, vø-menegim. Yaq até gendego, ta qoq ndøgo, bøi waev mbain ezoqam-qâ bøi-té genøgí, ⁷ vømbō-ein, “Mòqoqá. Bugug Siloam kewan-qasi-té qomøsungúz.” (Siloam, taqa manqa mokho nqáne, “Ezoqam

gikhofotøvem.”) Yaq ndego bøi waev mbain ezoqam, sègewáv, bugug vømøsunguz. Yaq gendoqavan, teqa bøi sège-eqeieqeí.

⁸ Taqa zita-te, ndigu ezoqam, khoev avønin qazø-puatam neka ezoqa nøme ndigu bugukhokhof gi-ometupam, ezoqa gigiap-qa gezøvi:mam, gèbevøpém, “Gê, ezoqam ngénèk, nakhoa-te geqonumam, ezoqa gigiap-qa gezøvi:mam?”

⁹ Ezoqa nøme gindu-einim, “Ezoqam ngéneq.”

Geté ezoqa nøme gindu-einim, “Mbaín. Teoká ndego. Ngenek andé teqa bugug me:keogé.”

Geté ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, ekezan āv gene-eín nqægo, “Ezoqam nó.”

¹⁰ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, áv khanégo, qo ndakin ndoqo-keoge?”

¹¹ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Ndego ezoqam, iz nqambogo Yesu, ndego qoq ndøqoá, noqa bøi-te vð:ge. Yaq āv genømbe-eín nqægo, ‘Siloam kewanqasi-té qonøqáv, bugug voqomø-sungūz.’ Yaq no sænáv, bugug vøemø-sunguz. Qatumu-sunguz ndøgo, yaq no kopømbá qækewag.”

¹² Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego ndakin kenáqape?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “No nøtenøtenák.”

Bøi waev mbain ezoqam, ndego Yesu gekhakheinøvem, Felisi ezoqam gimbo-sinøzømem

¹³ Taqa zita-te, ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, Felisi ezoqam-té ginøndafém. ¹⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu qoq geqoa, yaq ndego bøi waev mbain ezoqam vøkhakheinøvem, ta khøuwa ndøgo, Sabat khøuwá. ¹⁵ Yaq ndakin até ndigu

Felisi ezoqám-a, vømbō-bevøpem, av nqægo, ndego bøi waev ande āv kenēndap?

Yaq ndego gezø-ein, “Ndego noqa bøi-te, qoq mo:gé, yaq no bugug vøemø-sunguz. Yaq ndakin no kopømbá nqækeoge.”

¹⁶ Yaq Felisi ezoqa nøme gi-einim, “Ndego ezoqam, ambá av nqægo, Mbumbukiam ndokho-fotāv. Zapa ndøgo, ndego Mozes-qa guguna manqat pøpøvumáv, Sabat khøuwa-qa yaq-te.”

Geté ezoqa nøme gi-einim, “Gê, ezoqa manqazapa-us tegoat, áv khané:go, umingiap matev av nqægo tematønumat?”

Yaq ti mokho-te, qaqa matev ndøgoám.

¹⁷ Yaq ndigu Felisi ezoqam, nqawá ginømbosinøzømém, ndego ezoqam, bugukhokhof bøi waev mbain gegoam. Gimbo-einim, “Ge qô, áv khoqoté-matavap, teqa yaq-te, ndego bøi geqakhakheinam?”

Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, “Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

¹⁸ Geté ndigu Zu megetapak unimanqatinteáv, av nqægo, ndego ezoqam bøi waev mbain ndøgoám, yaq ndakin ndego kopømbā ndekeoge. Yaq ndigu evøndipakha ndømøváb. ¹⁹ Yaq āv gezømbe-beváp nqægo, “Gê, ngenek zogé yô, zo teqa yaq-te ndøzøte-manqate, av nqægo, ngenek bøi waev mbain geqan? Av tægoat ndægo, gê, áv khané:go, ndakin ndekeoge?”

²⁰ Yaq tegi evøndipakha gindu-qavøinam, “Ni møtinøtén, ngenek nigí yó, neka ngenek bøi waev mbain geqan. ²¹ Geté ni nøtenateáv, ndego ndakin ande āv kenē-keoge o bøi gekha ezoqām

mbōkhakheinam. Ekezan mbobevøpém! Ndego mōndømu-khouwév. Kopømbá, ekeza tezø-qavøiu.”

²² Ndigu evøndipakha, nqanek manqat tini-einím ndógo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoném. Zapa ndógo, ndigu Zu megetapak, manqat é-møndø-kopo:ném, av nqægo, gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin, av nqægo, Yesu ndego Mesayā, yaq ndego ezoqam gembøé-khafeném. Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, sekemba gé-okhoák.

²³ Yaq nakémbá, tegi evøndipakha gi-einim av nqægo, “Ngenek mōndømu-khouwév. Ekeza mbobevøpēm.”

²⁴ Yaq ndigu Zu megetapak, ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, nqawá ginømbo-akhaém, vømbō-einim, “Mbumbukiam-qa iz-te, qo unimanqatin manqat qó-eín. Ni mōtinøtén, nandev ezoqam qo ndoqote-manqate, ndego manqa-zapa-us ezoqám.”

²⁵ Yaq ngenek ezoqam gendo-qavøiu, “No nøtenateáv, ndego manqa-zapa-us ezoqām penømakhaya. No sa nqáneq qatenøtén. No bøi waev mbain nogoám. Yaq ndakin no kopømbá nqækeoge.”

²⁶ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego gekha matev qámatanam? Ndego qoqa bøi áv kené-khakheinam?”

²⁷ Yaq ndego gendo-qavøiu, “No mðezø-eín. Geté zo yogeáv. Gekha zapâ, zo nqawa yoge-qa ndozogo? Gê, ate zó-a, zo tegi paev ezoqam gone-qa zógo?”

²⁸ Yaq ndigu mbøni nqosøgeap mboyogém, vømbō-einim, “Tege paev ezoqam, qó. Ni Mozes-gí

paev ezoqám. ²⁹ Ni mòtinòtén, Mbumbukiam manqat Mozes mbomanqatám. Geté nandev, ni ùnimi:nòtenateáv. Até ndògò-a, ma gendewav, ni nòtenateáv.”

³⁰ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Nandav nqova ndafe-ús, zo zòtezateav ndozogo, ndego ma gendewav, yaq ndego no bøi vønø-khakheinam.

³¹ Ni mīzi:nòtén, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam-qa manqat yogeapáv. Geté gekha ezoqám ndigu, ndimbovizap neka matev ndimatanam, av ndego poev ndømbøego, ndígu tezøyogé.

³² Manqei-qape ande qæfakhan, atema ndakin, ezoqa yogeáv av nqægo, ezoqa bøi waev mbain ezoqam ndøkhakheinøvēm, ndego bøi waev mbain geqan, vøkewāg. ³³ Ndego ezoqam, amba Mbumbukiam khofotøveav tegonin, ndego matev-gase ambá gé:matanamák.”

³⁴ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qo manqa-zapa mokho-té qonøqáq. Yaq ge qò, ni nømendim-qa qógo?”

Yaq ndigu gèmbøe-khafeném, tiqa guliguli khoev-te nqawa gé-onák.

Ezoqam ndigu unimanqatinteav ndigu, ndigu andé bøi waev mbain ezoqám

³⁵ Yesu ge-ewag, av nqægo, Felisi ezoqam ndego ezoqam gèmbøe-khafenēm, ndego bøi waev mbain gegoam, tiqa guliguli khoev-te nqawa gē-onāk, yaq ge-omet, ndego āv gembøebeváp nqægo, “Gê, qo Ezoqam-ge Yo moqó-unimanqatin?”

36 Yaq ndego gendo-qavøiu, “Khanánqa. Qonømbé-eín, ndego gekha ezoqâm? Yaq no ndego nó-unimanqatín!”

37 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo mòqo-omét ndego. Ezoqam ngének, ndego ndakin manqat ngeqa-manqate.”

38 Yaq ndego ezoqam gendo-ein, “Evézøza. No mðe-unimanqatín!” Yaq até gendego, Yesu-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, vømbøvizam.

39 Yaq Yesu gembo-ein, “No nqanek manqei-qape-te, ezoqam-qa matev gevewat-qa nøgeavún. Yaq bøi waev mbain ezoqam, bøi tñabiti-kewág, neka bøi eqeieqei ezoqam, bemø-bøi-waev-mbain-ezoqam-ez.”

40 Yaq Felisi ezoqa nøme, ndigu avønin giwaniapam, nqanek manqat gimboyogem, ndigu āv gimbøe-eíním nqægo, “Ge qð, até ní-a, bøi waev mbain ezoqam qotínæna?”

41 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo amba ande bøi waev mbain ezoqam me tozogonín, zo ambá manqa-zapazapa-yav sozogonín. Geté zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ni nñkeogé.’ Yaq nakémbá, zo manqa-zapazapa zua zøgó.”

10

Yaya etæ manqat, sip keoge ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

¹ Yesu manqat nøme, āv gene-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqâm ndego, sip-qa khoev-te, mboqog-anim-te oneav tøgoat, getē khoev-te nakhoa vini-tē genøqavíg, ndego aqona ezoqâm neka pepen ezoqâm. ² Geté

sip keoge ezoqam eqeieqei, mboqog-anim-té genø-onín. ³ Mboqog keoge ezoqam, mboqog mbo-mboqozoín. Tegi sip, teqa manqa wag møndæzøtéz, neka vøyogemín. Ndego sip iziz zø-akhayamín, bavokho sasa ndø-itubin. ⁴ Yaq tegi sip bavokho ge-itubin, gèzømbo-megeín, ndigu vømbō-paevemín. Zapa ndógo, ndigu teqa manqa wag, møndæzøtéz. ⁵ Ndigu ezoqa vini gembō-paevemák. Geté møe mbóbøín. Zapa ndógo, ndigu teqa manqa wag zøtezateáv.”

⁶ Yesu nqanek yaya manqat gezø-eta, ndigu manqa mokho ndapeáv, gekha mé:manqate.

Yesu, ndego mboqóg

⁷ Ndigu nqanek yaya etæ-qa mokho ndapeav qagoam, yaq Yesu manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. No sip-gí mboqóg. ⁸ Ezoqa ewaqape ibugukhokhof go:geavun, ndigu aqona ezoqám neka pepen ezoqám. Geté sip tiqa manqat yogeapáv. ⁹ No mboqóg. Gekha ezoqām ndego, no-te tendo-on, ndego khandi ndøndáp. Yaq ndego, kopømba ande av sip me nduigu, gé-onimát neka nango vøfakhanāt, gagayag eqeieqei loge nonqo vømøqeivāt.

¹⁰ Aqona ezoqam, sip aqonøvem neka zitøge neka ngiæzoat-qa mba ndo-okhoatún.

Geté no ezoqa khandi etoam-qa nogeavún. Yaq ta khandi ndøgo, tåbete-tøvá, ti mokho-te.”

Yesu, ndego sip keoge ezoqam mbomambaqapé

¹¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, “No sip keoge ezoqam mbomambaqapé. Sip keoge ezoqam mbomambaqape, ekeza khandi gésanqáo, sip zapaya. ¹² Geté ezoqa nøme, ndego sip keoge sasae, moni qaçasam nonqo mba ndego, ndego segéteít, gaqo khobos te-omet. Ndego sip segézuváz. Zapa ndógo, ndego sip keoge ezoqam eqeieqei mbá neka ndigu sip ekezán mbá. Yaq gaqo khobokhobos, sip segé-ngeasám, vópanqaním. ¹³ Ezoqam av ngenek nge-go, ndego sasae, moni qaçasam nonqo mba ndøgoatún, neka ndego sip gezømbé-køfiayák.

¹⁴ Sip keoge ezoqam mbomambaqape, nó. No nøkeza sip møtenøtén, neka ndigu no vøezøtez, ¹⁵ ate av-té, Tat no ge:-otev neka no ndego vøtønøten. Yaq no nøkeza khandi nósanqáo, sip zapaya. ¹⁶ No sip nøme ndinøgó. Ndigu nqanek sip uta mokho-té mbá. Até ndigú-a, batøndo-khatób. Ndigu noqa manqa wag ndøyogém. Yaq sip bawan kopo mé:goát, neka sip keoge ezoqa kopo vøzøgoāt.

¹⁷ Tat kukú no-te. Zapa ndógo, no nøkeza khandi nósanqáo, ezoqa zapaya. Yaq no nango tåbate-khandí:n. ¹⁸ Ezoqa ambá av nqægo, no khandi ndævimbām. Geté no nøkeza poev-té qatøsanqáo. No bazaføgakh nqanøgó, nøkeza khandi tæsanqao neka nqawa vøendāp. No Tat nø-eín, matev av nqægo tægo.”

¹⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Zu megetapak nangó ginø-qatøném. ²⁰ Ndigu ezoqa kopoáv,

10:11 10:11 Psa 23:1; Veve 7:17 **10:12** 10:12 Kel 20:29 **10:15** 10:15 Met 11:27; 1 Zion 3:16 **10:16** 10:16 Isa 56:8; Ezek 34:23
10:17 10:17 Filip 2:8-9

āv gini-einím nqægo, “Nandev ezoqam, nqova soqa mbøigú! Matavap kumbøgeáp, nandev. Gekha zapâ, zo teqa manqat ndozoyoge?”

²¹ Geté ezoqa nøme, āv gini-einím nqægo, “Manqat av nqægo, kopømba mbaín, nqova soqa-us ezoqam-te tøndo-fakhatat. Neka gê, nqova soqa, bøi waev mbain ezoqam áv kené-khakheinøvēm?”

Yesu gisanqawem

²² Zelusalem taon-te ndøgo, pindap khøuwa kandambaqape ndøfakhán. Zu ezoqam, Mbumbukiam-qá khoev mboqoat khøuwa mbomatavupatún, ma ibugukhokhof ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev nqawa teqa zenda-te giveem. Ta khøuwa-te ndøgo, qozaq viav ndøogitát. ²³ Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokhote, Solomon-qá lou-qase-té ge-okhoám. ²⁴ Yaq Zu megetapak ndøpindám, te-te, vømbø-bevøpem, “Gê, ni manqat ndaføyamba gekha khøuwā qonimbí-eín? E-moqoni-eín: Gê, qo Mesayâ?”

²⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No mðezø-eín. Geté zo no unimanqatinteáv. Matev ndøgo, no Tat-qa iz-te nqæmatanam, zo ndøgo tønne-zømesimít, av nqægo, no gekha ezoqām. ²⁶ Geté zo no unimanqatinteáv. Zapa ndøgo, zo nogí síp mbá.

²⁷ Nogi sip, manqa wag nø-ewagatún. No møtenøtén ndigu, neka no ndigu gènøpáev. ²⁸ No ndigu khandi miavmiav nøzø-etoám. Ndigu sa gemø-nasinimák. Ezoqa kopo, ndigu noqa zenda-te gévimbamák. ²⁹ Noge Tat, ndego no ndigu genø-etoam, ndego ezoqa ewaqape ùnime:løvubám.

Ezoqa kopømba mbaín, ndigu Tat-qa zenda-te te:viwam. ³⁰ No neka Tat, ni kopó.”

³¹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu megetapak, nqawa mbaqambaqa mba ndøpitáz. Ambá gepouimín, vølaemin.

³² Yaq Yesu gezø-ein, “No matev eqeieqei kopoav nomatønumám, zoqa bøi-te, ndøgo Tat-te qando-fakhanam. Yaq gé, nqanek matev eqeieqei ate ndægo, kopo ākhanégo, ta zapaya ndøgo, no lambe-qa nqazonøgo?”

³³ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Ni ambá av nqægo, qoqa matev eqeieqei zapayā qatī-pouqobēm, vøi-laqabēm. Geté ni ndøgo tətī-laqabēm. Qo Mbumbukiam-qá iz qongi:wát. Qo ezoqam mbá, qo. Geté qo Mbumbukiam-qá qote-khamasiáp.”

³⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa guguna manqat-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘No mðezø-eín: Zo mbumbúk.’ ³⁵ Ni mīzi:nøtén, manqat ndøgo, ta mbuk-te ndøpeawap, unimanqatín. Mbumbukiam-qa Manqat gé-enendák. Mbumbukiam ndigu mbumbuk me:zæb, ti-te ndigu teqa manqat qafakhan. ³⁶ Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo no ndozonø-manqate, ‘qo Mbumbukiam-qā iz qongi:wát’, no qæ-ein, av nqægo, no Mbumbukiam-gē Yō. No Tat ndøveatán neka nqanek manqei-qape-te vøndō-khofotan.

³⁷ No amba matev matønumav tægonin, av noge Tat ndømbøe-poev, yaq ság, zo no ndø-unimanqatínim. ³⁸ Geté no mðematønumatún. Yaq

nakémbá. Zo noqa manqat unimanqatin po-eveav tozogoat, zo noqa matev matanam zó-unimanqatiním. Yaq zo tɔzɔtɛ-zɔtɛz ndógo, neka mokho vozóndapēm, av nqægo, Tat no mokho-té gunu:gú neka no Tat mokho-té qatu:gú.”

³⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu ambá nqawá ginø-møvoinamín. Geté ndego sègezømbonavøém.

⁴⁰ Taqa zita-te, Yesu nqawa Zoden kea yaq-keoqá genøveséz, ta manqei ndógo, ma bugukhokhof Zion ezoqa ibøkha iz gezømbe-etoumam. Yaq ndógo temøqóm. ⁴¹ Yaq ezoqa kopoáv gimøndæ-pindam. Ndigu āv gini-manqatám nqægo, “Zion umingiap matev goneáv. Geté manqat ate ndægo, ngenek ezoqam-qa yaq-te ge:manqatam, unimanqatin.”

⁴² Yaq ndógo, ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním ndego.

11

Lazales genanim

¹ Ezoqa møndøgoám. Iz Lazalés. Ndego enqoni mbogoám. Ndego tegi sænakheis namba, Meli neka Mata, Betani vemiaiv-té giyagám.

² Ngunuk Meli, tuge anganøm-yo Lazales enqoni qambogoam, ndúgu, tae etet sisip mbomambaqape, Evezøza-qa zenda tokhotapak-te guoqouz neka yaq susu ekeza izum vømbøe-vuogim. ³ Yaq ndigu Lazales-gi sænakheis manqat ndøkhoføtvém, Yesu-te, “Evézøza, qoge qafu mbomambaqape, enqoni mbogó.”

⁴ Geté Yesu nqanek manqat ge-ewag, ndego āv gene-eín nqægo, “Nqanek enqoni, lǝvǝte-te gé-ituák. Geté tǝnefakhán ndǝgo, Mbumbukiam-qá iz mé:-eqá, neka Mbumbukiam-ge Yo, iz kandambaqape vǝendāp.”

⁵ Yesu poev kandambá, Mata-te neka tugu namba qawan-te neka Lazales-te. ⁶ Geté Lazales-qa enqoni-qa yaq-te manqat ge-ewag, ndego nakhamas-te okhoeáv ti-te. Geté ta manqei-te ndǝgo, ma ge:goam, khǝuwa menas nǝme, mǝndǝ-qovezám. ⁷ Taqa zita-te, ndego ekeza paev ezoqam, āv gezǝmbe-eín nqægo, “Nqawa Zudia plovins-té qazinǝ-qaván, Lazales bizimǝ-ometam.”

⁸ Geté tegi paev ezoqam gimbo-qavǝinam, “Nǝméndim ezoqam. Nǝmǝnqei qagoam, ezoqa qo ambá nandí gini-pouqabemín ndǝgo, vǝlaqabemín. Gê, qo unimanqatín, veseze-qa qǝgo?”

⁹ Yaq Yesu gezǝ-ein, “Paveat kopo-te, khǝuwa iziz tuélv nqambǝigu. Gekha ezoqām ndego, paveat-te te-okhoat, ndego kopǝmba mbaín tekhaotav, vǝbǝiāv. Zapa ndǝgo, paveat-qá waev-té genǝ-okhoát. ¹⁰ Geté gekha ezoqām ndego, bǝivun-te te-okhoat, ndego ndǝkhaotáv, vǝbǝiāv. Zapa ndǝgo, ndego waev mbaín.”

¹¹ Taqa zita-te, Yesu manqat nǝme, āv gezǝmbe-eín nqægo, “Nigi nǝfu Lazales, venanqei ndǝbuvít. Geté no nangó qamǝtiú.”

¹² Yaq tegi paev ezoqam gindu-qavǝinam, “Evézǝza. Qanimáv. Ndego ndebuvít, yaq ndǝ-eqeieqei-év.”

¹³ Ndigu até vøe-einim, Yesu Lazales-qa venanqeí sømbyam-qa yaq-te mba me:manqaté. Geté ndego teqa løvøte-qa yaq-té gene-eín. ¹⁴ Yaq Yesu manqat ndaføyamba zø-eín, “Lazales møndønanim. ¹⁵ Geté zo zapaya, no khanakhanákh, no te namba goneav qagoam. Yaq zo kopømbá, no tønemanqatiním. Geté, ság. Ndakin zíniáv te-te.”

¹⁶ Yaq Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam, qaqangeāp, paev ezoqa nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Sà bizimuniáv. Yaq sizimú-pakhaén te namba.”

Yesu ndégo, ezoqa løvøte-te ndekhandi:zat neka khandi ndēzø-ētōām

¹⁷ Yesu Betani vemiav-te gemøfakhan, yaq āv gene-ewág nqægo: Lazales manqeí-pakha-te møndø-utøvé. Ndakin khøuwa foa møndømnavøém. ¹⁸ Yaq Betani vemiav-a, yaq Zelusalem taon, taqa atap khapémbá. Tri kilomita mbá. ¹⁹ Zudia ezoqam kopoáv ginduzav, Mata neka Meli eiv vømøzø-tøkē, tigi anganøm-yo gezømbe-nanim.

²⁰ Mata gu-ewag, av nqægo, Yesu ngêgeāv, yaq nakhoa-té gunøwáv. Yesu mbøeqatáz. Geté Meli khoev-té gunoqotám.

²¹ Yaq Mata Yesu gumbo-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganøm-yo, ambá gé:nanimák. ²² Geté no møtenøtén, até ndakín-a, qo Mbumbukiam andē gekha mē toqombo-viam, ndego ndøqa-etoám.”

²³ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qoge anganøm-yo nango ndøkhandí:v.”

24 Yaq Mata gundu-ein, “No mòtenòtén. Vaev khøuwa-te, løvøte ezoqam tikhandi:z, até ndegó-a, tékhandi:v.”

25 Yaq Yesu gumbo-ein, “Ezoqam nó, ezoqa løvøte-te nqækhandi:zat neka khandi nqázø-ètōām. Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego géyagét, oskia ndego tenanim. 26 Neka gekha ezoqām ndego, ndeyage neka no ndē-ūnīmānqātīnāt, ndego génanimák. Gê, qo nqanek moqó-unimanqatin?”

27 Yaq ndugu gundu-qavøiu, “Evézøza. No møe-unimanqatín, av nqægo, qo Mesayá. Mbumbukiam-gé Yó. Qo ndégo, Mbumbukiam manqat ge-ein, av nqægo, nqanek manqei-qape-te tendo-khofotav.”

Yesu Lazales-qa gevin

28 Mata nqanek manqat gumu-ein, yaq tugu namba qawan-té gunøqaván, Meli, manqat vømømbō-ein. Sègembo-voá, gumbo-ein, “Nømendim ezoqam møndø-geavún. Ngégó nqanek. Qoqa ndøbeváp.”

29 Meli nqanek manqat gu-ewag, yaq ndugu até gundigu, gè-itán, te-te vøwav. 30 Yesu vemiaav mokho-te fakhaneav ndøgoám. Ndego zua ndo:goám, ma Mata gumiqat. 31 Ndigu Zu ezoqa nøme, Meli namba khoev-te gigoam, eiv gimbo-tøkeam, gi-ometam, av nqægo, ndugu nakhamas-te gu-itan, vøfakhan, yaq ndigu gèmbø-paevém. Ndigu até vøe-einim, manqei pakha-tē gunømā. Gemøvín. 32 Meli Yesu-te gumufakhan, gu-omet, yaq teqa zenda tokhotapak-te, ekeza kha,

manqei me:laváo, vømbō-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganøm-yo ambá gé:nanimák.”

³³ Yesu Meli gu-omet, gu-eivam, neka ndigu Zu ezoqa nøme, namba gi:geavun, vø-eivumam, ndego mbøni mbonqosøgím, tanakh vøzøgo.

³⁴ Yaq gezøbevap, “Zo ndego gekham-tē qazomø-otøvem?”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Evézøza. Bìziniáv, vømøqeiv.”

³⁵ Yaq Yesu gèvin.

³⁶ Yaq ndigu Zu ezoqam, āv gini-einím nqægo, “Ndæ! Ndego kuku kandambá qambogoam te-te.”

³⁷ Geté ezoqa nøme āv gini-einím nqægo, “Ngenek, ndego bøi waev mbain ezoqam ndøkhaheinøvém. Yaq gē, kopømba mbaín, Lazales amba tekhaheinøvemín? Yaq ndego ambá gé:nanimák.”

Yesu Lazales løvøte-te gekhandiv

³⁸ Yesu manqei-pakha-te gemefakhan, mbøni kandambaqape, nangó qanømbo-nqosøgím. Ta manqei-pakha ndøgo, køi nqá. Mboqog mbaqambaqa-qapé gini-tokavám.

³⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Mbaqambaqa-qape vø-qambesømém.”

Geté Mata, ndugu løvøte ezoqam-gu sævømiu, gundu-ein, “Evézøza. Vøvanq unimé:-soqá. Ndego khøuwa møndømbo-foa-éz, manqei-pakha-te ngu:gu.”

⁴⁰ Yaq Yesu gumbo-ein, “No møtaqa-eín. Toqo-unimanqatin, yaq Mbumbukiam-qa

bazaføgakh-qape qóqeív.” ⁴¹ Yaq ndigu ezoqam até gindigonem, mbaqambaqa-qape vø-qambesømem.

Yaq Yesu ová genøqán. Yaq āv gene-eín nqægo, “Tát! No ike kandambá qo-te. Qo noqa manqat, mòqo-ewág. ⁴² No møtenøtén, qo noqa manqat oskia qòyogé. Geté no nqanek manqat ti zapaya ngínik qate-manqaté, ezoqa ewaqape ngiwaniap. Nginik tiabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotán.”

⁴³ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq kandambaqapé møndæ-akhá, “Lázales. Mòqotøndo-fakháq!”

⁴⁴ Yaq ngenek ezoqam, genanim, sègendo-fakhán. Teqa zenda lou geagim nonqo neka zenda tokhotapak-te, ndabua até gembøe-løvøtupám, neka kawa-te vømbō-løvøtupam.

Yaq Yesu ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ndabua nandav, vømbo-nqovozømém, bēwav.”

Yesu ande gimboe-voqoem

(Met 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Ndigu Zu ezoqam, Meli-te gindupia, yaq matev giqeivim, Yesu gematanam, ndigu ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním. ⁴⁶ Geté ezoqa nøme, Felisi ezoqam-té ginøzáv, Yesu-qa matev-qa yaq-te, emanqat vømøzø-votot.

⁴⁷ Yaq Felisi ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, Zu megetapak nøme ndøpisám. Manqa ndø-ovøemém. Yaq āv ginibondát nqægo, “Gekhā zígonēm? Ngenek ezoqam, umingiap matev khâpumu-khouwév,

ngematanam. ⁴⁸ Sa tizimbo-taket, matev av nqægo sa tegot, yaq ezoqa ewaqape gé-unimanqatiním ndego. Yaq Lom megetapak, Mbumbukiam-qa khoev géngi:nám neka manqei vønimbí-viním.”

⁴⁹ Yaq ti mokho-te ndigu, ezoqa kopo, iz nqambogo Kayafas, ndego ta viav-te ndøgo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gegoam, ndego āv gene-eín nqægo, “Ge zô, matavap mbaín? ⁵⁰ Mozombó-matøvemem? Qanimav ndøgo, ezoqa kopo tenanim, ezoqa ewaqape zapaya, ambá ndøgo, ni ezoqam ate nqazi:gu, sa tizimu-nasinim.” ⁵¹ Kayafas nqanek manqat ge-ein, ndego ambá av nqægo, yakhapus mbā sege-matøvēm. Geté ndego Mbumbukiam-qa manqat ndøveáz. Zapa ndøgo, ta viav-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé. Yaq nakémbá, ndego av ge-ein nqægo, Yesu Zu bawan-ak zapaya mē:naním. ⁵² Geté unimanqatín, Zu ezoqam zapaya mbá mbá. Geté até ti zapaya ndigú-a, Mbumbukiam-gi nakheis ate ndi:gu, manqei-manqei vinivinimba ndindu-yageapet. Yaq até ndigú-a, tñabiti-tøkuaném, vømø-kopoēz.

⁵³ Ta khøwa-te ndøgo, Zu megetapak voqoe ndøngazém, av nqægo, Yesu gēlaēm. ⁵⁴ Yaq nakémbá, Yesu Zudia plovins-te, kha sekemba vøndæveáv. Geté Eflaim vemia-v-té genøwáv, ndøgo leg-av manqei avønin-te ndøgo. Yaq ekeza paev ezoqam namba, ndøgo tiyagám.

⁵⁵ Ta khøwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa Pasova

khøuwa kandambaqape, avønín qagoám. Yaq ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-té ginøqavát, Mbumbukiam-qa bøi-te, é-betō-ndaføyamba-ez, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. ⁵⁶ Yaq ndigu Yesu-qa ndøvawát. Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gimøvabat, ndigu āv ginibondát nqægo, “Av khazóté-matavap? Ndego petøndéwāv penømakhaya, nqanek møvøna kandambaqape-te?” ⁵⁷ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, ezoqa manqa é-møndøzømbo-løvuá, av nqægo, gekha ezoqām ndego, te-otev, Yesu ākenégo, bèzø-eín. Zapa ndøgo, ndigu Yesu møvøiwat-qa mbogoám.

12

Meli tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz

(Met 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Khøuwa siks mba mu:-ewabám, Pasova khøuwa kandambaqape. Yaq Yesu Betani vemiy-té genøwáv. Betani vemiy ndøgo, ma Lazales geqotam, ndego løvøte-te gekhandi:v.

² Yaq qakhagus ndøgo, Yesu zapaya, lou ndøkhakheinømém. Mata ndøyogím, lou. Ezoqa nøme, Yesu namba lou loge-te giqonavam, Lazalés.

³ Yaq Meli até gundigu, Yesu-té gunøwáv, botol-qase tae et sisip mbomambaqape, fia kandambaqape, vøndōndap, yaq Yesu-qa zenda tokhotapak-te sasa mo:qouz. Yaq ekeza izúm

gumbøe-vuogím. Taqa sisip gò:yát. Khoev-qape ùnime:-gutáv.

⁴ Yaq Yesu-ge paev ezoqa kopo nøme, Zudas Iskaliot, ndego vaev sa gemboqambun, āv gene-eín nqægo, ⁵ “Nqanek tae et fia kandambaqape, ambá ziwi:mín, moni mokho tri andled vizí-qasemín. Yaq moni ndigu, ambá gigiap-av ezoqam zizø-etoamín.” ⁶ Ngenek nqanek manqat ge-eín, ambá av nqægo, gigiap-av ezoqam me-goām. Geté zapa ndógo: Ndego aqona ezoqám. Yesu neka tegi paev ezoqam-gi moni, ndégo tembo-kewagám neka nøme sège-nøzøzoín, ekezan nonqo.

⁷ Geté Yesu gembo-ein, “Sègembo-iváv, ngunuk. Ei mbá guni-matanám. Nqanek tae et sisip mbo-mambaqape gugeatam neka noqa kha-te vō:qouz, ngunuk no otønat nonqo me:khakheinømbém. ⁸ Zo gigiap-av ezoqam namba oskia zóté-yageapát. Geté no namba, oskia zí:yageák.”

Lazales gimbo-voqoem

⁹ Zu ezoqa bawan-qape giyogem av nqægo, Yesu Betani vemiav-tē gegō, yaq ndigu tinøzáv ndógo. Ndigu ambá av nqægo, Yesu zapaya mbā gini-apát, geté ndigu até Lazales omete-qa ndøgoám, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v. ¹⁰ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek matev giqeivim, ndigu āv gini-voqoém nqægo, “Até Lazalés-a, bizilaém.” ¹¹ Zapa ndógo, Lazales zapaya, Zu ezoqa kopoáv, Yesu-té ginønøzáz, ndego vø-unimanqatinim.

Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge:-on

(Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Yaq khøuwa nøme qandopave, ezoqa bawanqape Pasova khøuwa kandambaqape-te gindupindam, āv giniyogém nqægo: Yesu Zelusalem taonté gendówáv. Avønín géfakhán. ¹³ Yaq ndigu epek ndø-upøgím, vømbøe-qatøzem. Yaq āv giniakhaemat nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te. Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav, ngenek Izlael ezoqam-ge kawa.”

¹⁴ Yaq Yesu donki ndakinak ndø-omét. Yaq zita-té gembøeqóm, sasa ndøwav. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, é-møndo:-eín, av nqægo, ¹⁵ “Zayon ezoqam. Zo møe ndøgó, zo ezoqam, Zelusalem taon-te ndozoyage. Ngé! Zoge kawa ngégeav. Donki ndakinak-qá zita-té gonoqotáv.”

¹⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu donki-qa zita-te, Zelusalem taon-te gewav, tegi paev ezoqam nqanek manqat-qa mokho zøtezateáv. Geté vaev-te, Yesu iz kandambaqape gendap, yaq tinizøté ndøgo, nqanek manqat, Yesu-qá yaq-té qanepeaupám. Yaq ezoqa Yesu āv timbøe-matønømém, av Mbumbukiam-qa Manqat bugukhokhof qæein.

¹⁷ Ndigu ezoqa kopoav, Yesu gi-ometam, Lazales gembo-akha, ndego manqei-pakha-te gegoam, neka løvøte-te vøkhandi:v, ndigu nqanek emanqat

sège-vøndazát. ¹⁸ Yaq nakémbá, ezoqa kopoav-qape nakhoa-te gizav, Yesu vømbøe-qatøzem. Zapa ndøgo, ndigu nqanek umingiap matev-qa yaq-te, møndøyogém, Yesu gematanam. ¹⁹ Yaq Felisi ezoqam ekeza mokho-mba, āv ginibónd nqægo, “Ndæ, zótéqeivim? Ni ezoqa Yesu-qa yaq-te qaz-izømbi-khafen, kopømba mbaín. Ezoqa ewaqape sègembo-pavét.”

Bawan vini-ak, Yesu omete-qa gigoam

²⁰ Ndigu ezoqam-qa mokho-te, Zelusalem taonte gi-apat, Pasova khøuwa-te Mbumbukiam-qa iz timø-eqanem, Glik ezoqam møndøgoám. ²¹ Yaq ndigu Filip-té ginøzāv, ndego Betsaida vemia-ak, ndøgo Gelili plovins-te, vømbō-einim, “Khanánqa. Ni ambá manqat nimbo-einimín, Yesu.” ²² Yaq Filip Endlu-té genøwāv, vømømbō-ein. Yaq ndigu ezoqa menas, sasa ndøzav, Yesu vømømbō-einim.

²³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Qanimáv. Khøuwa iz møndøndáp. Mbumbukiam avønín, iz kandambaqape mbó-etoám, Ezoqam-ge Yo. ²⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Wit nanga, manqei-te bøiazaneav tøgoat neka pakhaezateav vøgoát, yaq yakhapus mbá segégoát. Geté tipakhaez, yaq nanga ndøviám. Kopoáv.

²⁵ Gekha ezoqām ndego, yage-te møqæ tømboyat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, nqanek manqei-qape-te, ekeza yage zita te:wua, ndego miavmiav ndøgeatát. ²⁶ Gekha ezoqām ndego, noqa sasae gone-qa ndego, ndego no bènøpáev. Yaq ma no tøtegoat, até ndegó-a, gègoát.

Gekha ezoqām ndego, noge sasae ezoqam tegoat, ndego noge Tat, iz kandambaqape mbó-etoám.”

Yesu ekeza løvøte-qa yaq-te ge:zømas

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No nõfofogeapét. Matavap gènømbu-kiambøpét. Gê, no gekha manqat nó-ein? Ndógò? ‘Tát! No vòkhandī:n. Nqanek viniv-qape benøfakhán.’ Geté āv taoká! No nqánek qategeavún. Khøuwa egeiegei mõndøndáp. ²⁸ Tát! Qakeza iz vø-eqá!”

Yaq yan-te nqo:go, manqat ndofakhán. Av qane-ein nqægo, “No nøkeza iz, mõe-eqá. Yaq no nangó qatø-eqá.”

²⁹ Ezoqa ewaqape, ta manqei-te ndøgo giwania-pam neka nqanek manqat vøyogem, nøme āv gini-einim nqægo, “Ndand ndønqøðz.” Geté nøme gi-einim, “Enzol ezoqam, manqat mbo-ein.”

³⁰ Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat nqanek, yan-te qandovis, ambá av nqægo, no zapayā qane-manqatām. Geté zo zapayá qane-manqatām.

³¹ Ndakin Mbumbukiam manqei-qape ezoqam gégevezó, neka ndego manqei-qape kawa ezoqam, Saitan, vø-ogiū. ³² No manqei-qape-te nqægo, ti-eqanonam, yaq no ezoqa ewaqape nókhatób, no-te.”

³³ Yesu nqanek manqat ge-ein, tenezømás ndøgo, ndego ande āv kenénanim.*

³⁴ Yaq ezoqa ewaqape gindu-einim, “Mozes-qa guguna manqat, ni qeiyogem, āv qaninømánd

12:27 12:27 Psa 6:3; 42:5; Met 26:38 **12:32** 12:32 Zion 3:14

12:33 12:33 Zion 19:6 * **12:33** 12:33 Ndøgo tene-ein, tae mutui-te ti-eqeinam, vøtøkewēm. **12:34** 12:34 Psa 110:4; Isa 9:7; Dan 7:14

nqægo, Mesaya ndego miavmiav ndóyagát. Yaq ge qó, gekha zapá, qo av ndoqote-manqate nqægo, Ezoqam-ge Yo gēnanīm? Neka gē, ndego Ezoqam-ge Yo, gekha ezoqām?”

³⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Waev, zo mokho-te khøuwa nøme khapémbá tøgoat. Zo ndakin waev zua nandazømbego, yaq waev-té qanø-okhó. So-qain ndøgo, zo bøivun tøgutaz. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, bøivun-te tema, ndego gé:-otevák, ande āv kenéma. ³⁶ Ndakin waev zua ndøgó, zo namba. Yaq nakémbá, vø-unimanqatinīm, nqanek waev, yaq até zó-a, vozó-waev-ezoqam-ēz.”

Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq gèwáv. Gèpeó, ezoqam-te.

Ezoqa kopoáv, Yesu unimanqatinteáv

³⁷ Yesu ezoqa ewaqape-qa bøi-te, umingiap matev vinivinimba kopoáv gematønumam. Geté até ndøgó-a, ndigu unimanqatinteáv ndego. ³⁸ Nqanek matev tønefakhán ndógo,

Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatin, tege manqa vevezam ezoqam Aezaya gepeawam.

Ndøgo āv qane-manqaté nqægo,

“Evézøza. Manqat ndøgo, ni qati-zømesimam, gekha ezoqā ndø-unimanqatin?”

Neka gekha ezoqā ndømatøvem, av nqægo, nqanek matev kandakanda, Mbumbukiam ndømatanām?”

³⁹ Ezoqa kopømba mbain, Yesu gé-unimanqatinīm. Taqa yaq-te, Aezaya manqat nøme āv gene-eín nqægo,

40 “Mbumbukiam bøi møndøzø-gutám,
neka mbøni vøzøtok.

Yaq nakémbá, ndigu kopømba mbaín, bøi ti:qeivat
neka tiqa mbøni-te, kopømba mbaín, mokho
timbo-ndapemat,
neka ndigu kopømba mbaín, no-te tinduzav,
neka no ndigu vøe-khakheinøvēm.”

41 Aezaya nqanek manqat, Yesu me:-eín. Ndego
é-møndo:qeív, av nqægo, Yesu iz kandambaqape
ndøndáp.

42 Ezoqa kopoáv, ndigu Yesu unimanqatin-
teáv. Geté até Zu megetapak mokho-té-a, nøme
møndø-unimanqatiním. Kopoáv. Geté ndigu
gèkhonoumám. Ndigu manqat bavokho einiáv,
av nqægo, Yesu-tè ginønøzáz. Zapa ndógo, ndigu
Felisi ezoqam-te møe ndøgoám. Soqáin ndógo,
ndigu tiqa guligulim-te tizømbe-khafen. 43 Ndigu
iz kandakanda, ezoqam-te ndape-qa ndøgoám,
ambá ndøgo, Mbumbukiam-te.

*Ezoqa manqa ovøyam-te tø-ab, nqáneq, Yesu-qa
manqat*

44 Yaq Yesu sa manqa ndøyám. Av gene-
eín nqægo, “Gekha ezoqám ndego, no nde-
unimanqatinat, ndego ambá av nqægo, no mba
ndø-unimanqatināt. Geté ndego até ndegó-a, no
gendo-khofotan, nde-unimanqatinát. 45 Neka
gekha ezoqám ndego, no ndenømende, ndego até
ndegó-a, no gendo-khofotan, nde-omété. 46 No
waev nogevún, nqanek manqei-qape-te. Yaq

gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego bōivun-te sekemba géyageák.

⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, noqa manqat ndeyoge, gete o-mba ndapeav ndøgo, no ndego manqa ovøyam-te nōveák. Zapa ndøgo, no ambá ta zapaya ndøgo, tōtegeavún, manqei-qape ezoqam manqa ovøyam-te tæ-ab. Geté no ndigu khandi:zat-qa nogeavún. ⁴⁸ Gekha ezoqām ndego, no ndesanqana neka noqa manqat o-mba ndapeav ndego, matev ndøgó, ndego manqa ovøyam-te tōve. Ndego vaev khøuwa-te, manqa ovøyam-te, nqáneq qávé, manqat no nqæmanqate. ⁴⁹ Zapa ndøgo, manqat ndøgo, no qate-zømesimam, ndøgo ambá av nqægo, noqa matavap-tē qando-fakhatē. Geté manqat, Tat nøløvuát, ndego no gendo-khofotan, no gekha manqat banø-ein neka ezoqa batē-zømesim. ⁵⁰ Neka no mōtenōtén, manqat ndøgo, no manqa genø-løvua, tōte-zømesim, zo khandi miavmiav zó-etoám. Yaq nakémbá, gekha manqāt ndøgo, no nqate-manqate, no āv qate-manqaté, av Tat genømbe-ein.”

13

Yesu ekeza paev ezoqam, zenda tokhotapak gezøsunguz

¹ Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám. Yesu é-møndæ-otév, teqa khøuwa møndø-fakhān. Ndego nqanek manqei-qape, avønín gé-iváv, Eve-te vōwāv. Ndego kuku mbogoám, ekeza ezoqam-te, nqanek manqei-qape-te. Yaq

ndakin ndego āv genezømás nqægo: Teqa kuku kandamba tantáv.

² Khagus, Yesu ekeza paev ezoqam namba, lou gilog, Zudas, Saemon Iskaliot-ge yo, nqova soqaqape matavap é-møndømbo-etoám, av nqægo, Yesu segembō-qambūn. ³ Yesu møndæ-otév, Eve matev ate ndægo, teqá zenda-té genøvé. Neka ndego møndæ-otév, Mbumbukiam-té gendowáv, neka yaq nango Mbumbukiam-te vóvesēz. ⁴ Yaq Yesu até gendego, lou loge-te geqotam, gè-itán, ndabua mumat go:-uzam, gèkhofá, neka ndabua susu vuogim nonqo, bøndim-te vølvøen. ⁵ Qamømbøeva ndøgo, ndego ndis-te ibøkha ndøqóuz, tegi paev ezoqam-qa zenda tokhotapak sunguzam vøngaz, neka ndabua bøndim-te qambo-løvøetam, susu sasa zømbe-vuogim. ⁶ Yaq Saemon Pita-te gendowav, ngenek Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Qo ezoqa kandambaqapé. Kopømba mbáin, noqa zenda tokhotapak toqosunguz.”

⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo ndakin mokho ndapeáv, matev no nqæmatønumit. Geté vaev-te ndòqome-qatéq.”

⁸ Yaq Pita gendo-ein, “Kopømba ùnime:-mbáin, zenda tokhotapak toqonø-sunguz.”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No qoqa zenda tokhotapak sunguziav tøgoat, yaq qo kopømba mbáin, noge ezoqam toqogoat.”

⁹ Yaq Saemon Pita gendo-qavøiu, “Evézøza! Av tægoat ndægo, yaq qo zenda tokhotapak mba

qonø-sunguzák, geté até lou geagim nonqó-a neka kawa voqonø-sungūz.”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, tekhakuam, teqa kha ate ndægo bæbæés. Ndego kha nango gésunguzák. Geté zenda tokhotapak mba ndósungúz. Até zó-a, bæbæés. Geté ezoqa ewaqapé mbá.” ¹¹ Yesu é-møndæ-otév, gekha ezoqām ndego, sa temboqambun. Yaq nakémbá, av ge:-ein nqægo, “Ezoqa ewaqapē mbā, bæbæés.”

¹² Yesu tiqa zenda tokhotapak gumusunguz, yaq ndabua mumat go:-uzam, gekhofa, nqawa tène-úz, vøqom, ma geqotam ndøgo. Yaq gezøbevap, “Zo mokho mozombó-ndapem, no ndakin matev qazø-matønumat? ¹³ Zo no ‘Nømendim ezoqām’ neka ‘Evezøza’ zonø-akhayám. Yaq ndøgo qanimáv. Zapa ndøgo, no unimanqatín, zoge nømendim ezoqám neka zoge Evezøzá. ¹⁴ No zoge Evezøza neka zoge nømendim ezoqam nqægo, zenda tokhotapak qazø-sunguzat, yaq até zó-a, zo yaqyaq-a zenda tokhotapak zósunguzumát. ¹⁵ No matev møtezømás. Yaq até zó-a, matev kopo zómatønumát, av no qazømbe-matanam. ¹⁶ No unimanqatín nqazø-manqate. Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam géløvuák. Neka u-anim, ma géløvuák, ndego ezoqam, ma gende-khofotav. ¹⁷ Ndakin zo møzøte-zøtéz, taqa yaq-te. Zo av tønè-matanám. Yaq zo khanakhanakh-us zógoát.

¹⁸ No ambá av nqægo, zo ezoqa ewaqape nøte-manqatē. No møtenøtén, ndigu ezoqam, no

13:10 13:10 Zion 15:3; 6:64, 70-71 **13:14** 13:14 Met 20:28; Luk 22:27 **13:15** 13:15 Filip 2:5; Kol 3:13; 1 Pita 2:21 **13:16** 13:16 Met 10:24 **13:18** 13:18 Psa 41:9

qævevesam. Geté manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat-te nqapeawap, tåbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, ‘Ndego ezoqam, lou namba qatilo-gat, sègenø-qambún.’ ¹⁹ Ndakin, nqanek matev fakhaneav ndøgo, no é-ndøtezømastét, taqa yaq-te. Yaq matev tøfakhan, zo tønne-unimanqatiním, av nqægo, no ndégo.

²⁰ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme tekható, ndego no qatøndo-khofotav, ndego no ndókhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego ndégo tékható, ma no gende-khofotan.”

Yesu tegi pæv ezoqam ge:zømas, av nqægo, ezoqa kopo segembø-qambún

(Met 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego mbøni mbová. Yaq ndego manqat ndaføyamba zø-eín, av nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate, zo ezoqa kopo segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvé.”

²² Yesu-gi pæv ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq sègewambám. Gø:bevøpém, ndego gekha ezoqām mé:manqate. ²³ Ndego pæv ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, ndego Yesu avønin-té geqotám. ²⁴ Yaq Saemon Pita, bøi mba mbokhouwá, av nqægo, “Qombøébevāp, nandev. Gekha ezoqā mé:manqate?”

²⁵ Yaq ndego pæv ezoqam, Yesu-té genøsiná, vømbøbevap, “Évézøza. Gekha ezoqām qoté-manqate?”

²⁶ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No lou mbewat, yaf-té qatúqoqóm. Yaq gekha ezoqām ndego, tæmbo-etoam, ezoqam ndégo.” Yaq Yesu até gendego, yaf-te lou mbewat vøuqoqom, Zudas, ndego Saemon Iskaliot-ge yo, sasa mbo-etoam.

²⁷ Zudas nqanek lou mbewat gendap, yaq Saitan mu:-ón, teqa mokho-te.

Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Matev ndøgo, qo matanam-qa ndoqogo, nakhamas-té qanøgó.”

²⁸ Ndigu ezoqa nøme, lou loge-te giqonavam, ndigu mokho ndapeáv, gekha zapā Yesu nqanek manqat gembo-ein. ²⁹ Ezoqa nøme āv gini-matavupám nqægo: Yesu Zudas loge gigiap wi-qa yaq-te abembøe-eín, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, o gigiap-av ezoqam moni etoam-qa yaq-te abembøe-eín. Zapa ndøgo, moni ndégo tembo-kewagám. ³⁰ Zudas nqanek lou mbewat ge:ndap, yaq até gendego, bavokho vøfakhan. Ta khøuwa-te ndøgo, lová.

Yesu guguna manqat ndakinak gezø-løvua

³¹ Zudas ge-ivav, gewav, yaq Yesu āv gene-eín nqægo, “Ndakin Ezoqam-ge Yo, iz kandambaqape ndøndáp. Neka te mokho-te, Mbumbukiam iz kandambaqape vøndáp. ³² Mbumbukiam Ezoqam-ge Yo-qa mokho-te, iz kandambaqape tendap, yaq ndego até Ezoqam-gé Yó-a, iz kandambaqape mbó-etoám. Unimanqatín, ndego iz kandambaqape, avønín é-ndømbo-etoám. ³³ Nogi nakheis. No ndakin khøuwa khapímbá, zo namba tøtegoat. Zo no ambá ndøzønømbe-vawém. Geté, av

Zu megetapak qazømbe-ein, no zo manqat kopó, āv tæzømbé-eín, ‘Zo kopømba mbaín tozotøndoza, ma no nqatema.’

³⁴ No zo ndakin guguna manqat ndakinak nøzø-løvuá. Manqat nqáne: Zo kuku yà bezøgó, yaqyaq-a. Av no kuku qanømbe-goam zo-te, yaq até zó-a, zo kuku āv tabezømbe:gó, yaqyaq-a. ³⁵ Zo kuku tøzøgoat, yaqyaq-a, yaq ezoqa ewaqape segézøté, av nqægo, zo nogí paev ezoqám.”

Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam

(Met 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saemon Pita Yesu gembobevap, “Evézøza. Gê, qo ākhoqotéma?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No ma nqatema, qo ndakin kopømba mbaín, toqonøndo-paev. Geté vaev-te, qo qonøndó-páev.”

³⁷ Yaq Pita gembobevap, “Evézøza, gekha zapá, no kopømba mbaín ndøgo, qo ndakin tøtaqando-paev? No notónaním, qo zapaya.”

³⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo unimanqatín qotó-naqaním no zapaya? Av taoká. No unimanqatín nqataqa-manqate, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndøqotøkæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

14

Mbumbukiam-te, nakhoa Yesú

¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo mbøni bezøvǎ. Geté zo Mbumbukiam

zó-unimanqatiním. Neka até no-á, v̄o-unimanqatinim. ² Noge Tat-qa khoev-te, kougiap kopoáv. Amba mbain t̄ogonin, no av nqægo ambá n̄oz̄ombé-einák. Yaq no t̄otemá nd̄ogo, zo khoev nom̄oz̄ó-khakheinám. ³ No t̄ænav nd̄ogo, khoev v̄om̄oz̄ó-khakheinām, yaq nango nd̄ot̄ondo-veséz, zo v̄óekhatōb, n̄okezan-te. Yaq até zó-a, t̄onégó, ma no t̄otegoat. ⁴ Zo nakhoa m̄oz̄ote-z̄otéz, nd̄ogo nd̄olowe, ma no t̄otema.”

⁵ Yaq Tomas gembobevap, “Evéz̄oza, ni n̄otenateáv, ma qo toqotema. Gê, ni nakhoa áv khatín̄otēn?”

⁶ Yaq Yesu gembo-qav̄øiu, “Nakhoa, nó. Neka khandi, nó. Ezoqa no mokho-te mbá, gindúzáv, atema Tat-te. Nakhoa n̄ome mbaín. ⁷ Zo no qaz̄ote-z̄otez, yaq zo até nogé Tát-a, nd̄oz̄ote-z̄otéz. Até ndakín-a, zo m̄oz̄ote-z̄otéz ndego. Neka zo ndego m̄ozo-ometám.”

⁸ Yaq Filip gembo-ein, “Evéz̄oza. Ni ambá Qave qoti-n̄omandín. Ság, nqanek.”

⁹ Yaq Yesu gendo-qav̄øiu, “Fílip. No nup̄økhán mbá, zo namba nqaziyage. Yaq gê, qo no qateqateáv? Gekha ezoqām ndego, no gen̄omend, ndego Tat nd̄o-omét. Gekha zapá, qo no ndoqon̄o-manqate, av nqægo, ‘Ni ambá Qave qoti-n̄omandín?’

¹⁰ Gê, qo unimanqatinteáv, av nqægo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū? Manqat nd̄ogo, no nqaz̄o-manqate, no ambá av nqægo, n̄okeza matavap-tē qat̄o-manqatē. Geté Tat mu:sasaeát, ndego noqa mokho-

14:3 14:3 Zion 12:26 **14:6** 14:6 Zion 11:25; Lom 5:1-2 **14:7** 14:7 Zion 8:19 **14:9** 14:9 Zion 12:45; Kol 1:15; Iblu 1:3 **14:10** 14:10 Zion 12:49

te ngu:gu. ¹¹ Zo no vø-unimanqatiním, no zo av nqazømbe-manqate nqægo, no Tat mokho-tē qatu:gū, neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū. Geté zo nqanek manqat unimanqatinteav tøgoat, zo tøzøté-unimanqatiním ndøgo, no matev nqæmatanam. ¹² No unimanqatin nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego matev āv gené-matønumát, av no nqate-matanam. Unimanqatin. Matev ndøgo, tematønumat, ndømø-løvuám, av matev no nqate-matanam. Zapa ndøgo, no Tat-té qatómá. ¹³ Yaq gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozo-viømemat, no ndæmatønumát. Yaq ndøgo, Yo mokho-te, Tat-qa iz tåbete-eqawát. ¹⁴ Unimanqatin. Gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozotøndo-viømemat, no ndæmatønumát.”

Yesu manqa mbusa geve, Nqova Mbomambaqape tendo-khofotav

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo kuku tøzøgoat no-te, yaq zo noqa manqa løvuat manqat ndòzombo-pavát. ¹⁶ No Tat ndæmboviám. Yaq ndego zo tøke ezoqam nøme zø-etoám. Yaq ngenek zo namba mé:yagát, miavmiav. ¹⁷ Ngenek tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Manqei-qape ezoqam, kopømba mbaín, tindafem. Zapa ndøgo, ndigu ndego ometupáv neka ndego zøtezateáv. Geté zo ndego møzøte-zøté. Zapa ndøgo, ndego zo namba me:gó neka zo mokho-te até gú:goát.

14:11 14:11 Zion 10:38 **14:12** 14:12 Mak 16:19-20 **14:13** 14:13 Met 7:7; Zion 15:16 **14:15** 14:15 Zion 15:10; 1 Zion 5:3
14:16 14:16 Zion 14:26; 15:26; 16:7 **14:17** 14:17 Zion 16:13

¹⁸ No tænav, no ambá av nqægo, zo andē loundik me nōtézuwāz. Geté no nango ndòtòndoqaván, zo-te. ¹⁹ Khapé gé:-auwamák. Yaq manqei-qape ezoqam no nango génømendamák. Geté zo no ndòzo-nømendát. Zapa ndógo, no tæyagat, yaq até zó-a, zo ndòzoyagát. ²⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, zo tōzōté-zōtéz ndógo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka zo no mokho-tē qazotu:gū neka no zo mokho-tē qatu:gū.

²¹ Gekha ezoqām ndego, noqa guguna manqat te-ewagat neka vømbópavāt, ezoqam ndégo, kuku ndømbogo no-te. Neka gekha ezoqām ndego, no-te kuku ndømbogo, noge Tat kuku te-te. Neka até nó-a, kuku te-te. Neka no ndego, nøkezan-qa yaq-te, nombó-vøndøyám.”

²² Yaq Zudas gembo-ein, (ngenek Zudas teoká ndego, Zudas Iskaliot), “Evézøza, gekha zapâ, qo ni qakezan-qa yaq-te toqoni-vøndøyam, getē manqei-qape ezoqam qozø-vøndøyamāk?”

²³ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, no-te kuku tømbo goat, ndego noqa manqat o-mba mbøendapát. Yaq noge Tat kuku mbógoát te-te. Yaq ni nitøndú-niáv, te namba vøtíqōm.

²⁴ Geté gekha ezoqām ndego, kuku mbain tøgoat no-te, ndego noqa nømendim manqat, o-mba gó:ndapeák. Nqanek manqat zo nqazoyoge, ndøgo ambá av nqægo, nøkeza manqāt, geté ndøgo Tat-qá manqát, ndego no gendo-khofotan.

²⁵ No nqanek manqat, tæzømbe-eín ndógo, ate av-té, no zo namba nqate:go. ²⁶ Ndego tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqape, ndego Tat noqa iz-te tendo-khofotav zo-te, ndego zo

matev ate ndægo gé:zømesimát neka matavap vøzø-mboqoayāt, manqat ate ndægo, no qazø-manqatam.

²⁷ No mbøni bøiv matev nøzø-iváv zo-te. Noqá mbøni bøiv matév. Mbøni bøiv matev ndøgo, tæzø-etoam, viní. Av taoká, av manqei-qape ezoqam ndizømbe-etoam. ²⁸ Zo manqat mðzonø-yogém, no qazø-ein, av nqægo, ‘No nõmá. Geté no nango ndøtøndo-veséz zo-te.’ Zo amba kuku tøzøgonin, no-te, yaq zo ambá khanakhanák, no Tat-te nqæma. Zapa ndøgo, ndego no møndø-løvumbám.

²⁹ Matev okhokho-té qanøfakhán. Geté no ndakin é-bazømbe-eín. Yaq matev tøfakhan ndøgo, zo tønne-unimanqatiním. ³⁰ No zo namba, manqat kandakanda nõme nómanqateák. Zapa ndøgo, nqanek manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, ngégeav. Ndego kopømba mbain, no tetømbuno. ³¹ Geté manqei-qape ezoqam, tlabiti-zøté, av nqægo, no kukú Tat-te. Yaq nakémbá, no matev ate nqægo, āv tøtégot, av ndego no manqa genømbe-løvua.

Mā. Bīziniáv. Nqane manqei bīzi-ivøvé.”

15

Yesu ndego waen táe, ni tangtáng

¹ Yesu tegi pæv ezoqam, manqat nõme, āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatin waen táe, neka noge Tat, waen khæ keoge ezoqám. ² Gekha tång ndøgo, no-te nqago, nanga vi:mav ndøgo, ndego géqóg. Geté tang ndøgo, nanga qavi:matun, tang-qasis qapakhapakhawamin, gëmøkuiamín.

Ndego tenegoatún ndógo, yaq tang ndógo, tàbete-eqeieqei neka nanga kopoav betēviam. ³ Zo mòzo-eqeieqei-éz. Noqa nòmendim manqat mokho-té, zo qate-zømesimam, tøzøte-eqeieqei-éz. ⁴ Zo no mokho-te até vøugú, yaq no zo mokho-te oskia nøtúgoát. Tang kopømba mbaín, ekezan mba nanga tøviam, geté tae-te tøbunøzupit. Zo até kopó. No mokho-te goneav tozogoat, zo kopømba mbaín, mokho tøzøfakhan.

⁵ No waen taé, neka zo tangtáng. Gekha ezoqām ndego, no mokho-te tu:goat neka no te mokho-te vøtúgoát, ndego mokho kandambá tømbo-fakhan. Zo no namba bunøzeav tøgoat, zo matev-qase kopømba mbaín, tozo-matønumat. ⁶ Gekha ezoqām ndego, no mokho-te goneav tøgoat, ndego ande tang soqaqape me mé-ogím, vókakavøēm. Tangtang av nqægo gémøvøyám, gøinam-te sasa mønqagím, vólønqotām. ⁷ Zo no mokho-te ate tozotugoat neka noqa manqat zo mokho-te ate vøugoát, yaq gekha matēv ndógo, zo poev tøzøgoat, vøviømemát, yaq zo ndòzo-upøgimát. ⁸ Zo mokho kandamba tøzø-fakhanam neka ta mokho-te tøzøte-zømas, av nqægo, zo nogí paev ezoqām, noge Tat iz kandambaqape ndógo tenéndáp. ⁹ No kuku zo-te, āv qanømbegó, av Tat kuku ndømbøego no-te. Zo até vøugú, noqa kuku matev mokho-te. ¹⁰ Zo noqa manqa løvuat manqat, o-mba tozoto-ndapat, yaq zo noqa kuku matev mokho-te oskia ndòzotu-goát, ate av-té, no Tat-qa manqa løvuat, o-mba nqato-ndape, neka no teqa kuku matev-te oskia nqatu:gu. ¹¹ No zo

nqanek manqat, tæzømbe-manqaté ndógo: Noqa khanakhanakh zo mokho-te tàbetegó neka zoqa khanakhanakh tàbezømbe-tøtøvøyám.

¹² Noqa manqa løvuat nqánek: Zo yaqyaq-a kuku āv tabezømbe:gó, av no kuku nqanømbe:go zo-te. ¹³ Ezoqa zifuap-te kuku kandambaqape tømbo goat, yaq ekeza yage sa tenqonqotav, ti zapaya, teqa kuku matev, ùnime:-løvuám, kuku matev ate ndægo. ¹⁴ Zo nogi nõfuáp, zo manqat tozombo-pavat, no nqazø-løvuat. ¹⁵ No zo ndakin sasae ezoqam, sekemba nõzø-akhayamák. Zapa ndógo, sasae ezoqam mè:zøtezák, ekeza kawa ezoqam, ande gekha matev me mé:gō. Geté no zo nõfuap nõzø-akhayám. Zapa ndógo, manqat ate qægoam, Tat-te qæ-ewagam, no zo mõte-zømesimám. ¹⁶ Zo ambá av nqægo, no zo zoveatønēm. Geté zo no nõvevesám. Neka no zo tømte-abám ndógo, zo mokho kandambaqape tàbezømbe-fakhán. Yaq ta mokho ndógo, ate nonqo tàbetegót. Yaq gekha matēv ndógo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viømemat, ndego segezø-etoumát.

¹⁷ Noqa manqa løvuat manqat zo-te nqánek: Zo kuku yà bezøgó, yaqyaq-a.”

Manqei-qape ezoqam, Yesu-gi paev ezoqam gésanqabát, ate av-té, Yesu gi:sanqawam

¹⁸ Yaq Yesu manqat nõme gezø-ein, “Zo manqei-qape ezoqam tisanqabat, yaq zo manqa matev nqawá qanø-eimimát, av nqægo, ndigu bugukhokhof no mo:sanqambám. ¹⁹ Zo amba

15:12 15:12 Zion 13:34 **15:13** 15:13 Zion 10:11; 1 Zion 3:16

15:14 15:14 Met 12:50 **15:17** 15:17 Zion 13:34 **15:19** 15:19

Zion 17:14

manqei-qape-gi tozogonin, yaq manqei-qape ezoqam, ambá kuku zogonín zo-te, ate av-té, ekeza ezoqa nøme-te, kuku ndøzømbe:go. Geté zo manqei-qape-gí mbá. No nøvevesám zo, nqanek manqei-qape-te. Yaq nakémbá, ndigu manqei-qape ezoqam, zo gèsanqazá. ²⁰ Gèmbø-mataváp. No āv qazømbe-eín nqægo, ‘Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam géløvuák.’ Ezoqa no ngenøgim ginøgoam, yaq ndigu até zó-a, ngenøgim zøgoát. Neka ezoqa, noqa nømendim manqat gi-upøgimam, yaq até zoqá nømendim manqát-a, ndø-upøgimát. ²¹ Ndigu zo nqanek matev ate ndægo, no zapayá gizømbé-matønumát. Zapa ndøgo, ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ndigu zøtezteáv. ²² No okhoeav tøgonin neka no ndigu manqat einiav vøgonin, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sègegonín. Geté no møegeavún neka no ndigu manqat vøzø-ein. Yaq nakémbá, ndigu kopømba mbaín ti-einim, av nqægo, ‘Ni manqa-zapa-ūs mbā, zapa ndøgo, ni nøtenateāv.’ ²³ Gekha ezoqām ndigu, no ndisanqana, ndigu até nogé Tát-a, ndisanqāwé. ²⁴ No ti mokho-te amba matev goneav tøgonin, av bugukhokhof ezoqa goneav qagoam, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sègegonín. Geté ndigu noqa matev møndø-qeivám. Geté até ndøgó-a, ndigu no sège-sanqambám, Tat namba. ²⁵ Geté nqanek matev tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, tiqa guguna manqat-te ndøpeawap, av nqægo, ‘Ndigu no khokhó sege-sanqambám. Mokho mbaín.’

²⁶ Ndego tøke ezoqam tendowav, no zo-te tötøndo-khofotav, no Tat-te tægoat, ndego zo mé:zømesimát, noqa yaq-te. Ndego tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego Tat-té gendowavín neka unimanqatin manqat mba ndømanqaté. ²⁷ Neka ate zó-a, zo ezoqa noqa yaq-te vøzøté-zømesimāt. Zapa ndøgo, zo oskia zogoám no namba, no sasae ande qatengaz, atema ndakin.”

16

¹ “No zo nqanek manqat ndøgo tæzømbe-manqaté, zoqa unimanqatin navøpøteav tàbezømbegó. ² Zo Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, gizømbé-khafeapát. Unimanqatín. Khøuwa ndømø-fakház. Yaq ezoqa zo løvøte-te ti-abumat, ndigu av giní-matavupát nqægo: Ndigu Mbumbukiam-qā sasae ndøgøt. ³ Ezoqa matev av nqægo, zapa ndøgo tinígoném, ndigu no mè:zøtezák, neka até noge Tát-a, mè:zøtezák. ⁴ Geté no zo nqanek manqat tæzømbe-manqatám ndøgo, ta khøuwa ndøgo timøfakhaz, yaq zo matavap nango tàbezømbe-vesezú, no ande gekha manqat me nøzømbē-manqatam. No zo bugukhokhof manqat einiáv, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, no møegoám, zo namba.”

Nqova Mbomambaqape-qa sasae-qa yaq-te

⁵ Yaq Yesu tegi pæv ezoqam, manqat nøme gezø-ein, “No ndakin nømá. Te-te ndégo tötømá, no ma gende-khofotan. Geté zo ezoqa kopo no-te bevøpøteáv av nqægo, ‘Gê, qo ākhoqotéma?’ ⁶ Zapa

ndógo, zo mbøni zová, ta zapaya ndógo, no qazø-ein. ⁷ Geté no unimanqatín nqazø-manqate. Ndógo qanimáv zo-te, no tænav. Zapa ndógo, no okhoeav tøgoat, yaq ndego tøke ezoqam gendówavák zo-te. Geté no tænav, yaq no ndego notøndó-khofotáv zo-te.

⁸ Ndego tendowav, ndego manqei-qape ezoqam āv genézømás nqægo: Tiqa matavap soqáin, manqa-zapa neka matev eqeieqei neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-qa yaq-te.

⁹ Manqa-zapa-qa yaq-te, ndego te:zømas: Manqa-zapa nqáneq, ndigu no unimanqatinteav ndógo.

¹⁰ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, ndego te:zømas: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndógo tiní-eqeieqei-éz, no Tat-te tænav. Yaq zo nango zónømendamáq. ¹¹ Neka manqa ovøyam-qa yaq-te, ndego te:zømas: Mbumbukiam ndego manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, manqa ovøyam-te mõndøvé. Ndego yaq-fia nqosøgeap, ndømøqeív.

¹² No zo-te manqat kandambá, manqa manqate-qa nqægo. Geté zo ndakin kopømba mbáin, mokho tozombo-ndapem. ¹³ Geté Nqova Mbomambaqape tendowav, ndego unimanqatin manqat mba ndemanqate, yaq ndego zo unimanqatin manqat-té genø-itúb, ate ndægo.

Ndego ambá av nqægo, ekeza matavap-tē genø-manqatát. Geté ndógo témanqatát, manqat ndógo te-ewagat. Neka ndego gé:zømesimát, megemege-te ndo:go, ande gekha matev me mó:fakhanām.

¹⁴ Ndego noqa iz ndó-eqatát. Zapa ndógo, manqat ndógo, zo te:zømesimat, no-té gé-upøgimát. ¹⁵ Matev

neka bazaføgakh ate ndægo, noge Tat ndømbogo, ndøgo noqá. Yaq nakémbá no qæ-ein av nqægo, manqat ndøgo, ndego Nqova Mbomambaqape zo te:zømesimat, ndøgo no-tē gē-upøgimāt.”

Yesu-gi paev ezoqam-qa mbøni vaev matev, khanakhanakh-té qamøzø-qambui

¹⁶ Yaq Yesu tegi paev ezoqam manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Khøuwa khapémbá ngu:yoza, yaq zo no sekemba zønømendeāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapémbá tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.”

¹⁷ Yaq ndigu ekeza paev ezoqa nøme gibond, “Nqanek gekha mokhō, ngenek av ginimbi-ein nqægo, ‘Khøuwa khapēmbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zønømendeāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapēmbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’? Neka ndøgo gekha mokhō, ge-ein av nqægo, ‘Zapa ndøgo, no Tat-tē qatømā.’?” ¹⁸ Yaq ndigu nøme āv ginibondát nqægo, “Nqanek manqat, ‘Khøuwa khapēmbā,’ ndøgo gekha mokhō? Ni zì:nøtenák, ngenek gekha mē:manqate.”

¹⁹ Yesu møndæ-otév, ndigu ambá gembo-bevøpemín. Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Gē, zo ndøgo tøzøté-bondet, no av qazømbe-ein nqægo, ‘Khøuwa khapēmbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zønømendeāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapēmbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’? ²⁰ No unimanqatín nqazø-manqate: Zo ndòzo-eivám neka mbøni vøzøvā. Geté manqei-qape ezoqam, khanakhanakh zø-asøtáv.

Zo mbøni ndòzová. Geté zoqa mbøni vaev, segemó-qambuí. Yaq zo khanakhanakh mōzō-asótáv. ²¹ Sævam gui-ovain, qakhantavin, ndugu mbøni mbovaín. Zapa ndógo, tuqa nqosøgeap khøuwa mōndōndáp. Geté nakhasam geqomín, yaq ndugu nqosøgeap sekemba gembó-matavapák. Zapa ndógo, ndugu khanakhanákh. Nakhasam ndakinak ndøfakhán, manqei-qape-te. ²² Até zó-a, zo ndakin mbøni zøvavét. Geté zo nqawa ndæzómét. Yaq zo khanakhanakh mōzō-asótáv. Yaq ta khanakhanakh ndógo, ezoqa kopømba mbaín, zo ti:vibam. ²³ Ta khøuwa-te ndógo, zo no sekemba zonø-bevapák. No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndógo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viømemat, ndego segezø-etoumát. ²⁴ Atema ndakin, zo Mbumbukiam-te noqa iz-te viimáv. Geté zo gèviám, yaq zo ndòzo-upøgimát. Yaq zoqa khanakhanakh, nøme mba tåbete-tøtvøyám.”

Yesu manqei-qape-qa bazaføgakh mōndøtokhóm

²⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam, manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No zo manqat qazø-manqatam, yaya nøzø-etæám. Geté khøuwa ndømø-fakház, yaq no zo yaya sekemba nøzø-etæák. Geté zo Tat-qa yaq-te, manqat bavokhó sæzømbó-manqatát. ²⁶ Ta khøuwa-te ndógo, zo Tat noqá iz-té qazonømbó-vi:mát. No einiáv av nqægo, Tat nō nombóvi:māt zoqa yaq-te. ²⁷ Zapa ndógo, ndego Tat ekezan, kukú zo-te. Ndego kuku zo-te tømbegegó ndógo, zo no-te kuku ndøzømbego

neka vozō-unimanqatinim, av nqægo, no Tat-tē qatøndonāv. ²⁸ Unimanqatín. No Tat-té qatøndonáv, manqei-qape-te vøefakhan. Yaq ndakin no manqei-qape nqawá qatø-iváv. Yaq Tat-té qatøqaván.”

²⁹ Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq ekeza paev ezoqam āv gimbøe-einím nqægo, “Nqáe! Qo ndakin manqat bavokhó qotø-manqaté. Qo ambá av nqægo, yaya sekembā soqoni-etæ. ³⁰ Ni ndakin møtinøtén, qo matev ate ndægo mðqote-qatéq. Até ezoqam-qá beváp-a, qo é-moqote-qateqín. Yaq ni nqánek qati-unimanqatinát, av nqægo, qo Mbumbukiam-té qoqotøndoqáv.”

³¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, ndakin tozó-unimanqatinat? ³² Nqáe! Khøuwa nqágeav. Unimanqatín. Ndøgo møndø-fakhán. Yaq zo khokhó sozó-panqanimít. Zøkeza kha mba zøtéqeivít, yaq no sozó-nøuvóném. Geté no ambá av nqægo, nakhapūs sægō. Zapa ndøgo, Tat ngêgó, no namba. ³³ No zo nqanek tæzømb-eín ndøgo: Zo mbøni bøiv tønégó, no mokho-te. Zo nqanek manqei-qape-te, viniv zo-eqawát. Geté zo anøzi ndøgó! Zapa ndøgo, no manqei-qape-qa bazaføgakh, møetømbuá.”

17

Yesu tegi paev ezoqam-qa yaq-te ge:guligulim

¹ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq yan-té genøqán, manqat sasa ndø-ein,

16:32 16:32 Met 26:31, 56 **16:33** 16:33 Zion 14:27; Lom 5:1; 1 Zion 5:4

“Tát! Khøuwa iz møndøndáp. Qoge yo-qa iz vø-eqá, yaq yo qoqa iz betē-eqa. ² Qo ezoqa ewaqape, teqá zenda-té qonø-áb. Yaq ndego khandi miavmiav bezømbē-etoam, ezoqam ate ngi:gu, ndego qoqombo-etoam. ³ Khandi miavmiav nqáneq: Ezoqa qo gé:zøté. Unimanqatin Mbumbukiam qo qakhapús. Neka ndigu Yesu Keliso vøezøté, ndego qo qoqotøndo-khofotav.

⁴ No qoqa iz møe-eqá, nqanek manqei-qape-te. Sasae ndøgo, qoqonø-etoam tægo, mütumukhóu. ⁵ Yaq ndakin, Tat, no nqawa qo namba tøtegoat, no iz kandambaqape nqawa vønø-etoám, av no oskia qategoam, qo namba, até ndøgó-a, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam.

⁶ No nginik ezoqam møtezomás, qoqa yaq-te, ndigu qo manqei-qape ezoqam-qa mokho-te qoqo-vevesam neka no voqonø-etoam. Ndigu qogí ezoqám. Yaq qo mðqonø-etoám ndigu. Yaq ndigu manqat o-mba qambo-ndapém. ⁷ Ndigu ndakin møndæzøté, matev ate ndægo, no qoqonø-etoam, qo-té qandowáv. ⁸ Manqat ndøgo, qoqonø-etoam, møtezomás, neka ndigu vøndapem. Ndigu møndæzøté, no unimanqatín qo-té qatøndonáv. Neka ndigu møndø-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotán.

⁹ No tiqa ndigu tøtaqambe-vi:mít. No ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qá qataqambe-vi:mít, geté tiqa ndígu, no qoqonø-etoam. Zapa ndøgo, ndigu qogí ezoqám. ¹⁰ Ezoqa ate nginømbi:gu, qogí. Neka ezoqa ate ngiqambi:gu, nogí. Yaq ti mokho-te, noqá iz me-eqawát.

¹¹ No ndakin qo-té qatøgeáv. No manqei-qape-te sekemba nógoák. Geté ndigu, nqanek manqei-qape-te até gégoát. Tát! Qo mbomambaqapé, neka ezoqa nøme mbain, av qo ndoqote:go. No āv qataqambe-viám nqægo: Qoqa iz bazaføgakh-us mokho-te ndøgo, qoqonø-etoam, gèzø-keogé, ndigu ezoqam. Yaq ndigu kopo mé:goát, ate av-té, qo neka no kopo nqazi:gu. ¹² No ti namba qatigoam, no qoqa iz bazaføgakh-us mokho-te ndøgo, qoqonø-etoam, møezø-kewagám. No eqeieqeí qazø-kewagam. Ezoqa kopo khambuiwateáv. Sate ndégo tøte-khambuiú, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, ndego te-ewan. Nqanek manqat tåbete-unimanqatín.

¹³ No ndakin qo-té qatøgeáv. Geté nqanek manqat, no ndakin nqæmanqate, no manqei-qape-te zua nqægo, no ndøgo tøte-manqaté, noqa khanakhanakh tåbete-tøvá, ti mokho-te. ¹⁴ No qoqa manqat møte-zømesimám. Geté manqei-qape ezoqam, gèsanqazá ndigu. Zapa ndøgo, ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nqate:go, manqei-qape-gē mbā. ¹⁵ No nøtaqá-viamák, av nqægo, vøndo-upøzō, ndigu manqei-qape-te ngiyage. Geté no āv qataqambe-viám nqægo: Gèzø-keogé. Andé nqova soqaqape vøe-ngiæzō. ¹⁶ Ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nqate:go, no manqei-qape-gē mbā. ¹⁷ Qo vøndo-nøzøzó, qakezan-te, ndigu ezoqam. Yaq ndigu bemø-uni-Mbumbukiam-ginakheis-ez. Unimanqatin manqát qande-nøzøzó. Unimanqatin manqat ndøgo, qoqa manqat. ¹⁸ No

17:12 17:12 Zion 6:39; 13:18

17:15 17:15 Met 6:13; 2 Tes 3:3

17:18 17:18 Zion 20:21

ndigu manqei-qape-te, āv t̄ote-khofotáz, av qo no nqanek manqei-qape-te qoqot̄onde-khofotan. ¹⁹ No ti zapaya, n̄okeza kha, qoqá zenda-té qat̄óvé. No t̄otégoát nd̄ógo, yaq até ndigú-a, ekeza kha qoqa zenda-te tiabiti-veém, neka unimanqatin qogi ezoqam bēgo.

²⁰ No ambá av nqægo, tiqa yaq-te mbā qataqambe-vi:mīt, ndigu ndakin no namba ngi:gu, geté até tiqá yaq-té-a, ndigu tiqa manqat zapaya, no ti-unimanqatinim. ²¹ Tát! No āv qataqambe-viám nqægo: Ndigu kopo betegó. Av qo no mokho-te nqoqote:go neka no qo mokho-te nqatu:gu, yaq até ndigú-a, ni mokho-té giabetu:gú. Yaq manqei-qape ezoqam, tiabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qot̄ondo-khofotān. ²² No iz kandambaqape n̄oz̄-etoám, ate av-té, qo iz kandambaqape qoqon̄ombe-etoam. Yaq ndigu kopo tiabitigú, ate av-té, qo neka no kopo nqazi:gu. ²³ No ti mokho-té qatu:gú neka qo no mokho-té qoqotu:gú. Yaq até ndigú-a, kopo betegó. Yaq manqei-qape ezoqam, tiabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qot̄ondo-khofotān neka qoqa kuku ti-te, āv t̄oqambegó, av qo no-te kuku ndaqambe:go.

²⁴ Tát! No āv qan̄ombe-poév nqægo: Ndigu ezoqam, no qon̄-etoam, no namba nit̄igoát, no ande āv khatégoát. Yaq ndigu tiabiti-qeivím, av nqægo, qo no iz kandambaqape qon̄-etoám. Zapa nd̄ógo, qo kuku é-m̄ond̄oqambe-goám no-te, nqanek manqei-qape khakhein̄oꝑ̄teav qagoam. ²⁵ Tat ndaf̄oyamba-qape! Manqei-qape ezoqam, qo mè:z̄otezák. Geté no qo m̄øten̄øtén. Neka

nginik paev ezoqam, m̀ndæzotéz, av nqægo, no qo qotøndo-khofotān. ²⁶ No ndigu m̀ezø-ovøyám, qoqa yaq-te. Yaq no até ǹzø-ovøemát. Yaq kuku matev ndøgo, qo no-te nqaqago, ti mokho-té qabezøgó. Neka até nó-a, ti mokho-té qabatu:gu.”

18

Yesu gimøvøinam

(Met 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Yesu nqanek manqat ate ndægo qamømbøenavøem, yaq ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon sège-iváv, Kidlon kea vømøtanqa. Yaq-keoqa ndøgo, khæ ndøgoám. Oliv tae khæe. Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, timø-óz ndøgo. ² Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, m̀ndæ-otév, nqanek khæe. Zapa ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam namba, tinø-wambamín ndøgo. ³ Yaq ndakin Zudas tendowáv ndøgo, nakhag ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam vø-itub. Nginik, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam ndokhofotáz. Yaq ndigu nakhag gigiap neka mogenda neka lampa vøndō-upøgim, gigeavun.

⁴ Yesu é-m̀ndæ-otév, matev ate ndægo, te-te tøfakhanam. Yaq ndego sègendo-veáo, vøzø-ein, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

⁵ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet vemiyav-ak.”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Ezoqa nó.”

Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, m̀ndøgoám, ti namba.

⁶ Yesu nqanek manqat ge-ein, “Ezoqa nō,” yaq ndigu sègesináz, manqei-te vø-o:az.

⁷ Yaq Yesu nangó genøzø-beváp, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

Yaq ndigu nqawa gindu-qavøinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet-ak.”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No møezø-eín. Ezoqa nó. Av tægoat ndægo, no ndozonø-vawet, yaq nginik ezoqa nøme, vøzóták. Bèzáv.” ⁹ Yesu nqanek manqat tene-eín ndøgo, manqat tåbete-unimanqatín, ndego bugukhokhof ge-ein, av nqægo, “Tát! No ezoqa kopo khambuiwateáv, ndigu no qoqonø-etoam.”

¹⁰ Saemon Pita, nakhag kaiya møndømbo-goám. Yaq ndego até gendego, segeliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam, nakeamo gea vømbökawa. Ndego sasae ezoqam, teqa iz Malkús.

¹¹ Geté Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “Kaiya nandiv, nango vø-utáz, ma qoqotønde-livaz. Ge qô, ndoqo-matavap, no nqanek ibøkha khaqain-qape, no Tat genø-etoam, tæ-iz, nó-izāk? Av taoká. Bånø-íz.”*

Yesu Anas-te gi-ituim

¹² Yaq nakhag ezoqam neka tigi kawa ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam, até gindigonem, Yesu vø-møvøinam, sasa mboløvønem. ¹³ Yaq bugukhokhof Anas-té ginø-ituím. Ta viav-te ndøgo, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Kayafas ndøgoám. Yaq

18:9 18:9 Zion 17:12 **18:11** 18:11 Met 26:39 * **18:11**
18:11 Ibøkha khaqain-qape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap.

ndego Anas, Kayafas-gé zimuí. ¹⁴ Kayafas ndégo, bugukhokhof Zu megetapak gezø-ein, av nqægo, “Qanimav ndógo, ezoqa kopó tenanim, ezoqa ewaqape zapaya. Ambá ndøgo, ezoqa ewaqape tipakhaez.”

*Pita Yesu-qa yaq-te bugukhokhof go:nawam
(Met 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)*

¹⁵ Saemon Pita neka paev ezoqa kopó nøme, Yesu até gembopavát. Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego paev ezoqa nøme, møndæ-otév. Yaq Yesu Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev uta mokho-te gi-ituum, ndego namba me:-óz. ¹⁶ Geté Pita uta mboqog-té sogo-itán. Yaq ndego paev ezoqa nøme, nangó gendoveséz, mbasønakam manqat vømbø-ein, ndugu uta mboqog gumbo-kewagam, yaq ndugu Pita vømbøtak, vø-on. ¹⁷ Yaq mbasønakam ndugu, mboqog-te guoyam, Pita äv gumbøe-eín nqægo, “Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó?”

Geté Pita gembo-qavøiu, “Av taoká. No tegé paev ezoqám mbá.”

¹⁸ Ta lova ndøgo, sasae ezoqam neka vos keoge ezoqam, gøinam ndølvutím. Zapa ndøgo, qozaq ndønqeivøém. Yaq gøinam gè-ogitøvém, kha vøqoqoutam. Yaq até Pitá-ya, ti namba vøewan, kha sasa ndøqoqoutam.

*Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape
Yesu gembo-sinøzam
(Met 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

19 Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Yesu gèmbò-sinòzám. Tegi paev ezoqam neka teqa nòmendim matev-qá yaq-té gembøbeváp.

20 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té qatø-manqatám. No oskia guliguli khoev vinivinimba-té neka Mbumbukiam-qa khoev-té qate-zømesimám, ma Zu ezoqam ate ndi:gu gi:pindumatun. No ezoqa khonoam-te zømesimáv. 21 Qo gekha zapá, no nqoqonø-sinòzam? Toqozø-beváp ndígu, noqa nòmendim manqat gi-ewagam. Nqáe! Ndigu møndæzøté, av no qate-zømesimam.”

22 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq vos keoge ezoqa nøme, ndego avønin geyam, até gendego, Yesu loko vømbøtøkub, gembø-ein, “Qo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, manqat av nandægo mboqavøiwát!”

23 Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat ndøgo, qæ-ein, soqain tøgoat, yaq vøkhæ-nømánd, taqa soqain-qa yaq-te. Geté manqat ndøgo, qæ-ein, unimanqatin tøgoat, yaq gekha zapá, no loko qoqonø-tøkub?”

24 Yaq Anas Yesu Kayafas-té genø-khofotáv, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. Yesu até gembø-løvøetám.

Pita Yesu-qa yaq-te, qamømbø-menas neka qamømbø-misika go:nawam

(Met 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 Pita ate av-té gøinam-te ge:yam, kha geqoqou-tumat, yaq ezoqa nøme āv gimbø-einím nqægo, “Gebâ qo? Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó.”

Geté Pita gò:nawám, gendo-ein, “Mbaín. No tegé paev ezoqám mbá.”

26 Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam kopo, ndego Pita gea gembokawa, tege ekeza ezoqam, gembo-ein, “Qo no andé møteqamékh, ndøgo khæ-te.”

27 Geté Pita nqawá genønwám.

Yaq ate av-té, manqat ge:manqatam, kokolok tündi-ogeá.

Yesu Pailøt-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam

(Met 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Yesu Kayafas-qa khoev-te gegoam, yaq qanaqanus lovølova-us, ndego Lom gaman ezoqam-qá khoev-té ginø-ituím. Geté ndigu Zu megetapak ozaneáv, khoev-te ndøgo. Zapa ndøgo. Soqáin ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te ande khavim-us me ti:goat, ndigu bawan vini-ak-qa khoev-te timø-oz, yaq kopømba mbaín vøgoāt, Pasova khøuwa kandambaqape-qa lou tilog.

29 Yaq ta zapaya ndøgo, Pailøt bavokhó gendo-fakhán, vøzøbevap, “Ngenek gekha manqa-zapā zombó-qeivim?”

30 Yaq gindu-qavøinam, “Nandev amba manqa-zapa goneav tøgonin, yaq ni ambá nitøndí-ndafemák qo-te.”

31 Yaq Pailøt gezø-ein, “Av tægoat ndægo, zo zøkeza ndøndafém, neka matev vømømbō-gonem, av zøkeza guguna manqat qæ-ein ndægo.”

Geté ndigu gimbo-qavøinam, “Nakhoa mbain. Lom-qa khafeap ni takeáv, ni ezoqam løvøte-te tei-abumat.”

³² Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Yesu-qa manqat tàbete-unimanqatin, ndøgo bugukhokhof ge-ein, ndego ande āv kenénanīm.

³³ Yaq Pailøt nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømbō-akha, vø-on. Yaq āv gembøebevap nqægo, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

³⁴ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, nandav bevap qoqâ matavap-tê qandó-fakhate, ó, ezoqā nøme qá-ein, noqa yaq-te?”

³⁵ Yaq Pailøt gendo-qavøiu, “No Zu ezoqám mbá. Qo noqa zenda-te, qogi qakeza ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ndøveém. Ge qó, gekha manqa-zapa qómatanam?”

³⁶ Yaq Yesu gendo-ein, “Noqa Megeat Matev, ambá nqanek manqei-qape-tê qando-fakhatē. Amba nqanek manqei-qape-te tøndo-fakhanin, yaq nogi sasae ezoqam, ambá nøfe-qape ndøngazemín, no zapaya, yaq ezoqa ambá kopømba mbain, no Zu ezoqam-qa zenda-te tiveemín. Unimanqatin. Noqa Megeat Matev, ambá nqānek qando-fakhatē.”

³⁷ Yaq Pailøt gembobevap, “Av tægoat ndægo, yaq ge qó, kawa ezoqám?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate. No kawá. No nqānek qateqán neka no nqanek manqei-qape-te nqānek qatefakhán, ezoqam unimanqatin manqat

nøtézomás. Gekha ezoqām ndego, unimanqatin manqat-te tenøzan, ndego noqa manqat gé-ewagát.”

³⁸ Yaq Pailøt gembo-ein, “Gê, unimanqatin manqat ākhanégo?”

Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem

(Met 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailøt nqanek manqat ge-ein, yaq nqawa bavokhó genøfakhán, Zu ezoqam-te, vøzø-ein, “No teqa manqa-zapa qeiviáv. ³⁹ Zo møzøte-zøté. No zoqa Pasova khøuwa kandambaqape-te, ndimbula ezoqa kopo nøzø-nqonqotavín, av zoqa poev ndægo. Yaq ndakin zo gekhā zøpoev? No ngének qazø-nqonqotāv, ngenek Zu ezoqam-ge kawa?”

⁴⁰ Geté ezoqa ewaqape sùgumu-tøkúz, gindu-akhaemem, “Mbaín. Teoká nandev. Geté Balabas qónqonqotáv.” (Balabas, ndego pepen ezoqam ndøgoám.)

19

¹ Yaq Pailøt nakhag ezoqam, Yesu zui manqat zø-eín, yaq ndigu sasa ndøndafem, vømøzuim.

² Yaq ndigu nakhag ezoqam, gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq. Neka ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim. ³ Yaq ndigu otøotam me:vewém. Gèzavín, manqat vømbø-einimin av nqægo, “Zu ezoqam-ge kawa, iké: qo-te,” neka loko vømbø-tøkubømemin.

⁴ Yaq Pailøt nangó genøfakhán, bavokho, ezoqa ewaqape vøzø-ein, “Nqáe! Yesu notøndó-itú, zote, zo vøzøté-zøtēz, av nqægo, no teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁵ Yaq Yesu gendo-fakhan, gumbag fakiafakia-us neka ndabua køkouk até gembøe-uzupám. Yaq Pailøt gezø-ein, “Ngé! Ezoqam genéek.”

⁶ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam gi-ometam, ndigu āv gini-akhaemém nqægo, “Gèlaváo. Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

Yaq Pailøt gezø-ein, “Zo ndøndafém, neka tae mutui-te vømø-tøkewem. Geté no, teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁷ Yaq Zu ezoqam nango gindu-qavøinam, “Ni guguna manqat nqanígú. Yaq ndøgo āv qane-eín nqægo: Nandev yà benaním. Zapa ndøgo, ndego ekeza kha, Mbumbukiam-gé yo me:vewám.”

⁸ Yaq Pailøt nqanek manqat ge-ewag, ndego møe nøme mba mbøe-khouwév. ⁹ Yaq nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømømbō-bevap, “Qo gekha manqei-āk?”

Geté Yesu manqa qavøiwateáv. ¹⁰ Yaq Pailøt Yesu gembo-ein, “Gê, qo no-te manqa manqate geqambó-qasi? Qo àboqote-qatéq? No iz nqanøgó. Tønø-pøovat, yaq sænqonqotáq. O, tønø-pøovat, no qo tae mutui-té qatø-tøkéq.”

¹¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo no-te matev-qase ambá qómatanamák, Mbumbukiam qo-te amba iz etopøteav tøgonin. Yaq nakémbá, ndego ezoqam,

no qoqa zenda-te geve, teqa manqa-zapa møndø-løvuám, qoqa manqa-zapa.”

¹² Pailøt nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego nakhoa-qa ndøváo, Yesu ande āv kené-nqonqotāv. Geté Zu ezoqam, āv gindi-akhaemém nqægo, “Qo nandev sa toqo-nqonqotav, yaq qo Siza-gé zifú mbá, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ezoqa av nde:manqate nqægo, no kawā, ndego Siza-gé qaqa ezoqám.”

¹³ Yaq Pailøt tiqa manqat ge-ewag, ndego Yesu bavokhó genø-itú, yaq Pailøt manqa ovøyam qonam nonqo-te vøqom. Ta manqei ndøgo, Nandi Manqei mbo-akhayám. Iblu manqat-te, taqa iz Gabatá. ¹⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Pasova gigiap khakheinam khøuwá. Yaq ndakin, ande āv khøuwa muín ndægó. Yaq Pailøt Zu ezoqam gezø-ein, “Ngé! Zoge kawa ezoqam ngének.”

¹⁵ Geté ndigu gindu-akhaemem, “Yà belaé. Yà belaé. Tae mutui-té qanø-tøkeó.”

Yaq Pailøt gezøbevap, “Gê, no zoge kawa ezoqam, unimanqatín tae mutui-té qatø-tøkeō?”

Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda gindu-qavøinam, “Ni kawa ezoqam kopo mba nigú. Sizá. Ezoqa nøme mbaín.”

¹⁶ Taqa zita-te, Pailøt Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, tae mutui-te bemø-tøkewem.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Met 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Yaq nakhag ezoqam, Yesu gèndafém. ¹⁷ Yesu tae mutui, ekezan mo:eqatát, gemat. Taon ge-ivav, yaq ta manqei ndøgo temøfakhán, kawa-pakha

manqei ndimbo-akhayam. (Iblu manqat-te, ta manqei-qa iz, Golgotá.) ¹⁸ Yaq ndøgo, Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Até ezoqa menas nømé-a, vøtøkebam. Nøme yáq ginø-tøkewém, neka nøme yaq vøtøkewem. Yesu livin-mbá gunu-tøkewám. ¹⁹ Pailøt manqat ndøpeawám. Yaq tae mutui-té ginø-tøkeém, Yesu-qa kawa gameva. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Yesú. Nazalet vemiyav-ák. Zu ezoqam-gé kawá.” ²⁰ Manqat ndøgo, Iblu manqat-té neka Latin manqat-té neka Glik manqat-té qanø-peaupám. Zu ezoqa kopoáv, nqanek manqat gigeve:mam. Zapa ndøgo, Yesu ma ge:tøkewam, qambaqapé mbá, taon-te. ²¹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek manqat gigeveømem, yaq Pailøt äv gimboe-einím nqægo, “Qo manqat soqain soqo-peawám, qoqo-peawam, av nqægo, ‘Zu ezoqam-gē kawā.’ Qo äv qoté-peawám nqægo, ‘Ngenek ekezan ndø-eín, av nqægo, no Zu ezoqam-gē kawā.’ ”

²² Geté Pailøt gezø-qavøiu, “Manqat ndøgo, qæpeawam, até bepeawáp.”

²³ Ndigu nakhag ezoqam, Yesu tae mutui-te gumu-tøkewem, yaq teqa ndabua gëmøvøemém. Møvø yap foá. Yaq ndigu nakhag ezoqa foa, ezoqa kopokopo, møvø yap kopokopo ndø-upøgimát. Geté ndabua nøme ndøgo, gindapem, viní. Ta ndabua ndøgo, gevewat kopó. Sekeqapé. Potoføpøteáv. ²⁴ Yaq nakhag ezoqam yaqyaq-a gibond, “Nqanek ndabua sekeqape, bizi-keqagimém. Geté zí:otám. Nandi-qasis zínqagevemát. Yaq zíqeivím,

ande gekha ezoqam me ndǝndāp, nqanek nd-abua.” Nqanek matev tǝnefakhán ndǝgo, manqat ndǝgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndǝpeawap, tǝbete-unimanqatín, av qǝ-ein nqǝgo, “Noqa nd-abua nǝme gǝ-etǝomém neka ndabua sekeqape vǝe-otǝmem.” Yaq nginik nakhag ezoqam, āv tinigoném.

²⁵ Yesu-qa tae mutui avǝnin-te ndǝgo, tegu evo mǝndǝyám. Até tugú namba qawán-a, neka Meli nǝmu, ndugu Klopas-gu zas, neka Meli nǝmu, Magdala vemiyav-ak, vǝwanam. ²⁶ Yesu evo gu-omet, tege paev ezoqam namba guiyam, te-te kuku qam-bogoam, yaq ndego evo āv gumbǝe-eín nqǝgo, “Evo, nandev ndakin qogé yó.” ²⁷ Yaq ndego paev ezoqam, āv gembǝe-eín nqǝgo, “Nanduv ndakin qogú qavó.” Ta khǝuwa-te ndǝgo, ndego paev ezoqam, ndugu ekeza khoev-té genǝkható.

Yesu ge:nanim

(Met 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Yesu mǝndǝe-otév, matev ate ndǝgo mǝndǝmukhóu, Mbumbukiam ma gende-khofotav, manqei-qape-te. Yaq ndego āv gene-eín nqǝgo, “No ibǝkha naq nǝpáp.” Nqanek manqat tene-eín ndǝgo, Mbumbukiam-qa Manqat tǝbete-unimanqatín, taqa yaq-te manqat qa-ein.

²⁹ Avǝnin-te ndǝgo, waen khaqain-qape mǝndǝ-wuǝyám. Yaq nakhag ezoqam, ndabua ndǝndapém. Yaq waen-té gunu-qoqoném, Isop

tae-te sasa ndølvønemem, Yesu-qa tou-te vømbø-qantøvem. ³⁰ Yesu elavøqase ge-iz, yaq āv gene-ein nqægo, “Ndakin mütumukhóu.” Yaq kawa sègevoá, vønanim.

Yesu totokha-te gikeqatøvem

³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq Zu megetapak poeveáv, ndigu ezoqam, tae mutui-te gitøkebupam, sekemba titøkebupat. Geté nakhamas-té giabenø-pakhaéz. Zapa ndøgo, nøme tøndopave, Sabat khøuwa kandambaqapé. Yaq ndigu Pailøt āv gimbo-einim nqægo, “Nginik ezoqam, tae mutui-te ngitøkebab, nakhag ezoqam bov bezømøkuí. Yaq ndigu nakhamas-té giabenø-pakhaéz, tae mutui-te é-bē-upøgim.”

³² Yaq nakhag ezoqam tizáv ndøgo, ndigu ezoqa menas, Yesu namba gi:tøkebupam, bov vømøzø-møkuí. Bugukhokhof ndégo, yaq getøkewam, tømbo-møkuimém, yaq ndego nøme, getøkewam, vømbø-møkuimem. ³³ Geté Yesu-te ginduzav, tikeogém ndøgo, ndego é-møndønanim. Yaq ndigu teqa bov møkuipøteáv. ³⁴ Geté nakhag ezoqa nøme, até gendego, Yesu-qa totokha-te, sumbianq vøe-keqatav. Yaq kouk neka ibøkha tøn-do-qouvøém ndøgo.

³⁵ Ndego ezoqam, nqanek matev bøi ge:qeiv, emanqat ndøvotót. Emanqat ndøgo, gevotot, unimanqatin. Ndego møndæ-otév, ndego unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Yaq ndego tene-ein ndøgo, zo tønē-unimanqatinim. ³⁶ Nqanek

matev tɔnefakhán ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat tábete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Bazag kopo gembónqoeák.” ³⁷ Neka manqat nɔme áv qane-eín nqægo, “Ezoqa te-te ndégo tinø-kewagát, gikeqatøvem.”

*Yesu manqei-pakha-te gi-eoeinam
(Met 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

³⁸ Taqa zita-te, ezoqa kopo Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Ndego Yesu-gé paev ezoqá nómé. Geté khonoam-té genømbopavám. Zapa ndógo, ndego Zu megetapak-qá møe ndøgoám. Yaq Pailøt sègemboták. Yaq Zosef tenøwáv ndógo, Yesu-qa kha tae mutui-te vømøndō-ndap. ³⁹ Até Nikodemús-a, ndego lova kopo, Yesu-te gemat, vøndōwav. Ndego tae etet sisip mbomømboma ndø-upatavún. Tae etet menas tøkuát, mel neka aloe. Tae etet kandambá. Ande áv 30 kilogrém ndægo.

⁴⁰ Ndigu ezoqa menas, Yesu-qa kha gèndapém, tae etet sisip mbomømboma namba, ndabua papaqa vøe-gutøvem, av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, ezoqa manqei-pakha-te gi-eoeinamin. ⁴¹ Ta manqei-te ndógo, ma Yesu gi:laem, khae møndøgoám. Yaq ta khae-te ndógo, manqei-pakha møndø-ozám. Ndakinák. Ta manqei-pakha ndógo, nandi giløotøzem, bugukhokhof løvøte ezoqa utøveáv. ⁴² Yaq ndigu Yesu-qa kha timø-utøvém ndógo. Zapa ndógo, ta khøwa ndógo, Zu ezoqam-qá Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq khøwa nɔme tøndopave,

Sabat khøuwá, neka ta manqei-pakha ndøgo, avønín qagoám.

20

Manqei-pakha-te, ezoqam mbain
(Met 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Yaq Sabat khøuwa qame-navøem, Sande qanaqanus qænqøovat, até gupøistám, Meli Magdala vemiav-ak, manqei pakha-té gunøwáv. Yaq tuqeív ndøgo, nandi-qape mboqog-te go:tokavam, mbaín. Viní gizavám. ² Yaq matev guqeiv ndøgo, gètéit, Saemon Pita neka ndego paev ezoqa nøme, te-te Yesu kuku qambogoam, vømøzø-ein. Av guzømbe-eín nqægo, “Evezøza, manqei-pakha-te gu:goam, ezoqa møndøndafém. Neka ni nøtenateáv, ndego gekham-tē gimøveem.”

³ Yaq Pita neka ndego paev ezoqa nøme, até gindigonem, manqei-pakha-te vøzav. ⁴ Ndigu ezoqa menas, sùgumu-bøitát. Geté ndego paev ezoqa nøme, nakhamas-té genøteít, Pita vøløvu, manqei-pakha-te ndøgo, é-vømøfakhan. ⁵ Yaq nandi nqa mokho-te gemø-fakhanam, ndabua mba ndøqeív, Yesu ge:gutavam. Geté ndego oneáv, mokho-te ndøugu. ⁶ Yaq Saemon Pita gefakhan, ndego ndaføyamba ndø-ón, manqei ozu mokho-te ndøugu, ndabua ndøgo, Yesu ge:gutavam, vøqeiv, qa-awam. ⁷ Até ndabua nømé-a, Yesu-qa kawa-te qaløvøtupam, vøqeiv. Ndøgo viní qaveám. Putøgiap ndøveám. ⁸ Yaq até ndegó-a, ndego paev ezoqa nøme, bugukhokhof go:fakhan, manqei ozu-te vø-on. Yaq matev geqeiv, ndego gè-unimanqatín,

av nqægo, Yesu møndø-khandí:v. ⁹ Mbumbukiam-qa Manqat møndø-eín, av nqægo, ndego løvøte-te ndøkhandí:v. Geté ndigu bugukhokhof mokho ndapeáv, taqa yaq-te. ¹⁰ Yaq ndigu paev ezoqam, khoev-té ginøqaváz.

*Yesu Meli Magdala vemlav-ak gembo-fakhan
(Met 28:9-10; Mak 16:9-11)*

¹¹ Meli, ndugu Magdala vemlav-ak, manqei ozu bavokho até go:goám. Gè-eivát. Gui-eivam, yaq manqei ozu mokho-té gunø-fakhanám. ¹² Yaq ndugu, ma bugukhokhof Yesu-qa kha qæveam, enzol ezoqa menas ndøzømét. Ndabua papaqa-mba ndø-uzupám. Nøme ndego, kawa-té geqotám, neka nøme ndego, mbage-te vøqotam. ¹³ Yaq ndigu Meli āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit?”

Yaq ndugu guzø-qavøiu, “Noge Evezøza-qa khatae, gèndapém. Yaq no nøtenøtenák, gekham-tē gimøveem.”

¹⁴ Yaq ndugu nqanek manqat gumu-ein, guqam-bun, Yesu mba mo:-omét, geyam. Geté ndugu matavapøteáv, av nqægo, ndego Yesū.

¹⁵ Yaq Yesu gumbobevap, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit? Qo gekha ezoqam-qā qóvawet?”

Ndugu até vøe-ein, ndego khae keoge ezoqám. Yaq gumbo-ein, “Khanánqa, av qo khatae toqotendap-a, kopømbâ toqonø-ein, av nqægo, qo gekham-tē qonøve? Yaq no nømøndó-ndáp.”

¹⁶ Yaq Yesu gendo-ein, “Meli!”

Yaq guḡambun, uni v̄e-omet, ndugu ekeza Iblu manqat-te āv guni-eín nqægo, “Labúni!” Taqa manqa mokho, “N̄omendim ezoqám.”

17 Yaq Yesu gembo-ein, “No kha naqanøká n̄okhànáz. Zapa ndógo, no Tat-te qavigiáv. Zuá. Geté nogi n̄ofuap-té qanøqáv, manqat av nqægo v̄øz̄-ein: No te-te ndégo t̄øt̄ø-vesezét, ndego noge Tat neka zoge Tat, ndego noge Mbumbukiam neka zoge Mbumbukiam.”

18 Yaq Meli, ndugu Magdala vemiaav-ak, paev ezoqam-té gunøwáv, v̄øz̄-ein, “No Evezøza no-omét.” Yaq ndugu manqat n̄ome v̄øz̄-ein, av ndego manqat gumbøe-ein.

Yesu ekeza paev ezoqam gezøfakhan

(Met 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

19 Ta khøwa-te ndógo, Sande khagús, paev ezoqa ate gi:goam, khoev mokho-té gunu:goám. Mboqog ate gi:goam gètøkøvemém. Zapa ndógo, ndigu Zu megetapak-qá m̄øe ndógoám. Yaq Yesu segezø-fakhán ndógo, ti mokho-te v̄ø-itan, gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

20 Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego teqa zenda neka totokha me:zømás. Yaq ndigu paev ezoqam, khanakhanakh kandambá gin-dapem, Evezøza gi-ometam.

21 Yaq Yesu nango āv gezømbe-eín nqægo, “Sambí, zo-te. Av no Tat gende-khofotan, yaq no zo āv t̄øté-khofosám.”

22 Yesu nqanek manqat guzumbu-ein, yaq até gendego, qozøqozaq zøkhambá, gezø-ein, “Nqova

Mbomambaqape vøndafém. ²³ Zo ezoqa tiqa manqa-zapazapa sa tøzømbo-navøemat, ndigu segezø-navøemat. Geté zo tiqa manqa-zapazapa navøepøteav tøgoat, tiqa manqa-zapazapa, até gezøgoát.”

Tomas manqa geqavotam, Yesu-qa yaq-te

²⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam-te gefakhan, yaq Tomas, iz nøme qaqaengeap gimbo-akhaemam, ndigu paev ezoqa tuelv, kopo nøme ndego gegoam, gè-ewawám.

²⁵ Yaq ndigu paev ezoqa nøme, Tomas gimbo-einim, “Ni Evezøza ni-ometám.”

Geté Tomas gezø-qavøiu, “No teqa zenda-te, ikuk nqa-nqa qeiviav tøgoat, neka nogi kokosov ta nqa-nqa-te watøzateav vøgoát, neka noqa zenda teqa totokha-te wazeav vøgoát, ma sumbianq gigenab, yaq no nøzø-unimanqatinák.”

²⁶ Pula kopo-qa zita-te, paev ezoqa ate gi:goam, nqawá ginømváb, ta khoev mokho-te ndøugu. Até Tomás-a, vøugoam. Mboqog ate gi:goam gètøkøvupám. Geté Yesu sègefakhán, ti mokho-te vø-itan. Gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

²⁷ Yaq Yesu Tomas āv gembøe-eín nqægo, “Qogi kokosov nqáneq qonøzāv, neka noqa zenda voqóqeiv. Yaq qotøndé-visí, qoqa zenda noqa totokha-te qotéwāz. Yaq qo qavotam matev sège-iváv. Geté vø-unimanqatín.”

²⁸ Yaq Tomas manqat sa nqáneq ge-eín, “Noge Evezøza neka noge Mbumbukiam.”

²⁹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo toqote-unimanqatín ndøgo, no qotenømend. Geté gekha ezoqām ndigu,

no ndi-unimanqatinat, oskiá ndøgo, no nømendeav tigoat, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Zion nqanek emanqat gekha zapā gené-peawam

³⁰ Yesu ekeza paev ezoqam-qa bugug-te, umingiap matev nøme kopoáv gematønumam. Geté ta matev-qa yaq-te, manqat peawapøteáv, nqanek mbuk-te. ³¹ Geté manqat ndøgo, nqanek mbuk-te nqapeawap, tønne-peawáp ndøgo, zo tønne-unimanqatiním, av nqægo, Yesu ndego Mesayá neka ndego Mbumbukiam-gé Yó. Yaq zo nqanek manqat tozo-unimanqatinim, zo te mokho-te khandi zótendapém.

21

Yesu ekeza paev ezoqa seven gezøfakhan, yaq ndigu zonga kopoav-qape gizømbe-ndap

¹ Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqam nangó genøzø-fakhán. Taibelias kewan-té. Matev áv qanefakhán nqægo:

² Saemon Pita neka Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam Qaqangeap, neka Natanael, ndego Keina vemiyav-ak, Gelili plovins-te ndøgo, neka ndigu Zebedi-gi nakhei menas neka Yesu-gi paev ezoqa menas nøme, namba me:goám.

³ Yaq Saemon Pita, ezoqa nøme gezø-ein, “No zonga nømø-khakhasám.”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qanimáv. Ni namba zí:tiním.” Yaq ti-ová ndøgo, khaguate vømøketab. Geté ta lova ndøgo, voe amba me:qeivupát. Zonga mbaín.

4 Yaq khøuwa gefakhatavun, Yesu ndøgeg-té geyám. Geté ndigu paev ezoqam matavapøteáv, av nqægo, ngenek Yesū.

5 Yaq Yesu gezø-ein, “Nøfuap. Zonga møndøzømbé-ndap?”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Mbaín. Ndapeáv.”

6 Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Voe nandav, nakeamo zenda-té qanø-ogím, ma khagua nandøzømbe-bøyat. Yaq zo zonga ndøzømbendáp.”

Yaq ndigu āv tini-matønømém, av gezømbe-ein ndægo. Geté ndigu voe nango amba me:-itiím. Zapa ndøgo, zonga khàpumu-khouwéz.

7 Yaq ndego paev ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, Pita gembo-ein, “Evezøzá, ngenek.”

Yaq Pita ge-ewag, av nqægo, Evezøza ndøgō, ndego ndabua sekeqape ndøløvnøén. Zapa ndøgo, ndego ta ndabua sekeqape ndøgo, gò:khofá, ta lova ndøgo, zonga-qa givawat. Yaq ndego ibøkha-té genøbáf, vøtanqa, manqei-te vømøqa.

8 Geté paev ezoqa nøme, khagua-us gibøetam, ùnime-tokhotøvéim, manqei-te. Voe zonga-us, sège-livavát. Ndigu qambaqapé mbá, gibøetam. Manqei avønín. Ande āv 100 kifigiáp ndægó.

9 Yaq giqa ndøgo, gøinam mba mo:qeivím, taq-te zonga vø:qoqoutøvupat neka flawa vø-abam.

10 Yaq Yesu gezø-ein, “Zonga nøme vøndo-upøzonám, nandiv ndakin gizømbe-ndap.”

11 Yaq Saemon Pita, khagua-te, nangó genøketáo, voe manqei-te vø-iti. Zonga kandakanda kopoáv gizømbe-ndap. Ate gi:goam 153. Geté voe ke-qavøepøteáv.

12 Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndozáv. Lou zólóg.” Ezoqa kopo bevøpøteáv, av nqægo, “Qo gekha ezoqâm?” Zapa ndógo, ndigu møe ndøgoném, neka ndigu é-møndæzøté, ngenek Evezøzá.

13 Yaq Yesu gøinam-té gendowáv, flawa neka zonga vøndō-upøzo, sasa zø-etoam.

14 Ndakin gèmbø-misiká, Yesu ekeza pæv ezoqam-te gefakhanam, Mbumbukiam ndego løvøte-te gendo-khandi:v, taqa zita-te.

Yesu Pita manqa gembo-løvua

15 Yaq ndigu lou loge qamezømbe-navøem, Yesu Saemon Pita āv gembøe-eín nqægo, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te? Neka qoqa kuku matev no-te møndømø-løvu, nginik ezoqa nøme-qa kuku matev no-te?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Evézøza. Qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgó qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip nakheis, gè:zøkefé.”

16 Yaq Yesu nangó genømbo-eín, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Evézøza. Qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgó qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip, gèzø-keogé.”

17 Yaq Yesu nangó genømbo-beváp. Ndakin gèmbø-misiká, gembo-ein, “Sáemon, Zion-ge yo, qo poev taqágo, no-te?”

Yaq Pita mbøni mbová. Zapa ndógo, Yesu gèmbø-misiká, gembo-bevupam, av nqægo, “Qo no-te poev taqágo?”

Yaq Pita gendo-ein, “Evézøza, qo matev ate ndægo mòqote-qatéq. Neka qo mòqote-qatéq, no poev nqanøgō qo-te.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nogi sip gè:zøkefé. ¹⁸ No unimanqatín nqataqa-manqate. Qo ezoqam ndakinak qoqotegoam, qo ndabua segim nonqo qakeza qoløvnøvemám, sasa qoqavín, ma taqambe-pøovet. Geté toqo-lawaqape-eq, qo pingim qó-eqagím. Yaq ezoqa vini qáløváz. Yaq ndøgo tenø-itúq, qo ma økho poeveav ndoqotego.”

¹⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, tene-omát ndøgo, Pita ande āv kenénaním neka ta mokho-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa iz ande āv kembøé-eqā.

Taqa zita-te, Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-pæv.”

Paev ezoqam-qa yaq-te, te-te ndego Yesu kuku qambogoam

²⁰ Pita gendoqambun, yaq ndego paev ezoqa nøme ndø-omét. Ngenek gèzøpavám. Ezoqa ndégo, te-te ndego, Yesu kuku qambogoam, neka ndego Pasova lou loge-te, Yesu-qa savim-te go:vintavam, neka vømbøbevap, av nqægo, “Evézøza, gekha ezoqâm ndego, qo sa teqaqambun?”

²¹ Pita ndego ezoqam ge-omet, yaq ndego Yesu āv gembøebaváp nqægo, “Evézøza, gemâ ngenek? Åv kenénaním?”

²² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No tønø-pøovat, ndego até teyaget, atema no vøtøndóqavān, yaq gè, ndøgo gekhā ndøgo, qo-te? Nqanek qoqá matév mbá. Qo soqonøndó-pæv.”

²³ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ta zapaya ndøgo, Klisten ezoqa bawan mokho-te, manqat āv qane-panqavøém nqægo: Ndego paev ezoqam gēnanimāk. Geté Yesu manqat einiáv av nqægo, ndego gēnanimāk. Ndego sa nqánekk ge-eín, “No tønø-pøovat, ndego ate teyaget, atema no vøtøndóqavān, gē, ndøgo gekhā ndógo, qo-te?”

Vaev manqat, nqanek emanqat-qa yaq-te

²⁴ Ndego paev ezoqam, teqa yaq-te Yesu nqanek manqat ge-ein, ezoqam ndégo, nqanek emanqat ate nqægo gevotot neka vøpeawam. Ni møtinøtén, manqat ndøgo, ndego ge-ein, unimanqatín.

²⁵ Yesu matev nøme kopoáv gematønumam. Ta matev vinivinimba ate ndægo, amba tøpeawapín, éisa, no nqæmatavap, manqei-qape-te, mbuk ate ndægo, ambá gélvuzuák.

**Mbumbukiam-qa Mangat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni
dialect of the Kuni-Boazi language of Papua New
Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kuni-Boazi long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-04-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 Apr 2024 from source files dated 2 Apr 2024

f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f